

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**ÇOCUK TRİBÜNÜ UYGULAMASININ
ÇOCUKLAR VE FUTBOL TARAFTARLARI ÜZERİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Burak ADILOĞULLARI**

ANKARA-2008

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**ÇOCUK TRİBÜNÜ UYGULAMASININ
ÇOCUKLAR VE FUTBOL TARAFTARLARI ÜZERİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Burak ADILOĞULLARI**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Muhsin HAZAR**

ANKARA-2008

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Burak ADILOĞULLARI ' na ait , “ **ÇOCUK TRİBÜNÜ UYGULAMASININ ÇOCUKLAR VE FUTBOL TARAFTARLARI ÜZERİNE ETKİSİ** ”, başlıklı tezi 23.06.2008 tarihinde jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeliği Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS** Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

J¼ri Başkanı:

Doç. Dr. Emin KURU

¼ye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Muhsin HAZAR

¼ye:

Yrd. Doç. Dr. Ertan KILCIGİL

ÖNSÖZ

Futbol, 21. yüzyıl dünyasının gelişmeleri içinde, teknolojik donanımlı stadyumları, reklamları, özel TV kanalları, TV programları ve uzmanları, gazete ve dergileri, kupa, tişört, forma gibi maddi kültür ürünlerinin satıldığı butik tarzı mağazaları, yüksek transfer ücretleri, futbolcuları, teknik direktörleri, çalışanları ve taraftarları ile hayal gücünü zorlayan dev bir endüstri haline gelmiştir.

Bu endüstrinin mimarı olan futbol seyircilerinin içersinde daha çok çocuk ve bayan seyircilerin bulunması ile futbol şöleninin gelecek yıllarda daha nitelikli olmasını diliyoruz.

Çalışmalarım esnasında engin fikirleriyle bana yol gösteren değerli tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Muhsin HAZAR hocama, bana olan desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli eşim Meryem ADİLOĞULLARI, minik kızım Ayşe ADİLOĞULLARI, ağabeyim İlhan ADİLOĞULLARI' na ve Ankara'daki tüm dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Burak ADİLOĞULLARI

Ankara, 2008

ÖZET

ÇOCUK TRİBÜNÜ UYGULAMASININ ÇOCUKLAR VE FUTBOL TARAFTARLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Adiloğulları, Burak

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Muhsin HAZAR

Haziran 2008, 112 Sayfa

Çocuk Tribünü Uygulaması; daha önce belirlenmiş olan ilköğretim okullarındaki 8-15 yaş arasındaki çocukların, sistemli bir organizasyonla stadyumun ayrılmış olan bölgesindeki çocuk tribününe yerleştirilip, burada toplu olarak faaliyetler yapmasını sağlayan bir organizasyondur.

Betimsel nitelikteki bu çalışmada, Çocuk Tribünü Uygulamasının çocuklar ve futbol taraftarları üzerindeki etkilerini ve uygulamanın yarattığı bu etkilerin Türk sporunun bazı önemli sorunlarının çözümünde katkı sağlayabilme durumu araştırılmıştır.

Araştırmada öncelikle konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar taranmıştır. Daha sonraki süreçte geliştirilen araştırma formları uygulamaya geçirilmiştir. Araştırma formlarındaki sorular yetişkin taraftarlar ve çocuklar için farklı özellikler taşımaktadır. Araştırma formları araştırmacının kendisi tarafından geliştirilmiş, bu süreçte uzman görüşü alınmış ve araştırma formlarının geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Araştırma Bursa Atatürk Stadyumunda gerçekleştirilmiş, çalışmaya 171 i erkek 79 u bayan olmak üzere 250 yetişkin taraftar ve 178 i erkek 72 si kız çocuğu olmak üzere çocuk tribünündeki 250 çocuk katılmıştır. Araştırmada elde edilen bulguların analizi için uzman kişilerden destek alınmış ve SPSS (Statistical Packet for Social Sciences) programından yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda Çocuk Tribünü Uygulamasının, Türk futbolundaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalmasına, bayan seyirci ve bayan futbolcu azlığı probleminin aşılmasına, daha dolu tribünler ve eğitimli taraftar grupları oluşmasına, sporcu sayısının artmasına ve daha sağlıklı futbol kültürü oluşmasına katkısının olabileceğini söyleyebiliriz. Ayrıca tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemleri çocuklara rağmen devam etmesi durumunda çocukların bu davranışları örnek almaları ve uygulamaları tehlikesi oluşabilecektir. Bu durumda küfürlerin ve şiddet eylemlerinin çocuklar üzerinde sosyal ve psikolojik açıdan olumsuz etkiler yaratabileceği araştırmanın sonuçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Tribün, Futbol, Taraftar

SUMMARY

THE PRACTICE OF CHILD STAND EFFECTS ON CHILDREN AND FOOTBALL SUPPORTERS

Adiloğulları, Burak

Thesis of Post - Graduate, Institute of Education Science Department of
Physical Education Trainer Teacher of Sports
Counselor of Thesis: Yrd. Doç. Dr. Muhsin HAZAR

June 2008, 112 Pages

Practice of child stand, this organization is about children who are between 8 - 15 old year's attending to primary school to settle down in the separated and doing some activities together on stand.

This research tries to explain child stand practicing what are the effects children and football supporters and child stand practicing how it will be effective to solve important problems of Turkish sport.

First of all, researches are scanned which are done before. The next step questionnaire form is practiced. The questions of questionnaire form have different features for adult's supporters and child. And the questionnaire form is developed and practiced by the researcher. The specialist 'idea is taken and the measure 's understandable and security is tested. Research is done in Bursa Atatürk Stadium 178 boys and 72 girls children are attended to this research and also 171 males and 79 females are attended to this research. Expert people support to analyze of finds this research and statistical packet for social sciences (SPSS) program is used for this research.

It is estimated that practice of child stand in Turkish football world reduces to slang and violence actions to overcome lack of numbers female supporters and female footballers and also to become full of well educated people on stand to increase numbers of sportsman and to contribute well minded football culture .On the other hand, if violence events continues on stand, Children may do sample events on the stand. This is way of dangerous for children. It should not be forgotten violence events and slangs negative effect on children's social and physiological aspects .

Key Words: Child, Stand, Football, Supporter

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
SUMMARY	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar.....	7

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Sporun Tanımı.....	8
2.1.1. Türkiye’de Spor Olgusu.....	10
2.2. Futbolun Tanımı.....	12
2.2.1. Türkiye’de Futbolun Tarihi ve Günümüzdeki Durumu	13
2.3. Taraftar, Seyirci ve Holigan Kavramlarının Tanımı	15
2.4. Fair Play'in Tanımı ve Gelişim Süreci.....	19
2.4.1. Fair Play Eğitimi ve Önemi	21
2.4.2. Taraftarın Etik İlkeleri	23
2.5. Saldırganlık ve Şiddet	24

2.5.1. Saldırganlığı Etkileyen Faktörler	26
2.5.2. Futbol Seyircisi ve Şiddet	28
2.6. Çocuk ve Spor	31
2.6.1. Çocukları Spora Yönlendirmenin Önemi	32
2.6.2. Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Ailenin Rolü	33
2.6.3. Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Eğitimin Rolü	35
2.6.4. Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Spor Örgütlerinin Rolü	37
2.7. Çocuk Tribünü Uygulaması	37
2.7.1. Çocuk Tribünü Uygulamasının Amacı	39
2.7.2. Türkiye' den Çocuk Tribünü Uygulaması Örnekleri.....	40
BÖLÜM III	
MATERYAL VE YÖNTEM.....	41
3.1. Araştırmanın Modeli	41
3.2. Evren ve Örneklem	41
3.3. Veri Toplama Araçları ve Analizleri.....	42
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR	48
BÖLÜM V	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	90
5.1. Sonuçlar	90
5.2. Öneriler	100
KAYNAKÇA	101
EKLER.....	108

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Yetişkin taraftarlara uygulanan araştırma formunun güvenilirlik verileri ..	43
Tablo 2. Yetişkin taraftarlara uygulanan araştırma formundaki her bir maddenin sonuçlarının, araştırma formunun genel sonuçları ile korelasyonunu gösteren veriler.....	44
Tablo 3. Yetişkin taraftarlara uygulanan araştırma formundaki bir maddenin sonuçlarının, diğer bütün maddelerle korelasyonunu gösteren veriler	45
Tablo 4. Çocuklara uygulanan araştırma formunun güvenilirlik verileri.....	46
Tablo 5. Çocuklara uygulanan araştırma formundaki her bir maddenin sonuçlarının araştırma formunun genel sonuçları ile korelasyonunu gösteren veriler	47
Tablo 6. Çocuklara uygulanan araştırma formundaki bir maddenin sonuçlarının, diğer bütün maddelerle korelasyonunu gösteren veriler	47
Tablo 7. Yetişkin araştırma grubunun cinsiyetlerine göre dağılımları.....	48
Tablo 8. Yetişkin araştırma grubunun yaşlarına göre dağılımları	48
Tablo 9. Yetişkin araştırma grubunun eğitim durumlarına göre dağılımları.....	49
Tablo 10. Yetişkin araştırma grubunun, çocuklarının ya da yakınlarının Çocuk Tribününe katılmaları hakkındaki görüşleri.....	49
Tablo 11. Çocuk Tribününün yetişkin araştırma grubundakileri kişisel olarak küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engelleme durumu.....	50
Tablo 12. Yetişkin araştırma grubunun Çocuk Tribünü uygulaması ile stadyumlardaki küfür ve şiddet olaylarının azalması hakkındaki görüşleri.....	51
Tablo 13. Yetişkin araştırma grubunun Türk Futbolundaki bayan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesi hakkındaki görüşler.....	52
Tablo 14. Yetişkin araştırma grubunun, uygulamaya katılan çocukların futbola olan ilgilerinde değişiklik olması hakkındaki görüşleri.....	53
Tablo 15. Stadyumlardaki küfürlerin ve şiddet eylemlerinin, çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	54
Tablo 16. Stadyumlardaki küfürlerin ve şiddet eylemlerinin, çocukları futboldan ve stadyumlardan uzaklaştırması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	55

Tablo 17. Uygulamaya katılan çocukların, ileriki yıllarda Bursaspor maçlarını daha sık ve dikkatli takip etmeleri hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	56
Tablo 18. Uygulamaya katılan çocukların, Bursaspor Kulübünün resmi ürünlerini almaları hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	57
Tablo 19. Uygulamanın sonuçlarının Bursaspor Kulübünün sezonluk seyirci ortalamasına etkisi hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	58
Tablo 20. Uygulamaya katılan çocukların futbol bilgilerinde artış olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	59
Tablo 21. Çocukların açtıkları pankartlar ve söyledikleri sloganların taraftarların küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engellemesi hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	60
Tablo 22. Stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olması ile maçlardaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	61
Tablo 23. Çocukların spor sevgisiyle aşılması durumunda, olası kötü alışkanlıklardan uzaklaşması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	62
Tablo 24. Türk Futbolundaki seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine Uygulamanın katkısı olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri....	63
Tablo 25. Uygulamanın ortak futbol kültürü oluşturulmasına katkısı hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	64
Tablo 26. Uygulamanın Türkiye’de sporcu sayısının artışına katkısı hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	65
Tablo 27. Uygulamaya katılan kız çocuklarının, geleceğin bayan futbolcuları olmaları hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	66
Tablo 28. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının tekrar maça gitme istekleri hakkındaki görüşleri.....	67
Tablo 29. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının stadyumda yaşadıklarını arkadaşları ve diğer aile bireyleri ile paylaşmaları hakkındaki görüşleri	68
Tablo 30. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının kendilerinden herhangi bir Bursaspor ürününün alınmasını istemeleri hakkındaki görüşleri	69
Tablo 31. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının Bursaspor’a ve futbola olan ilgilerindeki değişiklik hakkındaki görüşleri	70

Tablo 32. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin spor yöneticilerinin daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	71
Tablo 33. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin taraftarlarının daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	72
Tablo 34. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin Futbolcularının daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	73
Tablo 35. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin teknik direktörlerinin daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	74
Tablo 36. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin polislerinin daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	75
Tablo 37. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin spor gazetecilerinin daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri.....	76
Tablo 38. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin futbol hakemlerinin daha nitelikli olması hakkındaki yetişkinlerin görüşleri	77
Tablo 39. Çocukların cinsiyetlerine göre dağılımları.....	78
Tablo 40. Çocukların yaşlarına göre dağılımları.....	78
Tablo 41. Çocukların daha önce Bursaspor maçına gelme durumlarına göre dağılımları	78
Tablo 42. Çocukların, Çocuk Tribünü uygulaması içersinde tekrar bulunmak istemeleri hakkındaki kendi görüşleri	79
Tablo 43. Çocukların, uygulamaya katılmaları ile futbola olan ilgilerindeki değişiklik hakkındaki kendi görüşleri	80
Tablo 44. Çocukların, futbol okulunda ya da kulübünde futbol oynamak istemeleri hakkındaki kendi görüşleri	81
Tablo 45. Çocukların, küfürler ve şiddet eylemlerinden rahatsız olmaları hakkındaki kendi görüşleri.....	82
Tablo 46. Çocukların, Bursaspor maçlarını sürekli takip etmek istemeleri hakkındaki kendi görüşleri.....	83
Tablo 47. Çocukların, Bursaspor maçlarına tekrar götürmeleri için ailelerinden istekte bulunmaları hakkındaki kendi görüşleri	84
Tablo 48. Çocukların, stadyumda yaşadıklarını ailesiyle ve arkadaşlarıyla paylaşmaları hakkındaki kendi görüşleri	85

Tablo 49. Çocukların, Bursaspor' un formasını ya da başka bir ürününü almaları hakkındaki kendi görüşleri.....	86
Tablo 50. Çocukların, Ailelerine ve arkadaşlarına Bursaspor maçlarına gitmeleri için tavsiyede bulunmaları hakkındaki kendi görüşleri	87
Tablo 51. Çocukların, Bursaspor maçını izlemeleri esnasında futbol hakkında yeni bilgiler öğrenmeleri hakkındaki kendi görüşleri	88
Tablo 52. Çocukların, gelecek yıllarda sporla ilgili bir meslekle(hakemlik, futbolculuk, spor gazeteciliği, teknik direktörlük) uğraşmak istemeleri hakkındaki kendi görüşleri.....	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Çocuk Tribününden bir kare	38
Şekil 2. Çocuk Tribününden bir kare	38
Şekil 3. Çocuk Tribününden bir kare	39
Şekil 4. Çocuk Tribününden bir kare	39
Şekil 5. Dönemin teknik direktörü Hüseyin Kalpar' a çocuklar tarafından çiçek verilirken görüntülenmiş bir kare.....	39
Şekil 6. T.F.F. Çocuk Tribününden bir kare.....	39
Şekil 7. T.F.F. Çocuk Tribününden bir kare.....	39

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıtlıları, sınırlılıkları, araştırmanın konusu ile ilgili tanımlar ve ilgili araştırmaların değerlendirilmesine yer verilmiştir.

1.1. Problemin Tanımı

Bu araştırmanın konusu, Çocuk Tribünü uygulamasının çocuklar ve stadyumdaki diğer yetişkin taraftarlar üzerindeki etkilerini ve Uygulamanın Türk Futbolunun ve çocuklarımızın bazı sorunlarının çözümüne katkısını araştırmaktır.

“Oyun, bir Şey için mücadele ve bir Őeyin temsilidir... Oyun, özgürce razı olunan, ama tamamen emredici kurallara uygun olarak, belirli zaman ve mekan sınırları içinde geręekleřtirilen, bizatihi bir amaca sahip olan, bir gerilim ve sevinę duygusu ile alışılmış hayattan başka türlü olmak bilincinin eşlik ettiği, iradi bir eylem ve faaliyettir” (Huizinga, 1995). Huizinga'nın oyun kavramındaki gerilim ve sevinę duygusunun en yaygın kullanıldığı alan olan futbol, günümüzde, sadece oyun olmaktan çıkıp kültürel ve ulusal kimliğin ifadesi olmanın yanında, siyasette de halkı yönlendirmede araç olarak kullanılabilir.

Spor, her ülkede ve dönemde önemli bulunmuş ve içinde geręekleřtięi toplumun sosyal yapısına ve siyasal yönetimlerine bağlı olarak biçimlenmiştir. Spor faaliyetlerinin temel amacı; insanların fizikî, sosyal, psikolojik, kültürel ve zihinsel gelişmelerine katkıda bulunarak topluma sağlıklı nesiller kazandırmaktır. Ayrıca, uluslararası alanda ülkenin tanıtımına katkıda bulunacak elit sporcular yetiştirilmesi de spor faaliyetlerinin amaçları arasındadır. (TBMM, 2005). Sportif faaliyetlerin en gözdesi olan futbol; zengin-fakir, kültürlü-kültürsüz, genç-yaşlı demeden bütün dünyayı peşinden koşturan bir kültür haline gelmiştir. Futbol, günümüz dünyasında

büyük kitleleri etkileyen bir oyun sporudur. Bu etki, onun daha fazla incelenmesini gerektirmektedir (Apaydın, 2000).

Türkiye’de, futbola olan ilginin çığ gibi büyümesi, ailelerin çocuklarını futbolcu yapma isteği ve azmi Türkiye’nin hoş bir gerçeği olarak gözlenmektedir. Türkiye’de spor alanında en büyük ilginin futbola olduğu ve her geçen gün genç kuşaklarda futbol sevgisi ve futbol eğitimi alma arzusunun arttığı da bir diğer gerçektir. Sporun, genç kuşaklardaki sürüklenmeleri olası kötü alışkanlıkları yok etmede en önemli silah olduğu dünyanın da üzerinde birleştiği bir gerçek olarak bilinmektedir.

Bir taraftar için tuttuğu takımın işlevi, bir referans grubu olarak görülmekte ve onun başarısı, kendisi için bir tür güven ve iftihar duygusunun kaynağı olmaktadır. “Sporla ilgili yapılan incelemeler, taraftarlığın iki işlevinin olduğunu ortaya koymuştur. Bunlardan birincisi, kişide bir yere ait olma duygusu uyandırması, diğeri ise ‘fanatik’ kelimesinin çağrıştırdığı, başka ortamlarda yapıldığında toplum tarafından kabul edilmeyecek davranışların ‘taraftarlık’ adı altında çıkış yolu bulmasıdır. İnsanlardaki takım tutmanın sebebi, ‘insanlardaki kimlik arayışı’ ile ‘kimlik vaadi’ dir (Acet, 2006). Meslek ve kişilikle şekillenen ferdi kimliğiyle sıradan insan konumunda olan kişi, taraftar kimliğine büründüğünde, rutin hayatı içinde ulaşamadığı saygınlık ve başarıya ulaştığını düşünmektedir.

Toplum içinde farklı kişi ve ortamlarla iletişim kurarak varlığını sürdürme ihtiyacı hisseden insan, aradığı desteği, kimi zaman dinde, kimi zaman ideolojide, kimi zaman da tuttuğu takımda bulur. Şahsi kimlikten sıyrılarak toplumsal kimliğe bürünen taraftar, bireyselleşmenin zıddı olarak, futbolla toplumsallaşmaktadır. Kişisel mutsuzluklar, düş kırıklıkları, başarısızlıklar, futbolun geniş kitlelere ulaşan misyonuyla umuda dönüşür ve toplumsal bir olay haline gelir. (Doğan, 1999).

Türk futbolunun kanayan yarası olan tribün olayları gözlendiğinde özellikle taraftar gruplarının içindeki gençler saldırganlık eğilimlerini denetleyemeyip, ekip başarılarını da taklit ederek saldırgan tutum ve davranışlar sergilemektedirler. Taraftar

gruplarına dâhil olan kişilerin dâhil olmayan kişilere göre daha saldırgan oldukları gözlenmektedir (TBMM, 2005). Şiddeti önlemede özellikle 13 yaş ve üstü çocukların spor aktivitelerine katılımları kişisel gelişimleri için önemli bir sosyal aktivite olup gelecek nesillerin futbolu bir centilmenlik müsabakası olarak görmesi açısından önemli bir göstergedir.

Bilindiği gibi Türkiye'deki sporcu sayısının azlığı, oynanan spor müsabakalarının boş tribünlere oynanması, futbol seyircilerinin bilgisizliği ve niteliksizliği, Türkiye'de ortak futbol kültürünün olmayışı, stadyumların neredeyse hepsinde var olan şiddet ve küfür eylemleri Türk futbolunun çözülmeyi bekleyen sorunlarından bazıları olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca çocukların ve gençlerin sigara, alkol, uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklara yönelmiş oldukları ve bu alışkanlıkların çocukların sağlığını olumsuz etkilediği tartışılmaz bir gerçektir.

Çocuklar aileleri ile de maça gidebilmektedirler; fakat çocukların kendi yaşlıları ve okul arkadaşları ile yapacakları ortak organizasyonlar ve tezahüratlar onların futbol heyecanının içine daha fazla çekebilecektir. Bu doğrultuda çocuk tribünü uygulamasının çocuklar üzerinde yapabileceği bir takım etkilerin olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı Çocuk Tribünü Uygulamasının, doğuracağı sonuçlar itibarı ile Türk futbolunun ve çocuklarımızın sorunlarının çözümüne katkısının olabirliğini araştırmaktır..

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Çocuk Tribünü Uygulamasının, doğuracağı sonuçlar itibarı ile Türk Futbolunun ve çocuklarımızın sorunlarının çözümüne katkısının olabirliğini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Çocuk Tribünü uygulaması;

1. Türk Futbolundaki stadyumlarda taraftar sayının azlığı sorununun çözümüne katkı sağlayabilir mi?
2. Kız çocuklarımızın futbolu sevmelerine ve tribünlerdeki bayan seyirci azlığı sorununun çözümüne katkı sağlayabilir mi?
3. Daha nitelikli, eğitilmiş ve futbol bilgisi olan taraftar gruplarının oluşmasına katkı sağlayabilir mi?
4. Türk Futbolunda oluşmasını beklediğimiz “ortak futbol kültürü” olgusunun futbolumuza yerleşmesine katkı sağlayabilir mi?
5. Türk futbolunun kanayan yarası olan küfür ve şiddet olaylarının azalmasına etki edebilir mi?
6. Çocukların futbol oyununa aktif olarak katılmalarına ve dolaylı olarak Türkiye’de sporcu sayısının artmasına katkı sağlayabilir mi?
7. Türkiye’de çok az sayıda bulunan bayan futbolcuların sayısının artmasına katkısı olabilir mi?
8. Çocukların, sigara alkol ve şiddet gibi kötü alışkanlıklar yerine sportif faaliyetlere yönelmesine etkisi olabilir mi?
9. Daha nitelikli futbolcular, antrenörler, yöneticiler, spor gazetecileri yetişmesine katkı sağlayabilir mi?

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuk Tribünü uygulaması sürekli uygulanması halinde verebileceği sonuçlar itibarı ile çok önemsenmesi gereken bir uygulamadır. Ancak Türkiye’de sadece Bursaspor Kulübünün bu uygulamayı ciddi anlamda uyguladığı bilinmektedir. Uygulamanın yaygın olmayışı ve uygulamanın öneminin ve değerinin Türk futbolunda tam olarak yerleşmemesinden dolayı Çocuk Tribünü hakkında herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Tribünlerdeki seyirci azlığı, aktif spor yapan vatandaşların yetersizliği, tribünlerde bayan ve çocuk seyirci sayısının az olması, stadyumları saran küfür ve

şiddet tehlikesi, Türkiye’de uzun yıllardır profesyonel anlamda futbol oynanmasına rağmen hala ortak bir futbol kültürünün olmayışı, taraftarların bilgisizliği ve eğitimsizliği Türk futbolunun temel sorunları olarak ortaya çıkmaktadır.

Son yıllarda spor müsabakalarında, özellikle de futbol karşılaşmalarında yaşanan şiddet olayları; sporun, sevgi, barış ve kardeşlik gibi evrensel değerleri, birleştirici ve bütünleştirici özellikleri üzerinde olumsuz etki oluşturmaktadır(TBMM, 2005). Saldırganlık eğilimlerinin azaltılması amacıyla, öncelikle fiziksel saldırganlığa veya çeşitli karşı tepkilere yol açabilen küfürlü tezahüratın önüne geçilmesi gerekmektedir. Bu amaçla bayan ve çocuk izleyici sayısının artırılması ve teşvik edilmesi faydalı olacağına inanılmaktadır. (Karagözoğlu, 1997). Özellikle taraftar gruplarının içindeki gençler saldırganlık eğilimlerini denetlemeyip, ekip baslarını da taklit ederek saldırgan tutum ve davranışlar sergilemektedirler. Taraftar gruplarına dâhil olan kişilerin olmayan kişilere göre daha saldırgan oldukları gözlenmektedir (TBMM, 2005).

Spor müsabakalarında yaşanan şiddet olaylarının yüzdesine bakıldığında, küfür ve kötü tezahürat % 52, müsabaka alanına izinsiz giriş % 15 , görevli hakeme ve teknik heyete darp % 8 görevli memura darp ya da hakaret % 8 buna karşılık antrenör , teknik heyet ya da sporcu saldırısı %1 dır. Olayların % 98’i futbol maçları sırasında yaşanmış geri kalan % 2’si voleybol ve basketbol maçlarında meydana gelmiştir. Bu rakamlardan da anlaşılacağı gibi futbol sahalarında yaşanan şiddet olaylarının çok önemli bir yüzdesi bir kısım futbol seyircisi tarafından çıkarılmakta ve yaşanan olaylar çoğu zaman stadyumun dışına sokaklara taşınmaktadır (Soner, 2006).

Türkiye Futbol Federasyonu kayıtlarına göre Türkiye’de kayıtlı lisanslı futbolcu sayısı 141 bin 598. Ancak bunlardan sadece 4 bin 775 tanesi profesyonel lisansa sahip. Kalanların 50 bin 946’sı 18 yaş üstü amatör, 85 bin 644’ü ise 18 yaş ve altı amatör oyuncular. Bu sayılan rakamların tümü "erkek". Bayanlarda ise tablo daha kötüdür. Federasyon'dan lisansı bulunan bayan futbolcu sayısı sadece 233 (Soner, 2006).

Yapılan araştırmalar gösteriyor ki Türk Futbolunun acil çözüm bekleyen sorunları bulunmaktadır. Yapılan araştırmanın, kronikleşmiş olan bu sorunların daha yüksek sesle söylenmesine ve sorunların çözümüne katkı sağlayacağı beklenmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada kabul edilen varsayımlar aşağıdaki gibidir.

1. Araştırma formu sonuçlarının kayıtlarının titizlikle tam ve doğru olarak alındıkları varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan ölçeklerin çocuklar ve taraftarlar tarafından objektif olarak doldurulduğu varsayılmıştır.
3. Seçilen rneklem grubunun evreni temsil etmede yeterli olduğu varsayılmıştır.
4. Amaçların gerçekleşmesi düzeyine ilişkin araştırma formlarını doldurma talimatlarının doğru şekilde verildiği ve tüm araştırma grubundakilerin talimatları doğru anladıkları, soruları doğru cevaplamalarının sağlandığı varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir.

1. Bu araştırma Bursaspor Kulübünün ocuk Tribünü uygulaması için ayırımış olduğu bölgede futbol maçını seyreden tesadüf yöntemiyle seçilmiş 8-15 yaş arasındaki 250 kişilik ocuk grubu ile
2. Bursaspor Kulübünün maçını stadyumda seyretmeye gelen tesadüf yöntemiyle seçilmiş 250 kişilik yetişkin taraftarlar ile
3. Araştırma için uygulanan araştırma formu soruları, çocuklar için ve stadyumdaki yetişkin futbol seyirciler için farklı özelliklerde hazırlanmıştır.

1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar

Tanımlar

Çocuk: Küçük yaştaki erkek veya kız (T.D.K.).

Çocuk Tribünü: Çocuk Tribünü 10-15 yaşları arasındaki çocukların stadyumda kendileri için ayrılmış olan bölgede toplu olarak oturduğu bölümdür.

Çocuk Tribünü Uygulaması: Yapılan organizasyonla okullarla işbirliği içersine girilerek, 8-15 yaş arasındaki çocukların stadyumun ayrılmış olan bölgesine (Çocuk Tribününe) yerleştirilip burada toplu olarak faaliyetler yapmasını sağlayan uygulamadır.

Futbol: Biri kaleci olmak üzere, on birer kişilik iki takım arasında oynanan, küre biçimindeki özel bir topun, eller ve kollar kullanılmadan (kaleciler hariç), ayakta, kafa ve vücudun diğer bölümleriyle vurulup rakip kale çizgisinden içeriye geçirilerek, sayı (gol) yapılmasına dayalı bir oyun (Apaydın, 2000).

Taraftar: Sporunun veya sporcuların temsil ettikleri renklere, kulübe veya bayrağa bağlı kimse (TDK, 2008).

Kısaltmalar

TBMM :	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK :	Türk Dil Kurumu
UEFA :	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
FIFA :	Dünya Futbol Federasyonları Birliği
TFF:	Türkiye Futbol Federasyonu

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sporun Tanımı

Sanayileşmenin artışı ve teknolojinin gelişimi ile insanlar daha az hareket eder olmuş, boş zamanları artmıştır. Az hareket etme ile hastalıklar artmış bir kısım insanlar kaybolan sağlıklarını tekrar kazanabilmek için “sağlık için spor yapmaya” bir kısmı artan boş zamanlarını değerlendirmek için spor yapmaya başlamışlardır. Önceleri düzensiz ve kurlsız olan bu hareketler sonraları yenme, geçme ve başarılı olma duygularını tatmin için yapılmış, günümüzde ise bir meslek ve para kazanma şekiminde ilk çağlardan günümüze doğru spor ve beden eğitimi hareketleri gelişimini sürdürmüştür(Afyon ve Tunç, 1997).

Spor kelimesi, dünya ya İngilizler tarafından yayılmasına ve tanıtılmasına rağmen İngilizce kökenli değildir.

Latince dağıtmak bir birinden ayırmak anlamına gelen "Disportare" veya "Deportare" kelimelerinden doğmuştur. 17.yüzyıl sonrası çok kullanılması sonra ilk hecesi kısaltılır ve "Sport" olarak kullanılmaya başlanır. Fransız hümanist Rebe Lais bu terimi top oyunları olarak kullanmıştır. 19. yüzyılda ise İngiltere'de sport olarak; dinlenme, eğlenme, hoş vakit geçirmek için yapılan bütün faaliyetler için kullanılmış ve zamanla tüm dillerde yarışma, kazanma ve üstün gelme çabası için yapılan vücut faaliyetleri için kullanılmıştır (Önal,1998).

Bir çok araştırmacı sporu tanımlamaya çalışmışlardır. Bu tanımlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır.

" Spor, kendine özgü kurum ve kuralları olan, yarışma tarzında uygulanan, bazı özellikleri ile oyuna, bazı yönleri ile de işe benzeyen , profesyonel faaliyete

dönüşmeye elverişli, baskın yönü fiziki efor olan serbest zaman aktivitesidir” (Amman, 1999).

"Spor, insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım yöntemlerini boş zamanındaki artışa paralel olarak tek yada topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanmasına dayalı olarak estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir” (Fişek, 1983).

"Spor, isteğe bağlı olarak yapılan egemen değerler ve normların damgasını vurduğu bedensel faaliyetlerdir" Spor, iç ve dış faktörlerle motive edilmiş bireylerin nispeten karmaşık fiziksel becerilerin kullanımını veya fiziksel çabayı gerektiren kurumsallaştırılmış rekabete dayalı aktivitelerdir” (Voigt, 1998).

" Spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplum ile bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur" (Erkal, 1982).

" Spor, tek başına veya toplu olarak yapılan, kendine özgü kuralları olan, genelde yarışmaya dayanan bedensel ve zihinsel yeteneklerinin gelişimini sağlayan, eğitici ve eğlendirici uğraşlardır" (Morpa Spor Ansiklopedisi, 1999).

"Spor bireyin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme ve gerçek anlamda basan gücünün arttırılması kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabalar"dır" (Aracı, 1999).

" Spor, belli bir disipline ve kurallara uyarak yöntemli çalışmalara dayanan, eğlenme, güç harcama, mücadele yollu yapılan beden uğraşlardır" (Demiray, 1998).

Bu tanımlar analiz edildiğinde, fiziksel efor, organizasyon, kurallar, amaçlar, rekabet, yarışma ve yönelim gibi çeşitli unsurların altının çizildiği görülmektedir. Hepsi birleştirildiğinde sporu, haz unsuru önde gelmekle birlikte farklı amaçlar, değerler ve yaptırımlar tarafından yönlendirilen, az ya da performans ilkesine dayalı, bilinçli olarak zorlukların oluşturulmasını ve bunların aşılmasını hedefleyen bedensel faaliyetler olarak tanımlamak mümkündür (Amman, 1999).

2.1.1. Türkiye’de Spor Olgusu

Spor, günümüzde insanın toplumsal yaşamına derinlemesine girmiş olan ve toplumsal yapıya göre biçimlenen bir olgudur. "Günümüzde sporun gittikçe yaygınlaşması ve değişik alanlarda çalışan insanların ilgi duyduğu bir uğraş haline dönüşmesi, sporun gerçekten önemli bir toplumsal olgu olduğunu göstermektedir" (Armağan, 1981).

Sosyal bir olgu olan spor, toplumun genel yapısından ve kültüründen bağımsız olamamaktadır. Sportif branşların hemen hepsi, uluslararası merkezi yönetimlere ve denetimlere açık olsa da içinde bulunduğu toplumun genel yapısı ve kültüründen bağımsız gelişmemektedir. Fişek'e göre (1980), spor aktif olarak yapan açısından(sporcu) kazanmaya ve rekabete dönük teknik ve fiziki bir çaba; izleyen (seyirci) açısından yarışmaya dayalı estetik bir süreç; toplum genelince oluşturulan bütün içinde de, yerine göre o toplumun çelişki ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna, yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir amaç, ama, son tahlilde, önemli bir toplumsal kurumdur.

Spor, içinde yaşadığı toplumun kültürünü yansıtırken ve aynı zamanda mevcut kültürü de yeniden biçimlendirmekte ve etkilemektedir. Pek çok spor, ulusların sosyal ve kültürel yapılarını temel alarak ortaya çıkmıştır. "Değişik ülkelerin çeşitli sporlarına bakıldığında, toplumların özellikleri ve yaşama bakış açılan ile ilgili bilgiler edinilebilmektedir" (Güven, 1999).

Ülkelerin tercih ettikleri farklı sportif branşlar göz önüne alınırsa o ülkeye ait kültürel motifler ve etkiler kolaylıkla tespit edilebilmektedir. Örneğin, Türklerin, ata sporu olarak güreş, cirit atma, binicilik gibi spor dallarını benimsemesinin kökeninde, göçebe Türk kültürü ve o dönem içindeki diğer yaşam alışkanlıkları yatmaktadır. Çalışmanın temelinde yer alan profesyonel futbolun doğuşunda da dönemsel kültürel yapıların etkisi söz konusudur. İngiltere'de futbol ortaya ilk çıktığında, çalışan kesimin (işçi sınıfının) boş zamanını değerlendirmesi amaçlanmıştır ki bu, işverenlerin çalışanların sosyal düzenini tesisine ve kontrol altında tutma amacına ilişkin bir gerekçedir. Tarihsel birikimlere göre yapılan bu eşleştirmeler, günümüzde elde edilen sportif basanlarla ulusal kimliklerin eşlenmesine de yol açmaktadır. Bu eşleşmeler bir ulusun kimliğini o spor dalı üzerinden tanımlaması yanında, ona diğer ülkeler üzerinde üstünlük kurma fırsatı da sağlamaktadır.

Spor, insanları bir araya getiren ve ortak kimlik etrafında buluşturan bir olgu olarak toplumsal yapının bütünlüğüne destek sağlamaktadır. "Sanayinin ilk çıktığı İngiltere'de futbol fabrikalarda ve okullarda boy göstermiş; işçiler kendilerini bir takımla özdeşleştirmişlerdir. Takım üzerinden kendilerini özdeşleştirdikleri yerler çalıştıkları fabrikalar; bu sayede işçilerin daha yumuşak tepki verecekleri düşünülmüş" (Bulaç, 2002).

Futbol ilk ortaya çıktığı andan itibaren bireylere, destekleyecekleri takımlar karşılığında yeni bir toplumsal statü veya kimlik vaat etmişler ya da mevcut olanın yeniden farkına varılmasına zemin hazırlamışlardır. Günümüzde, özellikle kitle iletişim araçlarının, ulusal seviyedeki spor mücadeleleri ve başarılarını sunumunda kullandığı kodlarla, toplumun bir araya gelmesi sağlanmakta ayrıca bu birliktelik sırasında millete ait simge(ulusal marş, bayrak vb.) ve değerler ön plana çıkartılarak ulus-devlet yapısı yeniden inşa edilerek, sağlamlaştırılmaktadır. Bu kodlamaların sonucunda, bir yurttaş için, uluslararası bir spor organizasyona katılan milli bir sporcunun elde ettiği basandan çok, ulusal marşın yurt dışında çalınması ve ülke bayrağının dalgalandırılması çok daha büyük bir haz nedenine dönüştürülmektedir. Ulusal semboller, ulusun yeniden inşasında çok önemli ve elken rol oynamaktadır.

Ulusal marş ve bayrak da milliyetçiliğin en önemli sembolleri olarak bilinmekte ve spor karşılaşmalarında sürekli ön plana çıkarılmaktadır. FIFA tarafından sadece ulusal maçlar öncesinde söylenmesi yazılı kurallara bağlanmış olan ulusal marş Türkiye'de bütün lig maçları başlamadan önce söylenmektedir. "Ulusal marş kendi ülkelerine tapan bir halk tarafından okunan bir duadır" (Billig, 2002). Ayrıca, son dönemlerde spor takınılan ve kazanılan madalyalar da marş ve bayrak gibi önemli ulusal semboller olarak yerlerini almakta ve ulusal aidiyetin yeniden inşasında rol oynamaktadırlar.

Spor, ulusların kimliklerinin farkına varmasında ve ulusal birliğin yeniden inşasında önemli rol üstlenmektedir. Günümüzde gelinen noktada toplumları temsil eden diğer değerlerin önüne geçmiş olan spor ülkelerin varlığının göstergesi olmaktadır. Bu savı destekleyen Grant Jarvie, İsveç'i merkeze alarak yaptığı karşılaştırmada, hiçbir şey İsveç'in ulusal duygularını sportif basanlar kadar kolayca ve güçlü bir şekilde uyandıramaz demekte ve bu durumu şöyle açıklamaktadır: şanlı tarih, kraliyet, güçlü bir ordu, demokrasi ve refah sistemi, eski idealler ve gelenekler, Volvo ve diğer büyük şirketler, bunların hiçbiri ulusal beraberlik bağı sağlamak yada kişinin ülkesine karşı ortak bilinç oluşturmaya söz konusu olduğunda sporla boy ölçüşmemektedir (Jarvie, 2003).

2.2. Futbolun Tanımı

Biri kaleci olmak üzere, on birer kişilik iki takım arasında oynanan, küre biçimindeki özel bir topun, eller ve kollar kullanılmadan (kaleciler hariç), ayakta, kafa ve vücudun diğer bölümleriyle vurulup rakip kale çizgisinden içeriye geçirilerek, sayı (gol) yapılmasına dayalı bir oyun olan futbol, çağımızın en sevilen spor dalı olarak kabul edilir. Bunda futbol oynayabilmek için özel bir vücut yapısına gerek olmamasının çok kişiyle oynanmasının, ayakla oynanmasının, geniş bir alanda oynanmasının, topla oynarken daha fazla organın bilinçli olarak kullanılmasının, hareket türü zenginliğinin, mücadele zenginliğinin olasılıkların sonsuzluğu, tesadüf kolektivizmin ve temelde yüzyıldır değişmemiş oyun kurallarının etkisi vardır (Apaydın, 2000).

Futbol, bir yarışma olduğu kadar, aynı zamanda da bir gösteri ve şölen niteliğindedir. Stadyumlara milli maç, kupa finali ya da bir derby maçını izlemeye gelen kişiler, maç izleme keyfini hiç bir şeye değişmezler. Onbinlerce futbolsever, tutkunu oldukları kulübe ya da milli takımımıza destek sağlayabilmek, o atmosferi yaşayabilmek için saatler öncesinden statları doldurur, belki de uzak şehirlerde, deplasmana giderler. Bunların hepsi, futbolda seyir zevki ve futbolun aynı zamanda bir gösteri sanatı olmasının sonucudur (Özküçük, 1999).

2.2.1. Türkiye’de Futbol Tarihi ve Günümüzdeki Durumu

Ülkemizde Futbolun Doğuşu;

Ülkemizde futbolun ilk olarak 19. yüzyılın son çeyreğinde oynanmaya başladığı bilinmektedir. Osmanlı döneminde Selanik’te yakılan ilk ateş, zamanla Bornova çayırlarına kadar yayılmıştır. İlk futbol kulübü ise yine İzmir’de İngilizler tarafından kurulmuştur. Daha sonra ise İstanbul’a bulaşan bu güzel salgın, Kadıköy ve Moda çayırlarını etkisine almasıyla beraber neredeyse tüm kentin ilgisini çekmeyi başarmıştır.

Türkiye’de futbolun tam olarak yeşermeye başladığı periyot 1908-1923 yılları arasındadır. II. Meşrutiyet sonrası esen özgürlük havasında yeni takımlar kurulmuş, bu arada Türk takımları da varlıklarını ciddi bir şekilde teyit ettirmiştir. İstanbul’un ardından İzmir, Ankara, Eskişehir, Bursa, Adana ve Trabzon şehirlerinde futbol büyük bir hızla yayılmaya başlamıştır.

Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluyor;

Türk sporunun ilk teşkilatı olan Türk İdman Cemiyetleri İttifakı’nın kurulmasının ardından Yusuf Ziya Öniş başkanlığında ilk Türk Futbol Federasyonu 1923 yılında Şehzade başı’ndaki Letafet Apartmanı salonunda yapılan toplantıda 'Futbol Heyet-i Müttehidesi' adıyla kurulmuştur. Ardından FİFA’YA başvurulmuş ve Türkiye 21 Mayıs 1923 tarihinde FİFA’nın 26 cı üyesi olmuştur.

Merhaba Dünya Kupası;

Bir sonraki dönem, Türk futbolunun gelişmesinin devamı diye özetlenebilir. 1952'de profesyonelliğin kabulü, 1954'te Milli Takım'ın İsviçre'de düzenlenen Dünya Kupası'na ilk kez katılması, yine bu dönemde bazı Türk oyuncuların yurtdışında top koşturması önemli gelişmelerdir. Milli Takımımız, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar nedeniyle dünyanın öbür ucundaki Brezilya'ya gidemeyecektir. Yine de Dünya Kupası hasretimiz çok uzun sürmez. 1954 Dünya Kupası finalleri İsviçre'de oynanacaktır.

UEFA ya Üye Oluyoruz;

1962 yılında UEFA, Türkiye'nin tam üye olduğunu duyurur. Yine 1962-63 sezonundan itibaren Avrupa Kupa Galipleri Kupası'na katılacak takımları belirlemek üzere Türkiye Futbol Federasyonu 'Türkiye Kupası' organize eder.

Özerklik ve Tarihi Başarılar;

1992 yılında Türkiye Futbol Federasyonu özerkliğe kavuşur. Futboldaki gelişim ve değişim, futbolun sadece bir spor dalı olmadığını da ortaya çıkartmıştır. Futbolun yarattığı parasal değerlerin giderek büyümesi ve futbola olan ilginin yaygınlaşması, lokal federasyonlar nezdinde bu spor dalının bağımsız bir yapı içerisinde yönetilmesini zorunlu kılmıştır. 17.6.1992 tarihinde 3813 sayılı Kanunla Türkiye Futbol Federasyonu özerk hale getirilir.

İlk Kez Avrupa Şampiyonası Finallerindeyiz;

1996 yılında A Milli Takım bir ilki başararak İngiltere'de düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonası Finalleri'ne katılmaya hak kazanmıştır. Fatih Terim yönetiminde 1991'de Akdeniz Oyunları'nda finale çıkan genç ekip, Türk Futbol Tarihi'nde milat olmuştur. Fatih Terim, Sepp Piontek'in yerine Milli Takımın başına geçtiğinde, 1991'den itibaren bir araya getirdiği bu ekiple tarihi bir başarıya imza atmıştır.

UEFA Kupası İlk Kez Türkiye’de;

Türk futbolunun kulüpler düzeyinde en önemli uluslararası başarısı 2000 yılında elde edilmiştir. Ligde 1998-99 sezonunu şampiyon olarak tamamlayan Galatasaray, normal süresi ve altın gol uygulaması yapılan uzatma bölümleri 0-0 sona eren maçın nihayetinde, penaltı atışlarında Arsenal'e 4-1 üstünlük kurarak UEFA Kupası'nın sahibi olmuştur.

Avrupa Şampiyonasında Çeyrek Final;

Türk futbolunun Galatasaray'la elde ettiği bu iki tarihi başarının arasında Milli Takımımızın 2000 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda çeyrek final oynaması yer almıştır.

2002 Dünya Kupası Altın Sayfa;

Türk futbolunun zirve yaptığı tarih 2002'nin yaz mevsimidir. C Grubu'nda Brezilya, Kosta Rika ve Çin'le birlikte yer alan Milli Takımımız averajla da olsa bir üst tura yükselmeyi başarır. İkinci turdaki rakibimiz, evsahibi takımlardan Japonya'dır. Japonyayı yenen Milli Takımımıza çeyrek finalin kapısını açılmıştır.Çeyrek finalde Senegal engelini geçen milli takımımız yarı final maçında Brezilyaya kaybedip final şansını kaçırmıştır. 3.lük maçında Güney Koreyi yenen milliler turnuvayı 3. cü olarak bitirmiştir (TFF, 2008).

2.3. Taraftar, Seyirci ve Holigan Kavramlarının Tanımı

Bir karşılaşmayı, yarışmayı izleyen kimseye seyirci denir. Başka bir tanımda ise çıkarı aynı olan ve bir spor yarışmasında aynı tepkiyi gösteren, daha önce organize edilmemiş insan grubuna seyirci denmektedir. Sosyolojik açıdan bakıldığında ise seyirci, teşkilatsız topluluklar olarak toplantı, devamlılığı kısa olan ve gerçek bütünlüğü bulunmayan sosyal gruplar olarak ifade edilmiştir (Acet, 2001).

Türk Dil Kurumu'na göre seyirci; “Bir olayı gören, izleyen kimse, izleyici, İzlemek, eğlenmek için bakan kimse, izleyici” anlamlarını taşımaktadır(TDK, 2008).

Spor seyircisi, bir spor olayını yerinde (canlı) ya da film veya televizyon gibi görsel medya yoluyla izleyen herhangi bir kişidir (Kayaoğlu, 2000).

Futbol seyircisine ait özellikleri ise şu şekilde sıralayabiliriz;

- Futbol seyircisinin üyeleri arasında belli ölçüde bir ilişki ve iletişim vardır. Bu takım taraftarlığına dayalı bir ilişkidir.
- Teşkilatlanmaya ve müşterek faaliyete yatkındırlar.
- Futbol seyircileri heyecan kitlesi hüviyetinde oldukları için kolay provoke edilebilir, heyecan kitlesinin mantığı ortadan kalkar. Ancak spor müsabakasına ait kuralların caydırıcılığı sebebiyle temkinli davranışa da yatkındırlar.
- Seyirci kitlesinde şuurlu şahsiyet kaybolur, şuur altı ile hareket eden şahsiyet devreye girer.
- Seyirciler bir araya geldiklerinde ferdi şuurlarını o toplumun şuuruna katar ve kolektif şuura sahip olarak ferdi şuurlarından uzaklaşırlar.
- Fikirler sirayet yoluyla, aynı hedefe doğru yönelir.
- Telkin olunan fikirlerin hemen icrasına başlama isteği ortaya çıkar
- Önceden tahmin edilen hareketleri vardır. (Normal seyirciler için geçerlidir Holiganlar, fanatikler için aynı şeylerin söylenmesi biraz zordur. Holigan ve fanatiklerin ne yapacaklarının önceden tahmin edilmesi güçtür)
- Kitleyle bütünleşen kişi, tek başına iken yapamadığı davranışları yapar, frenleyebildiği içgüdülerine söz geçiremez ve duygularından bütünüyle uzaklaşır. (Kavga-dövüş-küfür vb)
- Tek tek ele alındığında barışsever insanlar olarak bilinirler. Kitle psikolojisi içerisine girdiği zaman ilkel insanlara yaklaşırlar.
- Futbol seyircilerinin muhakeme etme özelliği azalır, fiil ve hareket kabiliyetleri artar.
- Takımların ligdeki beklentileri arttıkça yukarıda verilen özelliklerin seyircilerde görülme sıklığı da paralel olarak artar (Acet, 2001).

Taraftar, duygusal olarak spor olayına bağlanmış tüketicidir. Fakat pratikte taraftar olup seyirci olmamak, veya seyirci olup da taraftar olmamak da olasıdır.

Kişisel sohbetlerde ikili veya grup ilişkilerinden kopmamak, konu sohbetinden ayrı düşmemek için taraftar kimliği belirtmek zorunluluk olduğu halde tarafı olunan kulüp maçlarını izlememek de olasıdır. Ayrıca hiç taraf olunmadan da sadece sevildiği için de maç izlenebilir (Kılıcıgil, 1998).

Redhouse Sözlüğü'nde fan, "hayran veya düşkün kimse, meraklı kimse; fanatik, "aşırı derecede bir parti ya da din meraklısı; mutaassıp; müfrit, aşırı, ölçüsüz" olarak tanımlanmıştır. Türkçe Sözcük'te fanatizm, "bir kimseye ya da bir şeye aşırı derecede coşku ve tutkuyla bağlanmak", fanatik ise " bir kimseye ya da bir şeye aşırı derecede coşku ve tutkuyla bağlanan kimse" olarak tanımlanmıştır. Meydan Larousse'de, benzer şekilde, fanatizm "insanı bir din, düşünce, parti uğrunda aşırılıklara sürükleyen kör tutku" ve fanatik (Latince Fanaticus) "bir dine, davaya, partiye vb. aşırı bir tutkuyla bağlı olan kişi" olarak tanımlanmıştır. The Random House Dictionary of English Language, fan sözcüğünün fanatik sözcüğünün kısaltması olduğunu belirtmektedir (Kayaoğlu, 2000).

Türk Dil Kurumu'na göre fanatik; Bir kimseye veya bir şeye aşırı düşkünlük ve tutkuyla bağlı olan (kimse), mutaassıp, bağınaz manalarına gelmektedir (TDK, 2008).

Eduardo Galeano futbol fanatizmini; "gerçekleri görmezden gelme hastalığının sağduyunun yok olmasıyla sonuçlanan en ileri hali" olarak ifade etmekte, stadyuma kulübünün bayrağına sarılı, yüzü aşık olduğu renklere boyalı olduğu halde gelen fanatikleri ise "gürültücü, sürekli hırgür çıkaran, hiçbir zaman yalnız olmayan, kızgınlar safında bir sara hastası gibi maçı seyreden ama oyunu görmeyen ve daha çok bir savaş alanı olarak kabul ettiği rakip tribünlerle ilgili bulunan kimseler" olarak tanımlamaktadır (Galeano, 2002).

Futbol fanatiklerinin sergiledikleri belli başlı davranışları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kazanmak için her yolu meşru görürler.
- Kalpleri, yalnız kulübünün rengi ve ismi için çarpar.
- Oyuna bakmazlar; galibiyete, neticeye bakarlar.
- Tuttukları takım gol atınca, avazı çıkana kadar bağırma, içinde zapt etmeye çalıştığı heyecanı ses halinde dışarıya taşırmaya başlarlar.
- Gol yedikleri zaman yukarıdaki ruh halinin tam tersi bir hal alırlar. Önce, acaba diye bir tereddüt, inanmak istememiş, sonra hakikat önünde boyun eğiş, sinirlerin adeta yükselmesi ve sağa sola sataşmaya başlarlar.
- Bu kimselerde, genelde kendini kanıtlama üzerine kurulu bir kültürde gergin, asabi ve saldırgan bir ruh hakimdir.
- Tespih, zincir gibi aksesuarlar da kendileri için vazgeçilmez parçalarıdır
- Sohbetleri genellikle maç, kavga ya da cinsellik üzerine yoğunlaşır.
- Kulaktan dolma bilgilerden, gazete haberlerinden edinilen kırık dökük malzemeyle, siyasi ekonomik ya da sosyal konularda konuşmak, kendi deyimleriyle “geyik muhabbeti” yapmak makbul dur.
- Kimseyi ‘takmama’, ‘kafasına göre takılma’, ‘asilik’ gibi ferdi özellikler taşıyan ‘delikanlı’, sosyal ve ideolojik dürtülerini ise ‘tarafdarlık’ zihniyetiyle tamamlar.
- Fanatik bir taraftar psikolojisi vardır. Taraftarlık, futbol takımı, arkadaş grubu, aynı mahallenin, aynı caddenin çocuğu olma, aynı işi yapma (örneğin; minibüsçü, taksici vs) gibi çeşitli yapıların herhangi birinde ya da hepsinde kendini gösterir (Acet, 2001).

Holigan kavramının kökeni hakkında değişik yorumlar bulunmakla beraber; ‘holigan’ kavramının, Daily News Gazetesi'nin 1898 yılında maçlarda kavga çıkaran fanatiklere, Londra'da yaşayan kavgacı ayyaş Patrick Holigan'ın ismini vermesiyle ortaya çıktığı; ya da bir Internet sitesinde yayınlanan “İngiltere’de Tribün Grupları” isimli bir makalede, 1920’li yıllarda kullanılmaya başlayan bu terimin aslında

19.Yüzyılda Londra'nın "East End" bölgesinde yaşıyan İrlandalı göçmen bir suç ailesinin o bölgeyi ve zamanla tüm Londra'yı terörize etmesinin ardından bazen "Holigan" bazen de "Houlihan" olarak ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Emniyet Gene! Müdürlüğü holiganizmi; "bir ya da birden fazla şahsın bir futbol maçı ile ilgili olarak, yurtiçi veya yurtdışında profesyonel bir maçta stada giden güzergahlarda, statta veya toplanma yerlerinde asayiş bozma eylemleri" olarak tanımlarken, holiganları ise "bu tür davranışlarda bulunan kişiler" olarak nitelendirmektedir (Toklucu, 2001).

Türk Dil Kurumu'na göre holigan kelimesi; 'sporda aşırı fanatizm besleyen ve çevreye zarar vermeye eğilimli (tarafdar), serseri, hayta' kelimeleri ile karşılanmaktadır (TDK, 2008).

Holiganların genel özellikleri ile ilgili olarak;

- Holiganların kesin olarak anti-sosyal bir kişilik yapısına sahip oldukları, çevreye uyum sağlayamadıkları,
- Holiganların, yaptıkları hareketlerin sonuçlarından utanmadıkları ve pişmanlık duymadıkları,
- Sorumluluk duygusu taşımadıkları,
- Çok rahat yalan söyledikleri ve hırsızlık yaptıkları,
- Kuralları tanımadıkları ve çok rahat kavga çıkarttıkları,
- Büyük çoğunluğunun aşırı alkol kullandıkları,
- Yaptıklarının tamamen bilincinde oldukları, söylenebilir (Acet, 2001).

2.4. Fair Play'in Tanımı ve Gelişim Süreci

Spor, kuralları önceden belirlenmiş, standart koşullara göre düzenlenen, yapanlar için şans eşitliği bulunan; insanın özgür istencini kullanma ve seçme yapabilme eylemi ile doğal dürtü eğilimleri arasında uygun olanı vermede, aklım ve vicdanım kullandığı, ahlaki değerler içeren bir eylem olarak tanımlanabilir. Sporun

ahlak ilkesi "Faimess" dir (Orhun, 1992). Faimess; girilen uğraşta dürüst davranmak, hak gözetmek, mertçe, insana yaraşır biçimde yaşamak anlamına gelmektedir (Erdemli, 1996). İngilizce'de dilimizdeki karşılığı doğru, dürüst, hakça, eşit, tarafsız, hoş, latif vb. çok anlama gelen "Fair" sözcüğünden türetilmiştir. Spordaki bu ahlaki ilke, bugün yarışma ve performans sporlarında sık sık görülen ahlaki çöküntü ve yozlaşmalara karşı, insani bir başkaldırıyı simgeleyen ve uluslararası bir çağrı olan "Fair Play" kavramı ile dile getirilmektedir (Orhun, 1992).

Spor eyleminde amaçsal bir ahlaki ilkeyi içeren Fair Play kavramını yorumlayan Etik araştırmacılar, Fair Play'in biçimsel ve biçimsel olmayan iki anlama geldiği üzerinde birleşiyorlar.

Biçimsel (Formal) Fair Play, kuralları önceden belirlenmiş bir spor eyleminde oyuncular ve tarafların bu kurallara normatif değerler olarak uyması ilkesidir. Biçimsel anlamda Fair Play bir sporcu diğer rakip oyuncuyu kendisi ile aynı haklara sahip bir oyuncu olarak değil, öteki rakip oyuncular arasında, kuralları belirlenmiş yarışma ortamında, yarışı kazanmak için kendi çıkarlarını gözetleyen ve kollayan bir araç olarak görür.

Biçimsel olmayan (İnformal) Fair Play, oyun ve spora katılan oyuncu ve tarafların oyunun biçimsel kurallarına uymanın ötesinde, genel ve evrensel bir ahlaki temsil eder. Fair Play ölçeği, insanın içsel yaşamında bulunan ses ve vicdanıdır (Orhun, 1992).

"Fair Play, sporcuların yarışmalar esnasında, güçleşen şartlar altında dahi kurallara sabırla, tutarlı ve biçimli haksız riayet etmeleri, fırsat eşitliğini bozmamak amacıyla haksız avantajları kabullenmemeleri, rakibin haksız dezavantajlarından yararlanmaya kalkışmamaları, rakibi düşman değil, oyunun gerçekleşmesini sağlayan eş değer haklara sahip birey ve partner olarak görmeleri ve değer vermeleri çabalarında kendini göstermektedir" (Yıldıran, 2002).

Fair Play'in sadece yarışma ve müsabaka şartlarında hatırlanması ve gerçekleştirilmesi yetersizdir. Transferden hazırlık kamplarına giyim kuşamdan sosyal davranışların tümünde sporcular "Fair Play" ilkesine uygun hareket etmek durumundadırlar. O halde fair play, sadece sportif ilişkileri düzenleyen bir kavram değil, bir kültür olayı olarak ele alınmalıdır. Bir yaşama biçimi olarak kabul edilmelidir. Trafikte ışıklara uymak Fair Play'dir. Başkalarının haklarına saygı göstermek Fair Play'dir. Fair Play temeli aile ortamında, ilkokul sıralarında atılması gereken büyük bir yaşam disiplini olarak ele alınmalıdır (Gökçe, 1991).

Fair Play kavramının gelişim çizgisinin başlangıcı 15. yy. ikinci yansında, İngiliz turnuva kurallarında centilmenlik dışı davranışlar için kullanılan "Faul Play" ifadesine götürülebilir. İlk olarak "fırsat eşitliğini korumak; şövalyeye düşünüş tarzım göstermek" anlamında 16. yy. sonlarında William Shakspeare tarafından kullanılan Fair Play kavramı, spor diline 18. yy. da girmiştir. Günümüz Fair Play prensiplerinin sistematik temelleri ise, dönemin değişimler geçiren sosyo-kültürel yapısı ile doğrudan ilgili olarak, 19. yy. Victoria İngiltere'sinde atılmıştır. Özellikle yatılı kolejlerde başlatılan reform hareketleri çerçevesinde eğitimde sporun ve sporda Fair Play'in ön plana çıkarılması, Fair Play idealinin gerçekleşmesi ve yaygınlaşmasında belirleyici bir rol oynamıştır (Yıldırım, 2002).

2.4.1. Fair Play Eğitimi ve Önemi

19. yy. da yaşanan reform hareketlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için, kolejlerin reform öncesi durumunu iyi incelememiz gerekir. İlk olarak 1382 yılında açılan ve esas olarak maddi durumları iyi olmayan çocukların eğitimi için açılan yatılı kolejler, 18. yy. süresince aristokrat kesimin çocuklarına eğitim verir hale gelmiştir. Bu okullarda öğretmen sayısı yetersiz, okul binaları sağlıksız, disiplinsiz öğrencileri ile çığırından çıkmış ve amacından uzaklaşmıştır. Kendi aralarında çete savaşı yapan, içki içmeyi, kumar oynamayı erdem sayan ve erkeklik göstergesi olarak görür hale gelmişlerdi. Haliyle bu davranışları spora da yansımaktaydı (Yıldırım, 1992). 19. yy.ın ilk yarısında Thomas Arnold ve Edward Thring tarafından, eğitimde spor ve sporda Fair Play ön plana çıkmıştır.

Eğitimdeki hedefi "Genç Hıristiyan, Centilmen" yetiştirmek olan Arnold, bunu gerçekleştirmek için din'e ağırlık veriyor ve öğretmenlerinde öğreticilikten öte örnek kişilik arıyordu. Spora karşı kişisel bir ilgisi olmasa da, moral eğitim aracı olarak sporu kullanıyordu. Arnold'un eğitim ideali sayesinde, kolejlerin spor sahalarında Fair Play kavramının yerleşmesine olumlu ortam hazırlamış ve "araç" olarak görülen spor ve sporda Fair Play düşüncesi zamanla "amaç" haline gelmiştir (Yıldıran, 1992).

Edward Thring'in eğitim ideali Arnold'un aksine, öğrencilerin pratik hayata uyumunu sağlamaktadır. Thring karakter eğitiminde, sporun değerini teşhis ederek, spor ve jimnastiği müfredat programına almıştır. Sporda centilmenliğin bir ahlaki ifadesi olarak övüldüğü kolejlerden öğrenciler üniversitelere, oradan da her tarafa dağılıyor, doğal olarak Fair Play kavramını da taşıyor ve yaygınlaştırıyorlardı (Yıldıran, 1992).

Ahlak bilincinin temelini kural bilinci oluşturduğuna göre, çocukta kural bilincinin gerçekleştirilmesinde en büyük görev aileden sonra okulda verilen eğitime düşmektedir. Günümüzde okullar, çocuk ve gençleri sadece gelecekteki meslek yaşamlarında ortaya çıkacak sorunların üstesinden gelebilecek bilgi, beceri ve yetilerle donatmakla kalmayan, bunların ötesinde, onların eğitimine en duyarlı oldukları çağlarda, uygun davranışlar ve alışkanlıklar kazandıran kurumlardır. Çocuklar ve gençler hoşgörülü, demokratik, dayanışmayı sever olmanın kural ve bilincini okulda öğrenirler. Çağdaş okul spor dersi, geleneksel beden eğitimi dersinden daha farklı pedagojik ilkelere dayanmaktadır. Çağdaş okul sporu çocuk ve gençleri bir yandan spor için eğitmeyi amaçlarken, bir yandan da spor ile eğitmeye uğraşır. Bu nedenle çağdaş okul sporu gençler için daha yaşamsal, toplumsal açıdan daha işlevsel değerlere sahiptir. Çağdaş okul sporunda "mutlak ve nesnel performans" en önde gelen bir ilke değildir. Çocuk ve gençlerde bedensel, zihinsel, ruhsal ve toplumsal sağlık bilincinin uyandırılması ve onlara bu değerlerin kazandırılması okul sporunun amacıdır (Orhun, 1992).

2.4.2. Taraftarın Etik İlkeleri

Avrupa Fair Play hareketine (EFPM) göre taraftarın Etik ilkeleri:

- Taraftarlar futbolun kurallarını öğrenmeye teşvik edilmelidir. Hakemlerin taraftarlardan çok daha deneyimli ve sahada nelerin olup bittiğine ilişkin daha iyi bir görüşe sahip olduğu unutulmamalıdır. Oyuncular gibi hakem de zaman zaman hata yapabilir. Bunu kabul etmeyi denemek gerekir. Hakem yoksa oyun da yoktur.
- Her iyi oyun için, iyi bir rakip gerekir. En keskin rakip bile düşmanınız değildir. Kimse kaybetmekten hoşlanmaz ama kaybederseniz, rakibin becerisini ve mücadele ruhunu takdir etmeye çalışın.
- Taraftarların çoğunluğu bağırarak kulübünü desteklemek, oyunun bir parçası olmak ister ve oyunun özel karakter ile atmosferine katkı sağlarlar. Fakat rakipleri ırk, kültür ya da dini kökenleri nedeniyle aşağılamamak gerekir. Spor, rakiplerin kökeniyle değil, performans ve katılıma ilişkin bir şeydir. Negatif suiistimal değil, pozitif destek sağlayın. Spor herkes içindir.
- Stadyumda tezahürat şekliniz ve kullandığınız dil ile yanınızdakilere saldırmayın. Sahaların çoğu her türden insanın katılımına müsaittir. Söylediklerinizin çevrenizdekilere de uygun olduğundan emin olmaya çalışın.
- Tahrik ne olursa olsun sahaya çeşitli nesnelere atmayın ve kavga etmeyin. Bu davranışlar stadyumu herkes için tehlikeli bir yer haline getirir. Taraftar şiddetinin sporda yeri yoktur. Kavga edenler kulüplerini düşündüklerini söylerler ama, hareketlerinin diğer taraflar üstündeki sonuçlarını düşünmezler. Akıllı olun, şiddete karışmayın.
- Spor müsabakalarından hoşlanın; coşkulu birer taraftar olarak kulübünüzle gurur duyun ama (kendiniz de dahil) kimsenin yaralanması ya da tutuklanmasına yol açacak şekilde davranmayın. Sporun bütün geleceği, işlerin her zaman istedikleri gibi gitmeyebileceğini kabul eden taraftarlara bağlıdır. Oyun için her zaman yeni bir gün olacağım hatırlayın (Can ve Can, 2003).

2.5. Saldırganlık ve Şiddet

Ülkemiz, yıllardır süregelen anlayış, hoşgörü, uzlaşma yoksunluğu; ilişki ve iletişim bozukluğu; kavram ve değer çatışması içinde, kargaşa toplumu görünümü vermekte, saldırı ve şiddet olaylarıyla birlikte yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır (Köknel, 2000).

"Saldırganlık ile şiddet kavranılan eş anlamlı değildir. Saldırganlık aktif, fiziksel bir şiddet olabileceği gibi pasif, sözel ya da başka bir biçimde de ortaya çıkabilir. Şiddet, anlam bakımından daha özgül ve genellikle hiçbir şekilde sosyal olarak meşru görülmeyen, fiziksel olarak zarar veren saldırıları ifade etmektedir" (Kayaoğlu, 2000).

Saldırganlıktan söz edebilmek için öncelikle bir davranışın ortaya çıkması, davranışın zarar ve incitme niyeti taşıması, zarar verme veya incitmenin gerçekleşmesi gerekir. Bu fiziksel ya da psikolojik olabilir. Vurmak veya tekmelemek kadar birisine küfür etmek ve kötü söz söylemek de saldırganlıktır (Tiryaki, 2000).

Saldırı sözlü ya da fiziksel olabilir. Sözlü saldırı yetişkinlerde fiziksel saldırıya göre daha fazla görülmektedir. Fiziksel saldırı, sosyal olguların ilerlemesi esnasında sözlü saldırılara göre daha az olmaktadır. Fiziksel saldırı vücudun kısımları ya da silahlarla (bıçak, cop, tabanca) her hangi bir canlıya (kişiye) karşı şiddetle saldırma, sözlü saldırıya da sesli olarak karşılık verme olarak tanımlanmıştır. Sözlü saldırı ise defetme, reddetme, tehdit ve korkutmadır. Saldırı ise, kişide saldırı davranışı göstermeye yönelik olan ve nispeten süreklilik özelliği gösteren bir eğilimi anlatır (Ramazanoğlu, 2004).

Saldırganlığın nedenlerini bulmaya çalışan bilim adamları, saldırganlıkla ilgili çeşitli teoriler üzerinde durmuşlardır. Bunlar; içgüdü, Öğrenme (Sosyalleşme) ve Engellenme-Saldırganlık teorileridir. Freud'un görüşlerine dayanan birinci teoriye

göre saldırganlık; bir içgüdüye bağlı olarak ortaya çıkan ve saldırı davranışında bulunmaya yönelik doğuştan gelen bir eğilimdir. Sosyalleşme veya öğrenme teorisi olarak da adlandırılan ikinci teori ise, saldırganlığın, öğrenme süreçlerinin bir sonucu, yani öğrenilmiş bir davranış olduğunu ileri sürer. Engellenme-Saldırganlık teorisine göre de saldırganlık, engellenmeye bir tepki olarak ortaya çıkar. Bu şekilde tepki verme eğilimi, doğuştan gelebileceği gibi, sonradan da edinilmiş olabilir (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

Şiddet saldırganlığın bir çeşididir ve saldırgan davranışın uç noktasındadır. Yani her saldırgan davranış, şiddet içermeyebilir. Şiddet, karşı tutumda ve görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, sert davranma olarak tanımlanmaktadır. İnsanlarda şiddeti kullanma, kanuna uymamak, kişiye zarar vermek, hakaret etmek, onurunu kırmak, sükunet ve huzura son vermek; birinin haklarını çiğnemek, hırpalamak, incitmek, canını acıtmak için zor kullanmak; yıkıcı davranışlarda bulunmak, aşın derecede öfke şeklinde kendini gösteren davranışlardır. Şiddet özel ve kolektif şiddet diye ikiye ayrılır. Bir grubun karşı gruba karşı kullandığı şiddete stadyumda taraftar kavgalarını örnek vererek bu kavgaları kolektif şiddetin içine sokmaktır (Partal ve Kılıcıgil, 2003).

Şiddet sözcüğü, genel anlamda, aşırı duygu durumunu, bir olgunun yoğunluğunu, kaba ve sert davranışını, eylemi niteliğindedir. Şiddet özel olarak saldırgan davranışları, kaba kuvveti, beden gücünün kötüye kullanılmasını, yakan, yıkan, yok eden eylemleri, taşlı, sopalı, silahlı, bıçaklı saldırıları, ferde ve topluma zarar veren eylemleri kapsar (Yetim, 2000).

İnsanın gerek kendine gerekse başkalarına karşı şiddet kullanmasının altında yatan temel nedenlerin başında "engellenme" duygusu gelir. Kendini ifade edememe, muhatap bulamama veya bulunan muhatap tarafından dikkate alınmama, baskı altında kalma, istediği gibi davranamama, hedeflenen amaca yönelik bir eylemin durdurulması gibi pek çok durum inşam şiddete yöneltebilir (Kongar, 2004).

Toplum içinde ekonomik ve sosyal problemlerden dolayı birçok ihtiyacını karşılayamayan futbol seyircisi devamlı olarak kendini engellenmiş hisseder. Bu direkt bir engellenme değil fakat dolaylı bir engellenme hissidir. Bu şekilde stadyuma giden futbol seyircisi, herhangi bir tahrik unsuruyla karşılaştığında daha önce öğrendiği saldırgan davranış şekillerini gösterir (Ünlücan, 1998).

Şiddet, bazı sporların kaçınılmaz bir ürünüdür, çünkü; çarpışmaya dayalıdır. Futbolda temastan ziyade, bir çarpışma sporudur. Kasıtlı temas oyunun bir parçasıdır ve basan çarpışmaların büyüklüğüne bağlıdır. Bazı sporlar da o kadar hızlı oynanabilir ki, planlanmış temaslar olasıdır. Planlı ya da plansız da yapılırsa, temas sık sık şiddetli mücadelelere götürülür (Çepe, 1992).

Spor alanlarının birer şiddet ortamına dönüştürülmesi, bütün ülkelerin sorunu haline gelmiştir. Holiganizm olarak adlandırılan sporda şiddet, giderek artmaktadır. Sporda şiddeti; sadece taraftar ve sporcuların çıkardığı bir olgu olarak görmemek gerekir. Kulüp yöneticilerinin davranışları, spor medyasının verdiği demeçler şiddet olgusunu ateşlemektedir. Taraftarları rahatlıkla etkileyecek bu guruplar barış ve dostluk mesajları vermelidirler (Özbek, 1999).

Saldırgan davranışlara ve şiddet eylemlerine ilişkin örnekler çoğaldıkça, bunların etkinliği görüldükçe bireylerin bunları benimsemesi, toplumsal boyutlara ulaşması, genelleşmesi ve yayılması artar. Toplum, saldırgan davranış ve şiddet eylemleri ile ilişki, iletişim, bağlantı kuran, bunların yolunu, yöntemini oluşturan, eğitimini, öğretimini veren bir okul durumuna gelir (Köknel, 2000).

2.5.1. Saldırganlığı Etkileyen Faktörler

Spor müsabakaları; sporcuları, idarecileri, taraftarları ve spor kulüplerini birbirine yakınlaştırıcı ve kaynaştırıcı, dostluk bağlarını kuvvetlendirici özellikler taşımaktadır. Asla arzu edilmeyen saldırgan davranışlar saha içinde ve saha dışında ortaya çıkmamalıdır. Yurt dışında yapılan araştırmaların sonucunda spor

sahalarındaki saldırganlığın şiddetinin aşağıdaki unsurlara bağlı olarak arttığı ifade edilmektedir.

1. Sporcu ve seyirci aşırı rekabet hissinin baskısı altında bulunması,
2. Oyun yeri, deplasmanda olup olmaması oyun ortamının uygun şartlarda bulunup bulunmaması,
3. Müsabaka yeri disiplininin temin edilmemiş olması,
4. Gerçekte iyi hazırlanmadıkları halde sporcuların çok iyi hazırlandıkları ve mutlaka kazanmaları gerektiği konusunda idarecilerce şartlandırılmış olmaları,
5. Müsabaka sırasında hakemler tarafından lüzumundan fazla ağır cezalar verilmesi,
6. Spor seyircisinin hakeme küfür etmeyi sürdürmesi,
7. Saha içindeki sporcunun kavgaya angaje olması,
8. Sporcuların iyi oyun sergileme yerine, karşı tarafın iyi oyununu ne pahasına olursa olsun bozma taktiği uygulamaları,
9. Sporcunun oyun kuralları konusunda yeterli derecede bilgi sahibi olmaması,
10. Sporcunun spor eğitiminden yeteri kadar yararlanıp sportif olgunluğa erişmemiş olması,
11. Yenilgi ve başarının önemi,
12. Sporcunun sporun önlem ve önemi konusunda yeterli eğitime sahip olmaması,
13. Spor seyircileri arasında en kalabalık seyirciler açısından baktığımızda, gerek tribünlerde gerekse sokaktaki olayların temelinde yatan en önemli unsur spor seyircileri arasında içinde yaşadıkları topluma yabancılaşan seyirci sayısının fazla olması gösterilmektedir (Mutlu, 2000).

2.5.2. Futbol Seyircisi ve Şiddet

Genellikle antrenörler, taraftarlarının hem kendi sahasında hem de rakip sahada oynayacağı maçlara gelmelerini isterler. Antrenörler seyirciyi futbolda 12. sporcu olarak görürler. Bununla birlikte bazı olayların sahaya yansıdığı da bir gerçektir. Bunun terside doğrudur. Yani sahadaki olaylar tribündeki olayların başlatıcısı olabilmektedir (Tiryaki, 2000).

Bütün spor psikoloji kitapları, maça gelen seyircilerin saldırgan davranışlarının azalmadığını, aksine arttığından söz etmektedir. Bir başka ifade ile spor, saldırgan dürtülerin boşalmasına olanak vermektedir. Bu görüş saldırgan ipuçları taşıyan futbol için geçerlidir (Tiryaki, 2000).

Şiddet, insanoğlunun doğasında bulunan içgüdüsel duyguların, içinde yaşanılan koşulların da etkisi ile dışa vurumudur. Bu, doğrudan karşı tarafa saldırma şeklinde olabileceği gibi, dolaylı olarak mala zarar verme, küfür etme biçiminde de olabilir (Talimciler, 2003).

Futbol seyircileri arasındaki ırkçılığın sınırlarını belirlemek neredeyse imkansızdır. Konu üzerinde aşın spekülasyonlar ve tartışmalar, güvenilir bir bilgilendirmeye desteklenmemektedir. Medya ve halk gözünde futbol fanatikleri arasındaki ırkçılık, özellikle uluslararası müsabakalarda şiddetin ortaya çıkmasında da ciddi bir problem olarak belirmiş ve suçlanmıştır. Futbolla ilgilenen kişiler arasında ırkçılığın ve aşın grupların futboldaki şiddet rolleri oldukça hareketli bir tartışma konusudur (Kuru, 2000).

Şiddet kullanmada özellikle işsiz seyirciler ve öğrenci gençler ilk sırada gelmektedirler. Futbol fanatizmi, şehirleşme ve endüstriyel gelişmenin daha yoğun olduğu yerlerde daha uygun zemin bulmaktadır. Bu yerlerde işsizlik kendini hissettirmekte ve kente yeni gelen kişilerin kimlik kazanmasında futbol etkili olmaktadır (Talimciler, 2003).

Futbol seyircisi saldırganlığının açıklanmasındaki yaklaşımlardan biri de, seyircinin sahadaki futbolcuyla özdeşleşmesidir. Onunla duygusal bir bağ kurarak, çeşitli nedenlerden dolayı tatmin edemediği duygularını, özdeşleşme süreci yoluyla doyuma ulaştırır. İsteddiği sonucu almakta geciken futbolcunun, sinirliliği artar ve daha sert oynamaya başlar. Aynı ruh haline giren ve futbolcuyla kendini özdeşleştiren seyircinin saldırganlık gösterme ihtimali artmış olur (Ünlücan, 1998).

Saha içindeki her türlü olumsuz davranış, taraftar için şiddeti körükler. Oyuncular arasındaki sertleşme bile taraftar açısından şiddetin başlangıcı olabilir. Futbol taraftarlarının şiddete dönüşen taraftarlıkları, mutlaka düzen dışı davranış eylemidir ve çok karmaşıktır. Düzen dışı davranış da taraftarlık eyleminin, mutlak galip gelmek düşüncesiyle sınırlıdır. Bu sınırlılık, zorunlu bir sınırlılık olmasına rağmen, eylemsel davranışlardaki çok çeşitli nedenlerle kendi içinde çok geniş ve karmaşıktır (Partal ve Kılıçgil, 2003).

Kolektif şiddetin (seyirci isyanı) belirlenmesinde beş ana neden ileri sürülmüştür. Bunlar: Yapısal uygunluk, Yapısal baskı, Genelleştirilmiş bir saldırgan inancın oluşması, katılımcıların aksiyon için hareketlendirilmesi ve sosyal kontrol operasyonudur.

Yapısal uygunluk; genç-yaşlı, yoksul-zengin vs. gibi farklı sosyal yapıya sahip bir çok uzak birey guruplarından oluşan özel durum ile meydana gelir. Bu kesinlikle çoğu spor olayının kaçınılamaz bir karakteristiğidir.

Yapısal baskı; bir bakıma toplumda bütün olarak ortaya çıkan gerilim veya tansiyon kaynaklarının bir yansımasıdır. Kuşkusuz, toplumda genç ve yaşlı, zengin ve fakir ve farklı ırklar arasında meydana gelen gerilimler veya tansiyonlar aynı zamanda seyircilerde de mevcuttur.

Genel bir saldırgan inancın oluşması ise, kalabalığın bireysel ve kolektif olarak bir ortak inanç veya korku büyütmesi olarak ortaya çıkar. Bu gelişen saldırgan inanç, aksiyon için itici gücü oluşturur.

Katılımcıların aksiyon için hareketlendirilmesi, işyarım asıl başlangıcı olarak ortaya çıkar. Smelser'e göre , hakemin bir karan veya bir oyuncunun sakatlanması gibi olayları gerçek veya ilk safha olarak nitelendirir, kalabalık şiddetinin önceki 3 durumuna bağlı olmayan faktörler yüzünden çıkmasına ise türemiş safha olarak nitelendirilir. Türemiş safhaya bir örnek, spor olaylarından sonra sokaklarda çıkan kavgalar gösterilebilir.

Son belirleyici etken olan kontrol operasyonunda kuvvet bir anlamda, kolektif şiddetin (seyirci isyanı) bastırılmasına ya da kalabalığı kontrol altına alınması için kullanılır (Ersen, 2002).

Futbolun pek çok kişiyi etkilemesi ve sektör haline gelmesi, seyirci konusunda da daha çarpıcı biçimde gündeme getirmiştir. Futboldaki seyirci şiddeti çok eski tarihlere kadar uzanmakla birlikte, 1960'lı yıllardan sonra İngiltere'de sosyal bir sorun olarak ele alınmaya başlanmış ve birçok ülkede meydana gelen ölümlü çatışmalar sonunda gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde çok ciddi önlemler alınması yoluna gidilmiştir (Kayaoğlu, 2000).

1960'lı yıllardan itibaren futbol fanatikliği olgusunun biçimlenmesinde şu etkenler belirleyici olmuştur;

1. İşçi sınıfının kaba ve saygın kesimleri içinde ve bunlar arasındaki ilişkilerde görülmekte olan yapısal değişimler.
2. Teenagerlere özgü boş zaman pazarının yükselişi.
3. Genç taraftarların gerek bu ülke içindeki, gerek ülke dışındaki deplasman maçlarına gitme imkanlarındaki ve isteklerindeki artış.
4. Futbolun kendisinin yapısındaki ve kulüplerle taraftarlar arasındaki ilişkilerdeki değişimler.
5. Futbol otoritelerinin fanatikliğin önüne geçme yönündeki belirli girişimleri ve bu sürece merkezi hükümetin dahil olması.

6. Kitle iletişim araçlarının yapısındaki ve işleyişindeki değişimler, özellikle de televizyon çağının başlangıcı ve rekabetle üretilmiş ve popülist haber değeri taşıma kavramı ile tabloid (bulvar) basınının ortaya çıkışı.
7. Yakın zamanlarda gençlik işgücü pazarının gerçek anlamıyla çöküşü (Gökçe, 1991).

2.6. Çocuk ve Spor

Bugün sporun bir eğitim aracı olarak hem de çocuğun bedensel ve ruhsal yönden gelişmesinde büyük rol oynadığı bilinmektedir. Özellikle spor, kemik ve kas gelişiminin sağlıklı olması yanında bütün vücudun kan akımının düzenlenmesi de ve çocukların beden sağlıklarının gelişmesine olanak sağlamaktadır. Zihinsel gelişimde çocuklar yeteneklerini öğrenirken, reflekslerini ve düşünme kapasitelerini geliştirmekte, çabuk karar verebilme, kararı uygulayabilme ve verdiği kararın sonuçlarını üstlenebilme alışkanlıklarını edinebilmektedir. Arkadaşları ile birlikte grup edinimi kazanmakta, sosyalleşmekte kendisini ifade edebilme yeteneği kazanmakta ve en önemlisi yenmeyi ve yenilmeyi her ikisini de kabullenebilme yetisini kazanmaktadır (Yurdakul, 2001).

Spor yapan çocukların zamanın önemini öğrenmeleri ve disiplin kazanmaları çok daha kolay olacaktır. Öyle ki bu disiplini öğrenip yaşamlarında uyguladıkları zaman ders çalışma ve insan ilişkileri konusunda olsun disiplinli bir birey haline gelecek ve kendi hayatının sorumluluğunu üstlenebilmeyi öğreneceklerdir. Spor sayesinde serbest zamanını doldurma problemi olmayacak ve televizyon karşısında saatler geçirme alışkanlığından kurtulmuş olacak ve kötü alışkanlıklardan uzak durması daha kolay olacaktır (Yurdakul, 2001).

İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, bir bireyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına karşı saygılı, dürüst, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır (Öztürk, 1998).

“Çek eğitimci Yan Amos Komenski’ye göre, her şeyden önce çocuğun dünyası oyundur. Oyun çocuğun her alanda serpilmesine ve kişilik kazanmasına olanak sağlayan bir etkinliktir. Oyun, bir yandan çocuğun fiziksel ve zihinsel yapısını geliştirirken, diğer yandan da onun nesnelere dünyasıyla ilişki kurmasını, özgürlük ve bireysellik kazanmasını sağlayan, daha sonra da toplumsallaşmasına büyük ölçüde yardımcı olan çok önemli bir etkinliktir.” Çocuklar, çarpık kentleşme nedeniyle oyun alanı ve parklara hasret kalmışlardır. Bu durumda hareket ihtiyacını karşılayacak, enerjisini boşaltacak ders dışı sportif faaliyetler giderek önem kazanmıştır (Öztürk, 1998).

2.6.1. Çocukları Spora Yönlendirmenin Önemi

Ülkemiz de kitlelerin spora yönlendirilmesi anayasamızın 59. maddesi ile güvence altına alınmıştır. Anayasamızın 59. maddesine göre “ Devlet, her yastaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” denilmektedir (T.C. Anayasası,1982).

Bireyin sosyal yaşantısı ile ilgili olarak almış olduğu eğitim ve yöneltiiler vardır. Bunların kişi üzerindeki etkilerini değiştirmek ve tamamen kaldırmak oldukça zordur ve geniş zaman gerektirmektedir. Bu ve bunlardan kaynaklanan diğer sebepler insanı yönlendirirken karşımıza problem olarak ortaya çıkar (Tümer, 2001).

Çocuğun psiko-sosyal gelişimine, fiziksel gelişimine ve serbest zamanlarını değerlendirmesine fayda sağlayacağını düşünen aile; çocuklarını, çocuğun kendi istediği bir branşa veya kendilerince çocuğu açısından daha iyi bir gelecek sağlayacağını düşünerek, ailenin kendi seçtiği bir spor branşına yönlendirebilir (Kılıçgil, 1998).

2.6.2. Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Ailenin Rolü

İnsan sosyal bir varlıktır. Grup içinde yaşama onun en belirgin özelliğidir. Toplumun en küçük sosyal grubu da ailedir. İnsan, günlük iş, okul ve benzeri uğraşlardan kalan zamanını genellikle aile çevresinde geçirir. İnsanların bir arada yaşamak üzere oluşturdukları toplulukların en küçüğü ve en eskisi ailedir. Ailenin bu önemi asırlar boyu sürmüş, hiçbir sosyal sistem ve hayat tarzı aileyi ortadan kaldırmamıştır.

İnsanlar tarihin içinden devşirip elde ettikleri değerlerini, örf ve adetlerini, geleneklerini bir aile düzeni içinde muhafaza etmekte ve yarına taşımaktadırlar. Bu bakımdan aile, modern toplumumuzun ana çekirdeğini oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle; aile, toplum yapısının en önemli ve esaslı unsurunu oluşturmaktadır. Kişinin maddi ve manevi gereksinimlerinin en tabii bir şekilde karşılandığı müessese aile olmaktadır. Aile; bu yapısını, dünyada birbirinden farklı kültür, dil, ırk, renk, inanç ve medeniyet seviyesinde yaşayan topluluklarda aynı güçle sürdürmektedir. Aile deyimi, biri geniş, diğeri de dar olmak üzere iki anlam taşımaktadır.

Geniş anlamda aile evlilik ve hısımlılık ilişkileriyle bağlı bulunan kişileri kapsayan hukuki bir müessesedir. Dar anlamda aile ise; eşlerden ve çocuklardan meydana gelen bir kurumdur. Ancak, gerek dar gerekse de geniş anlamda aile, bir toplumu meydana getiren en önemli unsurdur. Bu bakımdan bu müessesenin iyi bir şekilde düzenlenmesi, varlığını gereği gibi devam ettirebilmesi, her yönden yararlı olması, toplumun gelişmesi, ilerlemesi, barış ve dirlik içinde yaşaması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Ailelerde meydana gelen düzen bozukluğu toplumun gerilemesi sonucunu doğurduğu söylenebilir.

Aile, bireyin dünyaya geldiği anda kendisini içinde bulduğu ve ilişkiye geçtiği ilk toplum birimidir. İnsanlar hayatlarını bu birlik içinde başlatır ve sürdürürler. Ancak belirli bir süre sonra, mahalle, semt, okul, köy, kasaba, şehir, ülke gibi gittikçe genişleyen çevrelerde ilişkilere girilir. Fakat bu çeşitli topluluklar içinde en önemlisi ailedir. Çünkü insan, aile içinde nasıl eğitilip yönlendirilirse,

genellikle hayatı boyunca bu eğitim ve yönlendirmenin etkisinde kalır, ona göre yaşar ve davranır.

Kişinin topluma hazırlanması ve kazandırılması bakımından aile hayatı, bu müessesede yer alan kişilerin davranış ve ilişkileri düzenli ve sağlıklı olursa, topluma kazandırılacak gelecek nesiller de o denli sağlıklı ve yararlı kişilerden oluşur. Yani aile, bir bakıma toplumun geleceğini yakından ilgilendirmektedir. Bu bağlamda, çocuğun doğumundan itibaren aile içerisindeki yaşamına bakıldığında; çocukların hem cinsiyeti nedeniyle hem de okulda çoğunlukla yetişkinlerin bilincinde olmadıkları bir ayrımcılığa uğradıklarını gösteriyor. Ailelerin evde bebeklikten başlayarak çocuklarına giydirdiği renkleri, aldığı oyuncaklar, önerdikleri ev içi işbölümü, davranışa dönük beklentileri, neleri pekiştirdiği vb. ile örgün eğitim sistemi içinde, ders kitaplarının içinde ve öğretmenlerin sınıf içi davranışlarına kadar bir çok yolla; toplumun başka kurumlarında da çeşitli biçimlerde, toplumsal cinsiyete ilişkin önyargılar sürekli pekiştirilmektedir.

Toplumsal cinsiyet ise; doğuştan gelen biyolojik özelliklerle ilişkilendirilerek toplum tarafından kişilere yüklenen roller, davranışlar ve beklentiler bileşkesidir. Toplumsal cinsiyet doğuştan getirilen değil, toplumsallaşmayla edindiğimiz özelliklerdir.

Cinsiyetçilik genellikle cinsiyete dayalı ayrımcılık, toplumsal cinsiyetin daima kadın aleyhine işlemesi ve kadına dönük ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır.

Cinsiyet anne-babanın duyarlı ve dikkatli olması gerekli ama yeterli değildir. Anne-baba, çocuğunun gittiği okulöncesi kurumundaki etkinlikler, sistem, sınıf içi uygulamalar vb. konularda da duyarlı olmalı, bu kurumlarla bilgi alışverişinde bulunmalı ve onlardan gelecek işbirliği önerilerine de açık olmalıdır.

Ayrıca çocuk gelişim dönemlerinin özelliklerini bilen ve ona göre davranan, tutarlı bir disiplinle yaklaşan, çocukların haklarına saygı duyan, onları sürekli yüreklendiren, bir yere ait olma duygusu yaşatan eğitimcinin de katkısı çocuk

gelişiminde önemli rol oynayabilir. Ailelerde bu tutuma eşlik ederek çocuklarını destekledikleri, onların farkına vardıkları, çabalarını övdükleri zaman kendine güvenli, olumlu benlik algısı olan, kendi değerlerinin farkında olan çocuklar yetişebilir. Düzenli çalışmalar, oyunun kurallarına uyarak yapılan etkinlikler çocuklarda bir takımın parçası olma, olumlu sosyal beceri geliştirme, diğerlerine saygı duyma gibi çok olumlu yönlerin gelişmesine yardımcı olabilir. Kazanma ve kaybetme gibi yoğun yaşanabilen duygularla baş edebilmek yapılan sportif etkinliklerin önemli katkılarından (Aylık Anne Baba Eğitim Dergisi, 2004)

2.6.3. Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Eğitimin Rolü

Eğitimin, spora katkı sağlayan en önemli etkenlerden biri olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Sporun en üst düzeyde gerçekleştirebilmesi için eğitimden yararlanır. Sporcunun eğitimi, antrenör eğitimi, seyirci eğitimi, hakem ve spor yöneticilerinin eğitimi gibi konular spor eğitimi içerisinde ele alınan konulardan bazılarıdır. Eğitimin, sporun teknik, estetik ve performans düzeyini yükseltmek için önemli bir araç olduğu ve antrenman bilimi ve spor fizyolojisi gibi pek çok bilim dalının, spor eğitiminde önemli yer tuttuğu söylenebilir. Eğitim tanımlarına bakıldığında;

Yalman' a göre, eğitim, bireyin yaşadığı toplumda uygulama değeri olan yetenek, yöneliş ve diğer davranış örüntülerini kazandığı süreçler toplamıdır (Yalman ve Arkadaşları, 2001). Good eğitimi; kişinin yaşadığı toplum içinde değerli olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümü olarak ifade etmektedir (Yalman ve Arkadaşları, 2001). Başaran' a göre eğitim ise, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Başaran, 1978). Kasıtlı olarak kültürlenmeye eğitim denilir. Genel anlamda eğitimin dört amacı vardır:

1. Bireyi kültürlemek.
2. Toplumsallaştırmak.
3. Üretken olmasını sağlamak.
4. Bireyselleştirmek.

Eğitimin amacının, bireyi, nedenini anlamaksızın yapacağı tercihlere koşullandırttıktan sonra özgürce tercihler yapmaya teşvik etmek olduğu kabul edilmektedir. Bu bakımdan eğitim, bireyin özgür kılınmasında önemli bir rol oynamaktadır. Burada, sözü edilen eğitim kavramı; insana değer verilmesini, insanların eşit haklara, eşit fırsatlara sahip olmasını da içerisine almaktadır. Bu durumda, eğitimin bireyi bir yurttaş olduğu kadar, bir insan olarak da biçimlendirmesi gerekir. İnsan fiziksel, bilişsel ve ruhsal yönleriyle bir bütün olarak değerlendirilmeli, eğitim de bu hizmeti gerçekleştirecek biçimde oluşturulmalıdır. Aksi takdirde belli bir eğitim düzeyinde, bir meslek sahibi ve yeterli bir geliri bulunan ancak kendini gerçekleştirememiş pek çok insan ortaya çıkmaktadır. Başarılı görünümleri arkasında mutsuz ve dengesiz yaşantılarıyla bu insanlar topluma beklenen katkıyı sunamamaktadır (Yalman ve Arkadaşları,2001).

Genelde eğitimin temel amacının, eğitilen bireye içinde yaşadığı toplumun değerlerini aktarmak, uzun vadede onu toplumun yetkin, dengeli ve üretken bir üyesi haline getirmek, dolayısıyla da toplumsal bütünleştirilmeyi temin etmek ve sürdürmek olduğu söylenebilir. Ancak, her ülke kendi eğitim politikasına göre eğitimin amaçlarını, süresini ve kapsamını belirleyerek uygulamaktadır. Beden eğitimi ve sporu tam bir program içinde uygulamaya başlayan ve bunu genel eğitim sisteminin bir parçası sayan ilk ulus, eski Yunanlılardır. Yeniçağlarda, beden eğitimi ve sporu sistemli bir hale getiren ilk ülke ise Almanya olmuştur. Gerçekten, spordan günümüzde hem sosyalleşme ve sosyal dayanışma süreçlerini oluşturmanın, hem de bu süreçlerde erişilen hususları korumanın; yani, sosyal uyumun aracı olarak yararlanılmaktadır. Sivil toplum örgütlerinin etkin bir biçimde fonksiyonel olduğu Almanya'da her dört yurttaştan biri bir spor kulübünün etkin üyesi oluşu, bu ülkede engelliler ve hatta çocuklu annelere yönelik spor programlarının varlığı, çağdaş endüstriyel bir toplumda sporun yerini göstermektedir.

Demokratik toplumların eğitim anlayışının başında bireylerin düşüncelerini, beklentilerini özgürce ifade edebilecekleri ortamın yaratılması temel ilke olarak yer almaktadır. Bu bağlamda, sadece fikir eğitiminden sorumlu bir öğretim ve eğitim sistemi artık geçerli değildir. Çünkü insan sadece beyinden ibaret değildir, onun en

az öteki kadar eğitime gereksinimi olan bir vücudu ve ruhsal durumu vardır. Bunu sağlayan en etkili yolun beden eğitimi etkinlikleri ve spor olduğunun anlaşılması beden eğitimi ve spor kavramını daha önemli hale getirmiştir (Küçük, 1997).

2.6.4. Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Spor Örgütlerinin Rolü

Gelişmiş ekonomiye sahip ülkelerin çoğunda sporun büyük bir endüstri haline geldiği görülmektedir. Özellikle 1960'lı yılların sonlarından günümüze kadar spor ile ilişkili işletmelerin, sportif eşya üreten firmaların, kitle iletişim araçlarının, spor alanlarının, stadyumların, sportif ticari ürün üreten firmaların, sporcuların, profesyonel ve amatör liglerin spor alanı içerisinde büyümesi, sporu bir endüstri haline getirmiştir (Argan ve Katırcı, 2002). Sanayileşme sürecinin bir sonucu olarak ortaya çıkan serbest zaman olgusu, bireylerin sporu, değişik biçimlerde düşünüp tanımlayabilmelerine olanak sağlamıştır. Özellikle kitle iletişim araçlarının gelişmesi ile sporun daha geniş kitlelere yayılması sağlanabilmiş ve spor bir kitle eğlencesine dönüşmüştür. Televizyonda sadece hafta sonları yayınlanan spor programları daha sonraları magazinleştirilerek hafta içine de yayılmıştır. Genelde gazetelerin son sayfalarında yer alan spor haberleri, önceleri artırılmış daha sonrada kendine özgü spor gazetelerinin çıkmasına olanak sağlayarak hemen her alanda olduğu gibi spor sanayiinin temellerinin atılması sağlanabilmiştir (Erdogan, 1997).

Sporun büyük bir endüstri haline gelmesi, spor içerisinde yer alan örgütlerin çeşitlenmesine de yol açmıştır. Spor endüstrisi içerisinde yer alan, kar amacı güden ve kar amacı gütmeyen örgütler sporun hem yaygınlaştırılmasına hem de çeşitlenmesine etkide bulunmaktadır. Toplumların spor ile olan ilişkilerini planlama, yürütme ve denetleme noktasında bu spor örgütlerinin önemi büyüktür.

2.7. Çocuk Tribünü Uygulaması

Çocuk Tribünü Uygulaması hakkında herhangi bir sözlük, gazeteci yada bir yazarın tanımı bulunmamaktadır. Çocuk Tribünü Uygulamasını tanımlarken örnek

uygulama olarak alınan Bursaspor Kulübü yetkililerin ifadelerinden, alınan yazılı belgelerden ve organizasyonun kendi yapısından faydalanılmıştır.

Çocuk Tribünü Uygulaması; daha önce belirlenmiş olan ilköğretim okullarındaki 8-15 yaş arasındaki çocukların, sistemli bir organizasyonla stadyumun ayrılmış olan bölgesindeki çocuk tribününe yerleştirilip, burada toplu olarak faaliyetler yapmasını sağlayan bir organizasyondur.

Bu yıl uygulamaya Yetiştirme Yurdu Çocuklarını da dahil edilmiştir (İdmanda Misafir Var, 2007)

Bursaspor Kulübü 2005 yılından itibaren aralıksız olarak uygulamakta olduğu bu organizasyonu, 2004-2005, 2005-2006 futbol sezonlarında kendi bünyesinde organize ve finansa ederek sürdürmüştür. Bursaspor Kulübü bu alanda profesyonel bir adam atarak, stadyumda Çocuk Tribünü olarak ayrılan bölgenin ismini Sponsorlara açmış ve organizasyonu da sponsorlara devretmiştir. 2006-2007 Sezonundan itibaren Çocuk Tribünü Uygulamasının sponsoru ve organizatörü Durmazlar Makina olmuştur.

Şekil 1. Çocuk Tribününden bir kare

Şekil 2. Çocuk Tribününden bir kare

Şekil 3. Çocuk Tribününden bir kare

Şekil 4. Çocuk Tribününden bir kare

Şekil 5. Dönemin teknik direktörü Hüseyin Kaplar' a çocuklar tarafından çiçek verilirken

Şekil 6. T.F.F. Çocuk Tribününden bir kare

Şekil 7. T.F.F. Çocuk Tribününden bir kare

2.7.1. Çocuk Tribünü Uygulamasının Amacı

Bursaspor Kulübü yetkilileri ile yapılan görüşmelerden ve alınan belgelerden yola çıkarak Çocuk Tribünü Uygulamasının amaçlarını sıralarsak;

1. Stadyumlarda şiddetin ve küfürün önlenmesini sağlamak.
2. Daha fazla çocuk ve bayan seyircinin maçlara gelmesini sağlamak.
3. Çocuklara Bursaspor sevgisini küçük yaşta aşılama.
4. Gelecek yıllarda taraftar sayısını arttırmaktır.

2.7.2. Türkiye’ den Çocuk Tribünü Uygulaması Örnekleri

Bursaspor Kulübü Çocuk Tribünü Uygulamasını 2005 yılından itibaren aralıksız olarak sürdürmektedir. Bursaspor Kulübü dışında ülkemizdeki diğer kulüplerimizde sürekli olmasa da bazı organizasyonlar yapmaktadırlar.

- Beşiktaş Jimnastik Kulübü 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramlarında , Çocuk Tribünü oluşturup, tribüne Yavru Kartal Dergisi aboneli olan çocukları davet etmektedir (Yavru Kartallar Cumhuriyeti Kutladı, 2007).
- Fenerbahçe Spor Kulübü 2007 senesinden itibaren, Süper Lig maçlarında çocuklar için ayırdığı tribüne, çocukları davet edip, bu tribüne giren çocuklara %50 indirim yapmaktadır (Fenerden Bir İlk: Çocuk Tribünü, 2008).
- 2008 yılının Mayıs ayında Bursa Atatürk Stadyumunda oynanan Türkiye Kupası Final Karşılaşmasında, T.F.F. tarafından Bursaspor Çocuk Tribünün olduğu yere “T.F.F. Çocuk Tribünü” kurulmuş ve buraya Turkcell Süper Lig de mücadele eden takımların formalarını giymiş çocuklar yerleştirilmiştir. Çocuklar ellerindeki anlam dolu pankartlarla taraftarlara olumlu mesajlar vermişlerdir (T.F.F. Çocuk Tribünü, 2008)

BÖLÜM III

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan model, evren ve örneklem, verilerin toplanması ile ilgili yapılan çalışmalar ve araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel bir nitelikte olan bu çalışma teorik ve uygulama olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada konuyla ilgili literatür taranmış, daha önce yapılmış araştırmalar incelenmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında, incelenecek değişkenler açısından araştırmanın konusuyla ilgili teorik bir çerçeve hazırlanmıştır. İkinci aşamada ise çocuklar ve diğer taraftarlar için hazırlanan araştırma formları uygulanmıştır (Ek 1. Ek 2).

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu sekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2000).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Bursaspor Kulübünün 2007/2008 futbol sezonunda Bursa Atatürk Stadyumunda oynadığı Bursaspor - Konyaspor müsabakasında stadyumda bulunan yetişkin seyirciler ile Bursaspor Kulübünün Çocuk Tribünü için ayırmış olduğu bölgede oturan çocuklar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, Bursaspor Kulübünün 2007/2008 futbol sezonunda Bursa Atatürk Stadyumunda oynadığı Bursaspor- Konyaspor müsabakasında stadyumda bulunan yetişkin seyirciler içerisinde tesadüf yöntemiyle

seçilmiş 171 i erkek 79 u bayan 250 yetişkin taraftar ve aynı müsabakada Bursaspor Kulübünün Çocuk Tribünü için ayırmış olduğu bölgede oturan tesadüf yöntemiyle seçilmiş 8 - 15 yaş arasındaki 178 i erkek 72 si kız 250 çocuk seyirci oluşturmaktadır. Çalışmamız 250 yetişkin taraftar ve 250 çocuk seyirci ile sınırlı tutulmuştur.

3.3.Veri Toplama Araçları ve Analizleri

Araştırmada öncelikle alan ile ilgili Literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra; veri toplamak için “Anket Survey” tekniği kullanılmıştır. Araştırma formu araştırmacı tarafından bizzat geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Araştırma Örneklemini içinde yer alan araştırma grubunun Çocuk Tribününden etkilenme düzeylerini ölçmek için hazırlanan araştırma formunda, likert 3 lü derecelendirme ölçeğine göre, çocuklar için 11 diğer taraftarlar için 29 soru bulunmaktadır. Çocuklara ve diğer taraftarlara ayrı ayrı araştırma formu düzenlenmiştir. Araştırma formu sorularının açık, anlaşılır ve net bir biçimde hazırlandığı varsayılmıştır. Araştırma grubundan her bir soruya bir tek cevap vermeleri istenmiştir. Araştırma formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması titizlikle yapılmıştır.

Ölçeğin taşınması gereken özelliklerden birisi olan güvenilirlik, bir ölçme aracıyla aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir (Öncü,1994).

Yetişkinler için düzenlenen araştırma formunun güvenilirliği hesaplamak için Cronbach tarafından geliştirilen alfa katsayısı yöntemi kullanılmıştır. Cronbach alfa katsayısı, ölçekte yer alan maddenin varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır (Özdamar, 2002).

Araştırmanın güvenilirliği analizler sonucu, 0,74 (alfa) olarak bulunmuştur (Tablo 1.). Elde edilen sonuca bakılarak araştırma formunun güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Yetişkin taraftarlara uygulanan araştırma formunun güvenilirlik verileri

Soru Maddeleri	ARİTMETİK ORT.	S.SAPMA	GÜVENİRLİK KAT.
Madde 1	4,09	0,83	0,76
Madde 2	3,75	1,15	0,64
Madde 3	3,76	1,09	0,67
Madde 4	3,69	1,10	0,76
Madde 5	3,77	1,03	0,83
Madde 6	3,66	1,07	0,73
Madde 7	3,99	0,89	0,71
Madde 8	4,08	0,80	0,69
Madde 9	3,85	1,05	0,79
Madde 10	3,35	1,14	0,66
Madde 11	3,78	0,97	0,88
Madde 12	3,75	1,15	0,81
Madde 13	4,00	0,92	0,66
Madde 14	3,79	0,97	0,77
Madde 15	4,00	0,99	0,68
Madde 16	4,11	0,92	0,83
Madde 17	3,56	1,15	0,67
Madde 18	3,96	0,92	0,76
Madde 19	4,18	0,86	0,70
Madde 20	4,20	0,75	0,74
Madde 21	4,08	0,87	0,71
Madde 22	4,00	0,89	0,75
Madde 23	3,99	0,83	0,78
Madde 24	3,77	0,91	0,61
Madde 25	3,75	1,01	0,77
Madde 26	3,87	0,88	0,72
Madde 27	3,96	0,82	0,85
Madde 28	3,85	1,01	0,68
Madde 29	3,72	0,92	0,82
Testin Güvenirligi(Alfa)	0,74		

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellik ile karıştırmadan, doğru ölçebilme derecesidir (Tekin, 1977).

Yetişkinler için düzenlenen araştırma formunun geçerliliğini ölçmek için, her maddenin diğer maddelerin sonuçları ile korelasyonu ve her maddenin testin genel sonuçları ile korelasyonu hesaplanmıştır (Tablo 2. ve Tablo 3.). Araştırma formunun, geçerlilik testlerinden elde edilen sonuçlara göre araştırma formundaki soruların geçerli olduğunu söylenebilir.

Tablo 2. Yetişkin taraftarlara uygulanan araştırma formundaki her bir maddenin sonuçlarının, araştırma formunun genel sonuçları ile korelasyonunu gösteren veriler

Soru Maddeleri	TEST PUANI
Madde 1	0,74
Madde 2	0,60
Madde 3	0,77
Madde 4	0,55
Madde 5	0,57
Madde 6	0,69
Madde 7	0,64
Madde 8	0,79
Madde 9	0,82
Madde 10	0,51
Madde 11	0,48
Madde 12	0,79
Madde 13	0,82
Madde 14	0,51
Madde 15	0,48
Madde 16	0,63
Madde 17	0,79
Madde 18	0,76
Madde 19	0,59
Madde 20	0,68
Madde 21	0,63
Madde 22	0,79
Madde 23	0,66
Madde 24	0,83
Madde 25	0,64
Madde 26	0,53
Madde 27	0,58
Madde 28	0,48
Madde 29	0,62

	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12	M13	M14	M15	M16	M17	M18	M19	M20	M21	M22	M23	M24	M25	M26	M27	M28	M29
M1	1,00	0,65	0,75	0,69	0,59	0,83	0,61	0,59	0,66	0,74	0,60	0,77	0,55	0,57	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,76	0,59	0,68	0,49	0,67
M2	0,65	1,00	0,55	0,57	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,76	0,59	0,68	0,65	0,75	0,69	0,59	0,83	0,61	0,59	0,66	0,74	0,60	0,69	0,77	0,63	0,59
M3	0,75	0,55	1,00	0,58	0,69	0,71	0,81	0,67	0,53	0,49	0,58	0,69	0,76	0,73	0,71	0,53	0,58	0,48	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79
M4	0,69	0,57	0,58	1,00	0,74	0,60	0,77	0,55	0,57	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,76	0,59	0,68	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64
M5	0,59	0,69	0,69	0,74	1,00	0,59	0,66	0,74	0,60	0,77	0,55	0,57	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,48	0,59	0,61	0,59	0,32	0,55	0,44
M6	0,83	0,64	0,71	0,60	0,59	1,00	0,81	0,67	0,53	0,49	0,58	0,69	0,76	0,73	0,71	0,53	0,58	0,48	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79
M7	0,61	0,79	0,81	0,77	0,66	0,81	1,00	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,76	0,59	0,68	0,65	0,75	0,69	0,59	0,83	0,61	0,59	0,66	0,74	0,60	0,69	0,77	0,63	0,59
M8	0,59	0,82	0,67	0,55	0,74	0,67	0,82	1,00	0,74	0,60	0,77	0,55	0,57	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,76	0,59	0,68	0,49	0,67	0,44
M9	0,66	0,51	0,53	0,57	0,60	0,53	0,51	0,74	1,00	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,76	0,59	0,68	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,61
M10	0,74	0,48	0,49	0,69	0,77	0,49	0,48	0,60	0,64	1,00	0,58	0,69	0,76	0,73	0,71	0,53	0,58	0,48	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79
M11	0,60	0,63	0,58	0,64	0,55	0,58	0,63	0,77	0,79	0,58	1,00	0,53	0,58	0,48	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79	0,63	0,79	0,66	0,83
M12	0,77	0,79	0,69	0,79	0,57	0,69	0,79	0,55	0,82	0,69	0,53	1,00	0,76	0,73	0,71	0,53	0,58	0,48	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79
M13	0,55	0,76	0,76	0,82	0,69	0,76	0,76	0,57	0,51	0,76	0,58	0,76	1,00	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,76	0,59	0,68	0,49	0,67	0,44
M14	0,57	0,59	0,73	0,51	0,64	0,73	0,59	0,69	0,48	0,73	0,48	0,73	0,69	1,00	0,69	0,64	0,79	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,76	0,59	0,68	0,49	0,67
M15	0,69	0,68	0,71	0,48	0,79	0,71	0,68	0,64	0,79	0,71	0,62	0,71	0,64	0,69	1,00	0,53	0,58	0,48	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79
M16	0,64	0,65	0,53	0,79	0,82	0,53	0,65	0,79	0,82	0,53	0,80	0,53	0,79	0,64	0,53	1,00	0,51	0,48	0,63	0,79	0,76	0,59	0,68	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,61
M17	0,79	0,75	0,58	0,82	0,51	0,58	0,75	0,82	0,51	0,58	0,88	0,58	0,82	0,79	0,58	0,51	1,00	0,82	0,51	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,76	0,59	0,68	0,49	0,67
M18	0,82	0,69	0,48	0,51	0,48	0,48	0,69	0,51	0,48	0,48	0,78	0,48	0,51	0,82	0,48	0,48	0,82	1,00	0,62	0,80	0,88	0,78	0,48	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79
M19	0,51	0,59	0,62	0,48	0,63	0,62	0,59	0,48	0,63	0,62	0,48	0,62	0,48	0,51	0,62	0,63	0,51	0,62	1,00	0,83	0,61	0,59	0,66	0,74	0,60	0,69	0,77	0,63	0,59
M20	0,48	0,83	0,80	0,63	0,79	0,80	0,83	0,63	0,79	0,80	0,63	0,80	0,63	0,48	0,80	0,79	0,48	0,80	0,83	1,00	0,79	0,66	0,83	0,64	0,79	0,63	0,79	0,66	0,83
M21	0,63	0,61	0,88	0,79	0,66	0,88	0,61	0,79	0,76	0,88	0,79	0,88	0,79	0,63	0,88	0,76	0,63	0,88	0,61	0,79	1,00	0,59	0,66	0,74	0,60	0,69	0,77	0,63	0,59
M22	0,79	0,59	0,78	0,76	0,83	0,78	0,59	0,66	0,59	0,78	0,66	0,78	0,66	0,79	0,78	0,59	0,79	0,78	0,59	0,66	0,59	1,00	0,68	0,63	0,79	0,66	0,83	0,64	0,61
M23	0,66	0,66	0,48	0,59	0,48	0,48	0,66	0,83	0,68	0,48	0,83	0,48	0,83	0,66	0,48	0,68	0,66	0,48	0,66	0,83	0,66	0,68	1,00	0,64	0,79	0,63	0,79	0,66	0,83
M24	0,83	0,74	0,63	0,68	0,59	0,63	0,74	0,76	0,63	0,63	0,64	0,63	0,76	0,83	0,63	0,63	0,83	0,63	0,74	0,64	0,74	0,63	0,64	1,00	0,76	0,59	0,68	0,49	0,67
M25	0,76	0,60	0,79	0,63	0,61	0,79	0,60	0,59	0,79	0,79	0,79	0,79	0,59	0,76	0,79	0,79	0,76	0,79	0,60	0,79	0,60	0,79	0,79	0,76	1,00	0,62	0,29	0,50	0,47
M26	0,59	0,69	0,66	0,79	0,59	0,66	0,69	0,68	0,66	0,66	0,63	0,66	0,68	0,59	0,66	0,66	0,59	0,66	0,69	0,63	0,69	0,66	0,63	0,59	0,62	1,00	0,46	0,39	0,40
M27	0,68	0,77	0,83	0,66	0,32	0,83	0,77	0,49	0,83	0,83	0,79	0,83	0,49	0,68	0,83	0,83	0,68	0,83	0,77	0,79	0,77	0,83	0,79	0,68	0,29	0,46	1,00	0,38	0,29
M28	0,49	0,63	0,64	0,83	0,55	0,64	0,63	0,67	0,64	0,64	0,66	0,64	0,67	0,49	0,64	0,64	0,49	0,64	0,63	0,66	0,63	0,64	0,66	0,49	0,50	0,39	0,38	1,00	0,61
M29	0,67	0,59	0,79	0,64	0,44	0,79	0,59	0,44	0,61	0,79	0,83	0,79	0,44	0,67	0,79	0,61	0,67	0,79	0,59	0,83	0,59	0,61	0,83	0,67	0,47	0,40	0,29	0,61	1,00

Tablo 3. Yetişkin taraftarlara uygulanan araştırma formundaki bir maddenin sonuçlarının, diğer bütün maddelerle korelasyonunu gösteren veriler

Çocuklar için hazırlanan araştırma formunun güvenilirliğini hesaplamak için aynı şekilde alfa güvenilirlik kat sayısı uygulanmıştır. Araştırma formunun güvenilirlik derecesi 0.75(alfa) olarak bulunmuştur (Tablo 4.). Bu sonuçlara göre çocuklara uygulanan araştırma formunun güvenilir olduğunu söylenebilir.

Tablo 4. Çocuklara uygulanan araştırma formunun güvenilirlik verileri

Soru Maddeleri	ARİTMETİK ORT.	S.SAPMA	GÜVENİRLİK KAT.
Madde 1	3,83	1,00	0,80
Madde 2	3,58	1,12	0,72
Madde 3	3,54	1,13	0,73
Madde 4	4,08	0,83	0,68
Madde 5	3,79	1,02	0,63
Madde 6	3,66	1,13	0,75
Madde 7	3,78	1,04	0,80
Madde 8	3,71	1,10	0,81
Madde 9	3,77	1,06	0,75
Madde 10	3,77	1,05	0,70
Madde 11	3,41	1,13	0,87

Testin	
Güvenirligi(Alfa)	0,75

Çocuklara uygulanan araştırma formunun geçerliliğini ölçmek için her maddenin diğer maddelerin sonuçları ile korelasyonu ve her maddenin testin genel sonuçları ile korelasyonu hesaplanmış ve elde edilen sonuçlara göre çocuklara uygulanan araştırma formundaki soruların geçerliliğinin yüksek olduğunu söylenebilir (Tablo 5 ve Tablo 6).

Tablo 5. Çocuklara uygulanan araştırma formundaki her bir maddenin sonuçlarının araştırma formunun genel sonuçları ile korelasyonunu gösteren veriler

Soru Maddeleri	TEST PUANI
Madde 1	0,80
Madde 2	0,64
Madde 3	0,76
Madde 4	0,82
Madde 5	0,54
Madde 6	0,60
Madde 7	0,56
Madde 8	0,72
Madde 9	0,67
Madde 10	0,66
Madde 11	0,53

Tablo 6. Çocuklara uygulanan araştırma formundaki bir maddenin sonuçlarının, diğer bütün maddelerle korelasyonunu gösteren veriler

Soru Maddeleri	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11
M1	1,00	0,70	0,61	0,75	0,71	0,53	0,63	0,62	0,74	0,80	0,81
M2	0,70	1,00	0,51	0,76	0,81	0,61	0,51	0,72	0,79	0,82	0,68
M3	0,61	0,51	1,00	0,64	0,76	0,85	0,73	0,67	0,53	0,82	0,51
M4	0,75	0,76	0,64	1,00	0,71	0,53	0,63	0,62	0,74	0,80	0,81
M5	0,71	0,81	0,76	0,71	1,00	0,48	0,66	0,61	0,70	0,73	0,77
M6	0,53	0,61	0,85	0,53	0,48	1,00	0,51	0,72	0,79	0,82	0,68
M7	0,63	0,51	0,73	0,63	0,66	0,51	1,00	0,62	0,74	0,80	0,81
M8	0,62	0,72	0,67	0,62	0,61	0,72	0,62	1,00	0,74	0,80	0,81
M9	0,74	0,79	0,53	0,74	0,70	0,79	0,74	0,74	1,00	0,70	0,69
M10	0,80	0,82	0,82	0,80	0,73	0,82	0,80	0,80	0,70	1,00	0,52
M11	0,81	0,68	0,51	0,81	0,77	0,68	0,81	0,81	0,69	0,52	1,00

Verilerin Analizi

Bilgilerin analizinde uzman istatistikçilerden destek alınmış ve analizler titizlikle yapılmıştır. Bilgilerin analizinde istatistik programı olan SPSS 14.0 programı kullanılmıştır. Araştırma formunun güvenilirlik ve geçerlilik çalışmalarında SPSS. 14.0 programı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Çocuk Tribünü Uygulamasının çocuklar ve futbol taraftarı üzerinde yapabileceği etkilerin saptanması amacıyla yapılan çalışmada elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiştir. Yapılan araştırmada, araştırmaya katılan kişi sayısı 500 olup, 250 kişiyi yetişkin taraftar oluştururken, 250 kişiyi de çocuklar oluşturmaktadır. Araştırma formuna katılan yetişkin taraftarların ve çocukların yaşları, cinsiyetleri ve eğitim durumlarına göre istatistiksel dağılımları tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 7. Yetişkin araştırma grubunun cinsiyetlerine göre dağılımları

CİNSİYET					
ERKEK		BAYAN		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%
171	68	79	32	250	100

Çalışmaya katılan toplam yetişkin taraftarların sayısı 250'dir. Çalışmaya katılan yetişkinlerin (% 68 i) 171 i erkek, (% 32 si) 79 u bayandır.

Tablo 8. Yetişkin araştırma grubunun yaşlarına göre dağılımları

YAŞ									
20-25		26-30		31-40		40 VE ÜSTÜ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
121	48	71	28	41	16	17	7	250	100

Çalışmaya katılan 250 yetişkin taraftardan (% 48) 121 kişi 20-25 yaş arasında, (% 28) 71 kişi 26-30 yaş arasında, (%16) 41 kişi 31-40 yaş arasında, (%7) 17 kişi 40 yaş üstü yaş aralığındadır.

Tablo 9. Yetişkin araştırma grubunun eğitim durumlarına göre dağılımları

EĞİTİM DURUMU									
İLKÖĞRETİM		LİSE		ÜNİVERSİTE		Y.LİSANS		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
55	22	134	54	45	18	16	6	250	100

Çalışmaya katılan yetişkin taraftarın eğitim durumlarına bakıldığı zaman (% 22) 55 kişi ilköğretim mezunu, (% 54) 134 kişi lise mezunu, (% 18) 45 kişi üniversite mezunu ve (% 6) kişi ise yüksek lisans mezunu olarak belirtilmiştir.

Tablo 10. Yetişkin araştırma grubunun, çocuklarının ya da yakınlarının Çocuk Tribününe katılmaları hakkındaki görüşleri

Madde 1	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	4	3	38	22	129	75
BAYAN	4	5	14	17	61	78
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	0	0	10	18	45	82
LİSE	4	3	28	21	101	76
ÜNİVERSİTE	4	9	7	16	34	75
Y.LİSANS	0	0	7	44	9	56
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	8	3	52	21	190	76

Çalışmaya katılan toplam 250 yetişkin taraftardan (% 76) 190 kişi çocuğunun yada küçük yaştaki yakının çocuk tribünü uygulamasına katılması için olumlu görüş bildirirken, olumsuz görüş bildirenlerde bu oran sadece (% 3) 8 kişidir, çalışmaya katılan taraftarların (% 21) 52 si bu konuda kararsız kalmıştır.

Tablo 11. Çocuk Tribününün yetişkin araştırma grubundakileri kişisel olarak küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engelleme durumu

Madde 2	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	23	14	26	15	122	71
BAYAN	3	4	10	13	66	83
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	12	15	16	18	27	67
LİSE	7	11	10	16	117	73
ÜNİVERSİTE	6	9	8	12	31	79
Y.LİSANS	1	6	2	13	13	81
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	26	11	36	14	188	75

Çalışmaya katılan 250 kişiden (% 11) 26 kişi stadyumda çocuk tribünü olmasının kendisinin küfür etmesini ve şiddet olaylarında bulunmasını engelleyemeyeceğini bildirirken, taraftarın (% 75) 188 kişisi ise stadyumda çocuk tribünün kendisinin küfür ve şiddet eyleminde bulunmasını engellemesinde etkili olabileceğini belirtmiş, (% 14) 36 kişi ise kararsız kalmıştır. Bayan taraftarların (% 83) 66 sı bu konuya olumlu yaklaşırken, erkek taraftarların (% 71) 122 si bu konuda olumlu görüş bildirmiştir.

Tablo 12. Yetişkin araştırma grubunun Çocuk Tribünü uygulaması ile stadyumlardaki küfür ve şiddet olaylarının azalması hakkındaki görüşleri

Madde 3	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	26	15	35	20	110	65
BAYAN	9	11	23	29	47	60
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	F	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	9	15	13	24	33	61
LİSE	15	12	29	22	90	66
ÜNİVERSİTE	9	15	12	22	24	63
Y.LİSANS	2	14	4	20	10	67
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	35	14	58	23	157	63

Çalışmaya katılanların (% 14) 35 kişi çocuk tribünün stadyumlardaki küfür ve şiddet olaylarını azaltmasında etkili olmayacağını belirtirken, (% 23) 58 kişi kararsız kalmış, (% 63) 157 kişi ise çocuk tribünün stadyumlarda var olan küfür ve şiddet olaylarını azaltmada etkili olacağını belirtmiştir.

Eğitim düzeyine göre verilen yanıtlar incelendiğinde lisansüstü eğitim düzeyindeki yetişkin taraftarların (%67) 10 unun soruya olumlu yanıt verirken, üniversite düzeyindeki taraftarların (%63) 24 ü, lise düzeyindeki taraftarların (%66) 90 ı, ilköğretim düzeyindeki taraftarların (% 61) 33 ü soruya olumlu yanıt vermiştir. Bayan taraftarların (%60) 47 si, erkek taraftarların (% 65) 110 u soruya olumlu yanıt vermiştir.

Tablo 13. Yetişkin araştırma grubunun Türk Futbolundaki bayan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesi hakkındaki görüşler

Madde 4	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	33	19	55	32	83	49
BAYAN	3	4	7	9	69	87
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	8	10	20	35	27	55
LİSE	19	11	31	22	84	67
ÜNİVERSİTE	8	11	7	21	30	68
Y.LİSANS	1	6	4	25	11	69
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	F	%
	36	14	62	25	152	61

Çalışmaya katılan 250 kişiden (% 61) 152 kişi Türk Futbolundaki bayan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine, Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan kız çocuklarının geleceğin taraftarları olarak katkısı olabileceğine olumlu görüş bildirirken, (% 25) 62 kişi kararsız, (% 14) 36 kişi ise olumsuz görüş bildirmiştir.

Ayrıca çalışmaya katılan bayan taraftarların % 87 sinin bu soruya olumlu görüş bildirmesi dikkat çekmektedir.

Tablo 14. Yetişkin araştırma grubunun, uygulamaya katılan çocukların futbola olan ilgilerinde değişiklik olması hakkındaki görüşleri

Madde 5	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	33	19	45	26	93	54
BAYAN	1	12	8	10	70	78
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	8	16	11	20	36	64
LİSE	17	15	29	24	88	61
ÜNİVERSİTE	7	14	11	20	27	66
Y.LİSANS	2	11	2	11	12	78
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	F	%
	34	14	53	21	163	65

Çalışmaya katılan taraftarların (% 65) 163 kişi çocuk tribünü uygulamasına katılan çocukların futbola olan ilgilerinde artış olacağı konusunda olumlu görüş bildirirken, (% 21) 53 kişi kararsız kalmış, (% 14) 34 kişi ise olumsuz görüş bildirmiştir.

Çalışmaya katılan bayan taraftarların ve eğitim durumu yüksek lisans olanların bu soruya yüksek oranla (% 78) soruya olumlu yanıt vermesi dikkat çekicidir.

Tablo 15. Stadyumlardaki küfürlerin ve şiddet eylemlerinin, çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 6	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	F	%
ERKEK	34	20	50	28	87	52
BAYAN	4	6	14	20	61	74
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	F	%
İLKÖĞRETİM	7	13	19	34	29	53
LİSE	18	14	30	22	86	64
ÜNİVERSİTE	9	20	13	29	23	51
Y.LİSANS	4	25	2	12	10	63
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	F	%
	38	15	64	26	148	59

Çalışmaya katılanlar, taraftarların söyledikleri küfürlerin ve yaptıkları şiddet eylemlerinin, çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olabileceği konusunda (% 15) 38 kişi olumsuz görüş bildirirken, (% 26) 64 kişi kararsız kalmış, (% 59) 148 kişi ise küfür ve şiddet olaylarının çocukları olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Çalışmaya katılan bayan taraftarların soruya yüksek oranla (% 74) soruya olumlu yanıt vermesi dikkat çekicidir.

Tablo 16. Stadyumlardaki küfürlerin ve şiddet eylemlerinin, çocukları futboldan ve stadyumlardan uzaklaştırması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 7	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	12	7	34	20	125	73
BAYAN	5	6	12	15	62	79
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	3	5	8	15	44	80
LİSE	11	8	28	20	95	72
ÜNİVERSİTE	2	5	9	18	34	77
Y.LİSANS	1	6	1	6	14	88
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	17	7	46	18	187	75

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 75) 187 kişi, statlarda söylenen küfür ve şiddet eylemlerinin çocukları futbol sevgisinden uzaklaştıracağını belirtmiş, kararsız olanlar (% 18) 46 kişi ve çocukların küfür ve şiddet olayları sebebi ile futbol sevgisinden uzaklaşmayacağını düşünenler ise (% 7) 17 kişi olarak belirtilmiştir. Çalışmaya katılan taraftarların eğitim düzeyi lisans üstü olan (% 84) 14 kişinin soruya yüksek oranla olumlu cevap vermesi dikkat çekicidir.

Çalışmaya katılan taraftarlardan eğitim durumu lisans üstü olanlar yüksek oranla (% 88) soruya olumlu yanıt vermiştir.

Tablo 17. Uygulamaya katılan çocukların, ileriki yıllarda Bursaspor maçlarını daha sık ve dikkatli takip etmeleri hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 8	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	5	3	33	19	133	78
BAYAN	3	4	14	17	62	79
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	2	4	10	18	43	78
LİSE	6	5	31	23	97	72
ÜNİVERSİTE	0	0	2	04	43	96
Y.LİSANS	0	0	4	25	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	8	3	47	19	195	78

Çalışmaya katılan taraftarların (% 78) 195 kişi çocuk tribünü uygulamasına katılan çocukların, ileriki yıllarda Bursaspor maçlarını daha sık ve dikkatli edebileceği hakkında olumlu görüş bildirirken, (% 19) 47 kişi kararsız kalmış,(% 3) 8 kişi ise bu soru hakkında olumsuz fikir belirtmiştir.

Eğitim düzeyi üniversite olan taraftarların, yüksek bir oranla (% 96) soruya olumlu cevap vermesi dikkat çekicidir.

Tablo 18. Uygulamaya katılan çocukların, Bursaspor Kulübünün resmi ürünlerini almaları hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 9	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	20	12	34	20	117	68
BAYAN	11	14	14	18	54	68
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	5	9	11	20	39	71
LİSE	19	14	29	22	86	64
ÜNİVERSİTE	5	11	6	13	34	76
Y.LİSANS	2	12	2	13	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	31	13	48	19	171	68

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 68) 171 kişi çocuk tribünü uygulamasına katılan çocukların Bursaspor' a ilgilerinin artacağını ve böylece Bursaspor'un resmi ürünlerine ilgilerinin artmasında olumlu rol oynayacağını belirtirken, (% 19) 48 kişi kararsız kalmış, (% 13) 31 kişi ise olumsuz görüş belirtmiştir.

Çalışmaya katılan erkek ve bayan taraftarlar bu soruya % 68 aynı oranda olumlu cevap vermiştir. Çalışmaya katılan taraftarlar arasında eğitim düzeyi yüksek lisans olan taraftarlar diğer taraftarlara göre soruya daha yüksek oranda % 75 olumlu yanıt vermiştir.

Tablo 19. Uygulamanın sonuçlarının Bursaspor Kulübünün sezonluk seyirci ortalamasına etkisi hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 10	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	30	18	50	33	81	49
BAYAN	20	25	20	25	39	50
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	9	16	16	29	30	55
LİSE	34	26	40	29	60	45
ÜNİVERSİTE	12	27	11	24	22	49
Y.LİSANS	5	31	3	19	8	50
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	60	24	70	28	120	49

Çalışmaya katılan taraftarlardan, (% 49) 120 kişi Bursaspor Kulübünün sezonluk seyirci ortalamasının, diğer Anadolu kulüplerine göre fazla olmasında çocuk tribünü uygulamasının olumlu etki yaptığını bildirirken, (% 28) 70 kişi kararsız kalmış, (% 24) 60 kişi ise çocuk tribünün etkisinin olmadığını bildirmiştir.

Tablo 20. Uygulamaya katılan çocukların futbol bilgilerinde artış olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 11	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	20	12	37	22	114	66
BAYAN	6	8	26	33	47	59
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	4	7	13	24	38	69
LİSE	16	12	35	26	83	62
ÜNİVERSİTE	6	13	11	24	28	63
Y.LİSANS	0	0	4	25	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	26	10	63	25	161	65

Çalışmaya katılan taraftarlardan, Çocuk Tribünü Uygulamasının çocukların futbol bilgilerinde artışına olumlu etkisinin olacağını düşünenler (% 65) 161 kişi, kararsız olanlar (% 25) 63 kişi, herhangi olumlu bir etki yapmayacağını düşünenler ise (% 10) 26 kişidir.

Taraftarlardan alınan cevaplar, taraftarların eğitim düzeyine göre incelendiğinde, ilköğretim mezunları % 69, lise mezunları % 62, üniversite mezunları % 63, yüksek lisans mezunları % 75 oranında soruya olumlu yanıt vermişlerdir.

Tablo 21. Çocukların açtıkları pankartlar ve söyledikleri sloganların taraftarların küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engellemesi hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 12	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	17	10	26	15	128	75
BAYAN	10	13	11	14	58	73
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	11	12	14	25	30	63
LİSE	11	10	13	15	110	75
ÜNİVERSİTE	3	9	7	13	35	78
Y.LİSANS	2	6	3	9	11	85
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	27	11	37	15	186	74

Çalışmaya katılan taraftarlardan çocukların küfür ve şiddet eylemlerine karşı açtıkları pankartlar ve söyledikleri sloganların taraftarların küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engellemesinde olumlu etki yapacağını düşünenler (% 74) 186 kişi, bu konuda kararsız olanlar (% 15) 37 kişi, çocukların küfür ve şiddet eylemlerine karşı açtıkları pankartlar ve söyledikleri sloganların taraftarların küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engellemesinde olumlu etkisinin olmayacağını düşünenler ise (% 11) 27 kişidir.

Çalışmaya katılan taraftarlar içerisinde eğitim durumu lisans üstü olan taraftarlar soruya yüksek oranla (% 85) soruya olumlu görüş bildirmesi dikkat çekicidir.

Tablo 22. Stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olması ile, maçlardaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 13	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	17	10	36	21	118	69
BAYAN	1	2	7	8	71	90
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	3	5	11	20	41	75
LİSE	13	10	24	17	97	73
ÜNİVERSİTE	2	4	5	11	38	85
Y.LİSANS	0	0	3	19	13	81
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	18	6	43	17	189	77

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 77) 189 kişi stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olması durumunda, futbol maçlarındaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalabileceği hakkında olumlu görüş belirtirken, (% 17) 43 kişi kararsız kalmış, (% 6) 18 kişi ise stadyumlarda bayan ve çocuk seyircilerin artması ile futbol maçlarındaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalmayacağı şeklinde görüş belirtmiştir.

Çalışmaya katılan taraftarlardan cinsiyeti bayan olan 79 kişiden sadece 1 tanesinin (% 2) soruya olumsuz görüş bildirmesi dikkat çekicidir. Bayan taraftarların (% 8) 7 tanesi soruya kararsız kaldıklarını bildirmiş, (% 90) 71 tanesi soruya olumlu görüş bildirmiştir.

Tablo 23. Çocukların spor sevgisiyle aşılması durumunda, olası kötü alışkanlıklardan uzaklaşması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 14	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	15	9	43	25	113	66
BAYAN	11	14	18	23	50	65
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	7	13	13	24	35	64
LİSE	15	11	31	23	88	66
ÜNİVERSİTE	4	9	13	29	28	62
Y.LİSANS	0	0	4	25	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	26	10	61	24	163	66

Çalışmaya katılanlardan (% 66) 163 kişi, Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların sporu seveceğini ve spora başlayıp, olası kötü alışkanlıklardan uzaklaşacağını düşünürken, (% 24) 61 kişi kararsız kalmış, (% 10) 26 kişi ise olumsuz şekilde yanıtlamıştır.

Eğitim düzeyi yüksek lisans olan taraftarların hiç biri bu soruya olumsuz görüş bildirmemişlerdir ve % 75 i soruya olumlu görüş bildirmişlerdir.

Tablo 24. Türk Futbolundaki seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine Uygulamanın katkısı olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 15	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	12	8	25	14	134	78
BAYAN	1	1	6	8	72	91
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	5	10	12	11	38	79
LİSE	4	7	8	12	122	81
ÜNİVERSİTE	3	9	9	8	33	83
Y.LİSANS	1	4	2	9	13	87
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	13	6	31	14	206	80

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 80) 206 kişi, Türk Futbolunda var olan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine, Çocuk Tribünü Uygulaması ile futbol maçlarına gelen çocukların geleceğin taraftarları olarak katkısının olacağını düşünürken, (% 14) 31 kişi kararsız kalmış, (% 6) 13 kişi ise çocuk tribünü uygulamasının seyirci azlığı probleminin çözümünde etkili olamayacağını bildirmiştir.

Çalışmaya katılan bayan taraftarın (% 91) 72 sinin soruya olumlu görüş bildirmesi dikkat çekicidir.

Tablo 25. Uygulamanın ortak futbol kültürü oluşturulmasına katkısı hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 16	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	5	3	29	17	137	80
BAYAN	5	6	19	24	55	70
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	1	2	7	13	47	85
LİSE	7	5	29	22	98	73
ÜNİVERSİTE	2	4	10	22	33	74
Y.LİSANS	0	0	2	12	14	88
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	10	4	48	21	192	75

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 75) 192 kişi, Çocuk Tribünü Uygulaması ile maçlara gelen çocukların futbol eğitimi içersine alınabileceğini ve ortak futbol kültürü oluşturulabileceğini düşünürken, (% 21) 48 kişi bu konu da kararsız kalmış, (% 4) 10 kişi ise futbol kültürü oluşturulmasında çocuk tribünü uygulamasının etkisinin olamayacağını belirtmiştir.

Taraftarların eğitim durumlarına göre alınan cevaplar incelendiğinde, eğitim düzeyi ilköğretim olan taraftarların % 85 i, lise olanların % 73 ü, üniversite olanların % 74 ü ve yüksek lisans olanların % 88 i bur soruya olumlu görüş bildirmişlerdir.

Tablo 26. Uygulamanın Türkiye’de sporcu sayısının artışına katkısı hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 17	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	30	18	49	26	92	54
BAYAN	18	23	17	21	44	56
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	7	12	18	33	30	55
LİSE	31	23	33	25	70	52
ÜNİVERSİTE	9	20	12	27	24	53
Y.LİSANS	1	6	3	19	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	48	19	68	27	136	54

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 54) 136 kişi, Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların sporu sevip spora başlayabileceğini ve sporcu sayısının arttırmasında uygulamanın olumlu etki yapacağını belirtmiş, (% 27) 68 kişi kararsız kalmış, (% 19) 48 kişi ise olumlu etki olmayacağını bildirmiştir.

Eğitim düzeyi lisans üstü olan 16 kişiden 12 sinin yüksek oranla (% 75) bu soruya olumlu yanıt vermesi dikkat çekicidir.

Tablo 27. Uygulamaya katılan kız çocuklarının, geleceğin bayan futbolcuları olmaları hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 18	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	15	9	48	28	108	63
BAYAN	0	0	7	9	72	91
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	2	3	13	24	40	73
LİSE	8	6	34	25	92	69
ÜNİVERSİTE	5	11	5	11	35	78
Y.LİSANS	0	0	3	19	13	81
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	15	6	55	22	180	72

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 72) 180 kişi Çocuk Tribünü Uygulaması ile maçlara gelen kız çocuklarının futbol oynama isteklerinde artış olabileceğini ve uygulamanın çocukların geleceğin bayan futbolcuları olmalarında olumlu etkisinin olacağını belirtirken, (% 22) 55 kişi kararsız kalmış, (% 6) 15 kişi ise bu konu hakkında olumsuz fikir bildirmiştir.

Bayan taraftarların (% 91) yüksek oranla bu soruya olumlu yanıt vermesi dikkat çekicidir. Soruya hiçbir bayan seyirci olumsuz görüş bildirmemiştir.

Tablo 28. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının tekrar maça gitme istekleri hakkında görüşleri

Madde 19	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	9	6	23	13	139	81
BAYAN	5	6	9	12	65	82
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	4	7	6	11	45	82
LİSE	6	5	20	15	108	80
ÜNİVERSİTE	1	2	5	11	39	87
Y.LİSANS	3	19	1	6	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	14	6	32	12	204	82

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 82) 204 kişi çocuklarını ya da küçük yaştaki yakınına futbol maçına getirdiklerinde, tekrar maça gelme isteklerinin olduğu yönünde görüş belirtirken, (% 12) 32 kişi bu konuda kararsız kalmış, (% 6) 14 kişi ise çocukların böyle bir isteğinin olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 29. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının stadyumda yaşadıklarını arkadaşları ve diğer aile bireyleri ile paylaşımları hakkında görüşleri

Madde 20	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	4	2	20	12	147	86
BAYAN	3	4	9	12	67	84
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	2	3	8	15	45	82
LİSE	3	2	13	10	118	88
ÜNİVERSİTE	1	2	7	16	37	82
Y.LİSANS	1	6	1	6	14	88
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	7	3	29	12	214	85

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 85) 214 kişi futbol maçına birlikte geldikleri çocukları yada yakınlarının, futbol maçında yaşadıklarını diğer aile bireyleri ve arkadaşları ile paylaştıklarını belirtirken, (%12) 29 kişi bu konuda kararsız kalmış, (% 3) 7 kişi ise olumsuz yönde görüş belirtmiştir.

Tablo 30. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının kendilerinden herhangi bir Bursaspor ürününün alınmasını istemeleri hakkında görüşleri

Madde 21	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	9	5	27	16	135	79
BAYAN	8	10	7	9	64	81
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	5	9	7	13	43	78
LİSE	9	7	18	13	107	80
ÜNİVERSİTE	2	4	7	16	36	80
Y.LİSANS	1	6	2	13	13	81
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	17	6	34	14	199	80

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 80) 199 kişi, birlikte futbol maçına geldikleri çocukları ya da yakınlarının kendilerinden herhangi bir Bursaspor ürünü (forma, atkı v.s) istediklerini belirtirken, (% 14) 34 kişi bu konuda kararsız görüş belirtirken, (% 6) 17 kişi ise bu soruya olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 31. Yetişkinlerin, kendi küçük yakınlarının Bursaspor'a ve futbola olan ilgilerindeki değişiklik hakkında görüşleri

Madde 22	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	11	6	28	16	132	78
BAYAN	7	9	17	21	55	70
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	4	7	9	16	42	76
LİSE	10	7	22	17	102	76
ÜNİVERSİTE	1	2	13	29	31	69
Y.LİSANS	3	19	1	6	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	18	7	45	18	187	75

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 75) 187 kişi çocukları yada yakınlarının futbol maçına getirdiklerinde çocukların Bursaspor a ve futbola olan ilgilerinde olumlu artış olduğu yönünde görüş belirtirken, (% 18) 45 kişi ise bu konuda kararsız kalmış, (% 7) 18 kişi ise bu konu hakkında olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 32. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin spor yöneticilerinin daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 23	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	F	%	f	%
ERKEK	7	4	41	24	123	72
BAYAN	4	5	13	16	62	79
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	F	%	f	%
İLKÖĞRETİM	4	7	11	20	40	73
LİSE	4	3	32	24	98	73
ÜNİVERSİTE	2	4	9	20	34	76
Y.LİSANS	1	6	2	13	13	81
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	11	4	54	22	185	74

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 74) 185 kişi, çocuk tribünü uygulamasının; gelecekte daha nitelikli spor yöneticileri yetişmesi konusunda katkısının olabileceği konusunda olumlu görüş belirtirken, (% 22) 54 kişi bu konu hakkında kararsız kalmış, (% 4) 11 kişi ise buna katılmayarak olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 33. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin taraftarlarının daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 24	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	F	%	f	%	f	%
ERKEK	17	10	44	26	110	64
BAYAN	6	8	17	21	56	71
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	7	13	15	27	33	60
LİSE	10	8	32	24	92	68
ÜNİVERSİTE	4	9	8	18	33	73
Y.LİSANS	2	12	6	38	8	50
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	23	9	61	25	166	66

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 66) 166 kişi, çocuk tribünü uygulamasının; gelecekte daha nitelikli futbol seyircileri ve taraftar grupları oluşmasına katkısının olabileceği konusunda olumlu görüş belirtirken, (% 25) 61 kişi kararsız kalmış, (% 9) 23 kişi ise bu konu hakkında olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 34. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin futbolcularının daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 25	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	20	12	36	21	115	67
BAYAN	12	16	16	21	51	63
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	7	13	11	20	37	67
LİSE	16	12	25	19	93	69
ÜNİVERSİTE	5	11	12	27	28	62
Y.LİSANS	4	25	4	25	8	50
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	32	13	52	21	166	66

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 66) 166 kişi, çocuk tribünü; gelecekte Fair Play ve futbol bilgisi olarak daha nitelikli futbolcular yetişmesi konusunda katkısının olabileceği konusunda olumlu görüş belirtirken, (% 21) 52 kişi kararsız kalmış, (% 13) 32 kişi ise olumsuz olarak görüş belirtmiştir.

Tablo 35. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin teknik direktörlerinin daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 26	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	10	6	36	21	125	73
BAYAN	9	11	22	28	48	61
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	5	9	12	22	38	69
LİSE	9	7	34	26	91	67
ÜNİVERSİTE	4	9	9	20	32	71
Y.LİSANS	1	6	3	19	12	75
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	19	8	58	23	173	69

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 69) 173 kişi, çocuk tribünü uygulamasının; gelecekte daha nitelikli teknik direktörlerin yetişmesinde katkısının olabileceği konusunda olumlu görüş belirtirken, (% 23) 58 kişi kararsız kalmış, (% 8) 19 kişi ise olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 36. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin polislerinin daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 27	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	5	3	39	23	127	74
BAYAN	4	5	24	30	51	65
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	3	5	15	27	37	68
LİSE	5	4	37	28	92	68
ÜNİVERSİTE	1	2	8	18	36	80
Y.LİSANS	0	0	3	19	13	81
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	9	4	63	25	178	71

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 71) 178 kişi, çocuk tribünü uygulamasının; gelecekte futbol ve taraftar psikolojisi açısından daha bilgili ve nitelikli polislerin yetişmesine katkısının olabileceği konusunda olumlu görüş belirtirken, (% 25) 63 kişi kararsız kalmış, (% 4) 9 kişi ise bu konu hakkında olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 37. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin spor gazetecilerinin daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 28	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	18	11	40	23	113	66
BAYAN	8	10	14	18	57	72
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	6	11	14	25	35	64
LİSE	13	10	27	20	93	70
ÜNİVERSİTE	4	9	11	24	30	67
Y.LİSANS	3	18	2	13	11	69
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	26	10	54	22	170	68

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 68) 170 kişi, çocuk tribünü uygulamasının; gelecekte daha nitelikli spor gazetecilerinin yetişmesinde katkısının olabileceği konusunda olumlu görüş belirtirken, (% 22) 54 kişi kararsız kalmış, (% 10) 26 kişi bu konuda olumsuz fikirlerini belirtmiştir.

Tablo 38. Uygulamanın Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin futbol hakemlerinin daha nitelikli olması hakkında yetişkinlerin görüşleri

Madde 29	Cinsiyete Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	22	13	38	22	111	65
BAYAN	6	7	21	27	52	66
	Eğitim Durumuna Göre					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
İLKÖĞRETİM	7	13	14	25	34	62
LİSE	11	8	33	24	90	68
ÜNİVERSİTE	8	17	7	16	30	67
Y.LİSANS	2	13	5	31	9	56
	Genel					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	28	11	59	24	163	65

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 65) 163 kişi, çocuk tribünü uygulamasının; gelecekte futbol bilgisi ve psikolojisi olarak daha nitelikli futbol hakemleri yetişmesinde katkısının olabileceği konusunda olumlu yaklaşım gösterirken, (% 24) 59 kişi kararsız kalmış, (% 11) 28 kişi ise bu soruya olumsuz yaklaşım göstermiştir.

Tablo 39. Çocukların cinsiyetlerine göre dağılımları

CİNSİYET					
ERKEK		BAYAN		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%
178	71	72	29	250	100

Çalışmaya katılan çocukların cinsiyet olarak dağılımına bakılırsa, (% 71) 178 kişi erkek, (% 29) 72 kişi ise bayan olarak belirlenmiştir.

Tablo 40. Çocukların yaşlarına göre dağılımları

YAŞ									
8-9		10-11		12-13		14-15		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
72	29	78	31	64	26	36	14	250	100

Çalışmaya katılan çocukların (% 14) 36 kişi 14-15 yaş aralığında, (% 26) 64 kişi 12-13 yaş aralığında, (% 31) 78 kişi 10-11 yaş aralığında ve (% 29) 72 kişi ise 8-9 yaş aralığında bulunmaktadır

Tablo 41. Çocukların daha önce Bursaspor maçına gelme durumlarına göre dağılımları

DAHA ÖNCE BURSASPOR MAÇINA GELME DURUMLARI					
GELEN		GELMEYEN		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%
158	63	92	37	250	100

Çalışmaya katılan çocukların (% 63) 158'i daha önce Bursaspor un futbol maçına geldiklerini belirtirken, (% 37) 92 kişi ise ilk defa Bursaspor un futbol maçına geldiklerini belirtmiştir.

Tablo 42. Çocukların Çocuk Tribünü uygulaması içerisinde tekrar bulunmak istemeleri hakkındaki kendi görüşleri

Madde 1	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	12	8	33	21	113	71
MAÇA GELMEYEN	13	14	29	32	50	54
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	20	11	35	20	123	69
BAYAN	5	7	27	37	40	56
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	25	10	62	25	163	65

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 65) 163 kişi çocuk tribünü uygulamasına tekrar katılma konusuna olumlu yaklaşırken, (% 25) 62 kişi kararsız kalmış, (%10) 25 kişi ise çocuk tribünü uygulamasına tekrar katılmaya olumsuz yaklaşmaktadır. Erkek çocukların % 69 u, kız çocukların % 56 sı tekrar çocuk tribünü uygulaması içerisinde bulunmak istediklerin belirtmiştir.

Daha önce Bursaspor maçına gelmiş olan çocukların soruya yüksek oranla (% 71) 113 kişi olumlu görüş bildirmesi anlamlı bulunmuştur.

Tablo 43. Çocukların uygulamaya katılmaları ile futbola olan ilgilerindeki değişiklik hakkındaki kendi görüşleri

Madde 2	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	30	19	37	23	91	58
MAÇA GELMEYEN	16	17	28	30	48	53
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	33	18	39	22	106	60
BAYAN	13	18	26	36	33	46
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	46	18	65	26	139	56

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 56) 139 kişi çocuk tribünü uygulamasına katılması ile birlikte futbola olan ilgisinde artış olduğunu belirtirken, (% 26) 65 kişi kararsız kalmış, (% 18) 46 kişi ise futbola olan ilgisinde çocuk tribününe katılımı ile birlikte artış olmadığını belirtmiştir.

Tablo 44. . Çocukların futbol okulunda ya da kulübünde futbol oynamak istemeleri hakkındaki kendi görüşleri

Madde 3	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	19	8	28	21	101	71
MAÇA GELMEYEN	19	11	23	15	60	74
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	F	%	f	%
ERKEK	25	20	25	25	108	71
BAYAN	13	18	26	36	53	76
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	38	9	51	19	161	72

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 72) 131 kişi herhangi bir futbol okulunda ya da futbol kulübünde futbol oynamaya olumlu yaklaşırken, (% 19) 71 kişi kararsız kalmış, (% 9) 48 kişi ise futbol okulunda ya da futbol kulübünde futbol oynamaya olumsuz yaklaşmıştır.

Kız çocuklarının yüksek oranda (% 76) bu soruya olumlu görüş bildirmesi dikkat çekici bulunmaktadır.

Tablo 45. Çocukların küfürler ve şiddet eylemlerinden rahatsız olmaları hakkındaki kendi görüşleri

Madde 4	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	8	5	28	18	122	77
MAÇA GELMEYEN	0	0	25	27	67	73
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	8	4	44	25	126	71
BAYAN	0	0	9	12	63	88
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	8	3	53	21	189	76

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 76) 189 kişi, stadyumdaki taraftarların söylediği küfürler ve şiddet eylemlerin kendilerini rahatsız ettiğini belirtirken, (% 21) 53 kişi kararsız kalmış, (% 3) 8 kişi ise stadyumdaki taraftarların söylediği küfürler ve şiddet eylemlerin kendilerini rahatsız etmediğini belirtmiştir.

Tablo 46. Çocukların Bursaspor maçlarını sürekli takip etmek istemeleri hakkındaki kendi görüşleri

Madde 5	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	13	9	45	28	100	63
MAÇA GELMEYEN	13	14	16	17	63	69
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	16	9	40	22	122	69
BAYAN	10	14	21	29	41	57
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	26	10	61	24	163	66

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 66) 163 kişi ileriki yıllarda Bursaspor maçlarını sürekli takip etmek istediklerini belirtirken, (% 24) 61 kişi Bursaspor’u gelecek yıllarda da takip etme konusunda kararsız kalmış, (% 10) 26 kişi ise bu soruya olumsuz yaklaşmıştır.

Tablo 47. Çocukların Bursaspor maçlarına tekrar götürmeleri için ailelerinden istekte bulunmaları hakkındaki kendi görüşleri

Madde 6	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	28	18	34	22	96	62
MAÇA GELMEYEN	15	16	23	25	54	59
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	32	18	47	26	99	56
BAYAN	11	15	10	14	51	71
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	43	17	57	23	150	60

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 60) 150 kişi ailesinden kendilerini tekrar Bursaspor maçlarına götürmelerini için istekte bulunacağını belirtirken, (% 23) 57 kişi kararsız kalmış, (% 17) 43 kişi ise olumsuz cevap vermiştir.

Kız çocuklarının yüksek bir oranda (% 71) bu soruya olumlu görüş bildirmesi dikkat çekmektedir.

Tablo 48. Çocukların stadyumda yaşadıklarını ailesiyle ve arkadaşlarıyla paylaşmaları hakkındaki kendi görüşleri

Madde 7	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	18	11	34	22	106	67
MAÇA GELMEYEN	14	15	17	18	61	66
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	24	13	34	19	120	67
BAYAN	8	11	17	24	47	65
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	32	13	51	20	167	67

Çalışmaya katılan taraftarlardan (% 67) 167 kişi stadyumda yaşadıklarını aileleri ve arkadaşlarıyla paylaşabileceklerini belirtirken, (% 20) 51 kişi kararsız kalmış, (% 13) 32 kişi ise stadyumda yaşadıklarını aileleri ve arkadaşlarıyla paylaşmayı düşünmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 49. Çocukların Bursaspor' un formasını ya da başka bir ürününü almaları hakkındaki kendi görüşleri

Madde 8	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	21	13	40	25	97	62
MAÇA GELMEYEN	17	18	21	23	54	59
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	25	14	41	23	112	63
BAYAN	13	18	20	28	39	54
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	38	15	61	24	151	61

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 61) 151 kişi, Bursaspor un formasını ya da başka bir ürününü almayı düşündüğünü belirtirken, (% 24) 61 kişi kararsız kalmış, (% 15) 38 kişi ise olumsuz olarak görüşlerini belirtmiştir.

Tablo 50. Çocukların Ailelerine ve arkadaşlarına Bursaspor maçlarına gitmeleri için tavsiyede bulunmaları hakkındaki kendi görüşleri

Madde 9	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	19	12	34	22	105	66
MAÇA GELMEYEN	13	14	25	27	54	59
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	24	13	35	20	119	67
BAYAN	8	11	24	33	40	56
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	32	12	59	24	159	64

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 64) 159 kişi aile fertlerine ve arkadaşlarına Bursaspor maçlarına gitmeleri için olumlu tavsiyelerde bulunabileceğini belirtirken, (% 24) 59 kişi bu konuda kararsız kalmış, (% 12) 32 kişi ise aile fertlerine ve arkadaşlarına Bursaspor maçlarına gitmeleri için olumlu tavsiyelerde bulunmayacağını belirtmiştir.

Tablo 51. Çocukların Bursaspor maçını izlemeleri esnasında futbol hakkında yeni bilgiler öğrenmeleri hakkındaki kendi görüşleri

Madde 10	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	15	9	40	25	103	66
MAÇA GELMEYEN	18	20	17	18	57	62
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	27	15	45	25	106	60
BAYAN	6	8	12	17	54	75
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	33	13	57	23	160	64

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 64) 160 kişi Bursaspor maçlarını izlemesi esnasında futbol hakkında yeni bilgiler öğrendiğini belirtirken, (% 23) 57 kişi bu konuda kararsız kaldığını belirtmiş ve (% 13) 33 kişi ise Bursaspor maçlarını izlemesi esnasında futbol hakkında yeni bilgiler öğrenmediğini belirtmiştir.

Çalışmaya katılan kız çocuklarından % 75 i maça gelmesiyle birlikte futbol hakkında yeni bilgiler öğrendiğini bildirirken, erkek çocukların % 60 ı yeni bilgiler öğrendiğini ifade etmiştir.

Tablo 52. Çocukların gelecek yıllarda sporla ilgili bir meslekle(hakemlik, futbolculuk, spor gazeteciliği, teknik direktörlük) uğraşmak istemeleri hakkındaki kendi görüşleri

Madde 11	Daha Önce Maça Gelme					
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
MAÇA GELEN	32	21	48	30	78	49
MAÇA GELMEYEN	22	24	25	27	45	49
Cinsiyet						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
ERKEK	47	26	45	25	86	49
BAYAN	7	10	28	39	37	51
Genel						
	Olumsuz		Kararsız		Olumlu	
	f	%	f	%	f	%
	54	22	73	29	123	49

Çalışmaya katılan çocuklardan (% 49) 123 kişi, gelecek yıllarda sporla ilgili bir meslekle(hakemlik, futbolculuk, spor gazeteciliği, teknik direktörlük) uğraşmak istermisiniz sorusuna olumlu cevap verirken, (% 29) 73 kişi bu konuda kararsız kalmış, (% 22) 54 kişi ise bu soruyu olumsuz olarak cevaplandırmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar açıklanarak, bulunan sonuçları destekleyen çalışmalara değinilmiş ve öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın evrenini, Bursaspor Kulübünün 2007/2008 futbol sezonunda Bursa Atatürk Stadyumunda oynadığı Bursaspor-Konyaspor müsabakasında stadyumda bulunan yetişkin seyirciler ve Bursaspor Kulübünün Çocuk Tribünü için ayırmış olduğu bölgede oturan çocuklar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, Bursaspor Kulübünün 2007/2008 futbol sezonunda Bursa Atatürk Stadyumunda oynadığı Bursaspor- Konyaspor müsabakasında stadyumda bulunan seyirciler içerisinde tesadüf yöntemiyle seçilmiş 171 i erkek 79 u bayan 250 yetişkin taraftar ve aynı müsabakada Bursaspor Kulübünün Çocuk Tribünü için ayırmış olduğu bölgede oturan tesadüf yöntemiyle seçilmiş 8-15 yaş arasındaki 178 i erkek 72 si kız 250 çocuk seyirci oluşturmaktadır.

Çalışmaya katılan yetişkin taraftarların sayısı 250'dir. Çalışmaya katılan yetişkinlerin (% 68 i) 171 i erkek, (% 32 si) 79 u bayandır. Çalışmaya katılan 250 yetişkin taraftardan (% 48) 121 kişi 20-25 yaş arasında, (% 28) 71 kişi 26-30 yaş arasında, (%16) 41 kişi 31-40 yaş arasında, (%7) 17 kişi 40 yaş üstü yaş aralığındadır. Çalışmaya katılan yetişkin taraftarın eğitim durumlarına bakıldığı zaman (% 22) 55 kişi ilköğretim mezunu, (% 54) 134 kişi lise mezunu, (% 18) 45 kişi üniversite mezunu ve (% 6) 16 kişi ise yüksek lisans mezunudur.

Çalışmaya katılan çocukların cinsiyet olarak dağılımına bakılırsa, (% 71) 178 kişi erkek, (% 29) 72 kişi ise kız çocuğudur. Çalışmaya katılan çocukların (%

14) 36 kişi 14-15 yaş aralığında, (% 26) 64 kişi 12-13 yaş aralığında, (% 31) 78 kişi 10-11 yaş aralığında ve (% 29) 72 kişi ise 8-9 yaş aralığındadır. Çalışmaya katılan çocukların (% 63) 158'i daha önce Bursaspor'un futbol maçına gelmişken belirtirken, (% 37) 92 kişi ise ilk defa Bursaspor'un futbol maçına gelmiştir.

Türk Futbolunun en büyük problemlerinin başında küfür olayları ve şiddet anarşisi gelmektedir. Araştırmanın amaçlarından birisi Çocuk Tribünü Uygulamasının, Türk futbolundaki küfür ve şiddet eylemlerinin azaltılmasında ve taraftarları küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını vazgeçirmede katkısının olabirliğini araştırmaktır.

Çalışmaya katılan yetişkin taraftarların, % 75 i stadyumda çocuk tribünü olmasının kendisinin küfür ve şiddet eyleminde bulunmasını engellemesinde etkili olabileceğini belirtmiş, % 14 ü ise kararsız kalmıştır. Çalışmaya katılan taraftarlardan % 74 ü , çocukların küfür ve şiddet eylemlerine karşı açtıkları pankartlar ve söyledikleri sloganların taraftarların küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engellemesinde olumlu etki yapacağını belirtmiştir. Çalışmaya katılan taraftarlardan % 77 si stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olması durumunda, futbol maçlarındaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalabileceğini belirtirken, çalışmaya katılan bayan taraftarlardan sadece 1 tanesi stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olmasının tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemlerinin azalmasında etkili olmayacağını belirtmiştir. Bayan taraftarların % 8 i soruya kararsız kaldıklarını belirtirken, % 90 ı stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olmasının tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemlerinin azalmasında etkili olacağını belirtmiştir.

Çelik' in (2007); “Türkiye’de Futbol Şiddeti ve Holiganizme Bakış Açısı” adlı çalışmasında, stadyumda görev alan emniyet görevlilerinin % 55 i oranında stadyumlarda daha fazla bayan seyirci olması durumunda küfür ve şiddet olaylarının azalacağını belirtmişlerdir. Stadyumda sürekli küfür ve şiddet eylemleri ile uğraşan emniyet görevlilerinin bu görüşü oldukça önemli bulunmalıdır.

Çocuk Tribünü Uygulamasının çocukların futbol kuralları hakkındaki bilgilerinin arttırılmasında etkili olduğu araştırmanın bulgularındandır. Futbol kurallarını iyi bilen taraftarların hakem kararlarına daha objektif ve ılımlı yaklaşması düşünüldüğünde Çocuk Tribünü Uygulamasının geleceğin taraftarlarını eğiterek futbolda şiddet ve küfürü önlemede etkili olabileceği düşünülmektedir. Yıldız' ın (2004); “Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Yapısının Şiddete Etkisi” adlı çalışmasında, 429 futbol taraftarı ile çalışma yapmış ve taraftarlara tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemlerini azaltılması için hangi çalışmalar yapılması gerektiği sorulmuştur. Taraftarların % 22 si daha fazla bayan seyircinin tribünlere çekilmesi ile tribünlerde şiddet eylemlerinin azalacağını düşünürken, taraftarların % 18 i taraftarların futbol oyun kuralları hakkında bilgilendirilmesi halinde tribünlerdeki şiddetin azalabileceğini belirtmiştir.

Yıldız' ın (2004) çalışmasında taraftarlara onları hangi faktörlerin şiddete yönelttiği sorulmuş, taraftarların % 29 u hakemin kararlarının, % 28 i rakip seyircilerin olumsuz davranışlarının, % 25 rakip oyuncuların olumsuz davranışlarının kendilerini şiddet olaylarına yönelttiğini ifade etmişlerdir. Çocuk Tribünü Uygulamasının tüm Türkiye'ye yayılması ve uygulamada sürekliliğin sağlanması durumunda daha nitelikli futbolcular, antrenörler, yöneticiler, gazeteciler, polisler yetişebileceği araştırmanın bulgularındandır. Kotan' ın (2004); “Profesyonel Futbol Takımı Taraftarlarının Fair Play Anlayışları” adlı çalışmasında, çalışmaya katılan taraftarların % 54 ü medyadaki şiddet içerikli haberlerin kendilerini küfür ve şiddet eylemlerine yönlendirdiğini ifade etmiştir.

Çocuk Tribünü Uygulamasının, tribünlerdeki küfür ve şiddet olaylarının azaltılmasında, daha fazla çocuk ve bayan taraftarı tribünlere çekerek ve çocukları küçük yaşta futbol eğitiminin içine alarak önemli derecede katkılar yapabileceğini söyleyebiliriz.

Araştırmanın amaçlarından biri de, Çocuk Tribünü Uygulamasının çocuklar üzerinde sosyal ve psikolojik açıdan olumsuz etkilerinin olabileceğini araştırmaktır.

Çalışmaya katılan çocuklardan % 76 sı, stadyumdaki taraftarların söylediği küfürleri ve şiddet eylemlerinin kendilerini rahatsız ettiğini belirtirken, çalışmaya katılan yetişkin taraftarların, % 59 ise küfür ve şiddet olaylarının çocukları olumsuz etkileyebileceğini belirtmiştir. Bayan taraftarların % 77 si küfür ve şiddet olaylarının çocukları olumsuz etkileyeceğini belirtmiştir. Çalışmaya katılan yetişkin taraftardan % 66 sı, çocukların stadyumlarda spor sevgisi ile aşılması durumunda spora başlayabileceklerini ve çocukların olası kötü alışkanlıklardan uzaklaşabileceğini düşünürken, % 24 ü bu konuda kararsız kalmış, % 10 u ise bu konuya olumsuz yaklaşmıştır.

Tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemleri çocuklara rağmen devam ettiği takdirde uygulamanın çocuklar üzerinde olumsuz sonuçlar doğuracağı kaçınılmazdır. Çocuklar küfür ve şiddet eylemlerini öğrenme yoluna gidip olumsuz eylemlere girişebilir ve yaşanan olumsuz olayları görünce tekrar futbol maçlarına gelmek istemeyebilirler. İnan' ın (2007) nin çalışmasında, 3790 taraftara stadyumda maça gitmeme nedenleri sorulmuş, taraftarların % 30 u tribünlerdeki küfür ve şiddet olaylarını neden olarak göstermiştir.

Yetişkin taraftarlar çocuklara rağmen küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmaya devam ettirdikleri takdirde bu eylemler çocukları stadyumlardan ve futboldan uzaklaştırabileceği ve çocuklar küfür ve şiddet eylemlerini öğrenme yoluna gitmeleri halinde bu durumun çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olabileceği söylenebilir.

Türk spor camiası, ülkemizde yaşayan bayanları, gerek sporcu gerekse spor seyircisi olarak yeteri kadar Türk sporunun ve futbolunun içine çekememiştir. Bu durum ülkemizde bayan sporcu ve seyirci azlığı problemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırmanın amaçlarından bir diğeri de Çocuk Tribünü Uygulamasının, kız çocuklarının ve bayanların futbola olan ilgilerinin artmasında etkili olabilme durumunu ve ülkemizdeki bayan seyirci ve bayan futbolcu sayısının artmasına katkısını araştırmaktır.

Çalışmaya katılan kız çocuklarının % 71 i Bursaspor maçlarına gelmek için ailelerinden istekte bulunabileceklerin belirtirken, kız çocukları için yüksek sayılabilecek bir oranda % 46 sı herhangi bir futbol okulunda futbol oynamak istediklerini belirtmiştir. Kız çocuklarının % 54 ü kendilerine Bursaspor'un formasını yada başka bir ürününü almayı düşündüklerini belirtmiştir. Çalışmaya katılan yetişkin taraftarların % 61 i Türk Futbolundaki bayan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesinde, Çocuk Tribünü Uygulaması ile futbol maçlarına gelen kız çocuklarının geleceğin taraftarları olarak katkısının olabileceğini bildirirken, bayan taraftarların % 87 si yüksek bir oranda Çocuk Tribünü Uygulaması ile futbol maçlarına gelen kız çocuklarının geleceğin taraftarları olarak katkısının olabileceğini bildirmiştir. Çalışmaya katılan taraftarlardan % 72 si Çocuk Tribünü Uygulaması ile maçlara gelen kız çocuklarının futbol oynama isteklerinde artış olabileceğini ve geleceğin bayan futbolcuları olabileceğini belirtirken, bayan taraftarların % 91 i yüksek oranla kız çocuklarının futbol oynama isteklerinde artış olabileceğini ve geleceğin bayan futbolcuları olabileceğini bildirmiştir.

TFF kayıtlarına göre Türkiye'de kayıtlı lisanslı futbolcu sayısı 141 bin 598 dir. Ancak bunlardan sadece 4 bin 775 tanesi profesyonel lisansa sahiptir. Kalanların 50 bin 946'sı 18 yaş üstü amatör, 85 bin 644'ü ise 18 yaş ve altı amatör oyunculardır. Bu sayılan rakamların tümü erkek sporcular için geçerlidir. Bayanlarda ise tablo çok daha kötüdür. Federasyon'dan lisansı bulunan bayan futbolcu sayısı sadece 233 tür (Soner,2006). Önver' in (2002); "Dünyada ve Türkiye'de Bayan Futbolunun Gelişimi ve Türkiye'de Bayan Futbolunun Psiko Sosyal Boyutu" adlı çalışmasında, faal olarak futbol oynayan bayan futbolculara, onları futbol oynamaya yönelten etkenleri sormuştur, bayan futbolcuların % 45 i futbola olan ilgilerinden dolayı futbol oynamaya başladıkları söylerken, % 24 ü yeteneğinin farkına varmasından dolayı futbola başladığı ifade etmiştir. Aynı zamanda çalışmada bayan futbolculara Türkiye'de bayan futboluna yeteri kadar ilgi olup olmadığı sorulmuş, bayan futbolcuların % 92 si yeterli ilgi olmadığını belirtmiştir. Aynı çalışmada 1000 kişiye Türkiye'de bayan futbolunun gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusu yöneltilmiş, çalışmaya katılanların % 20 si ilköğretimde kız öğrencilere futbol sevdirmeli cevabını verirken, % 18 i bayan futbolu hakkında etkili tanıtımın yapılması

gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan 1000 kişinin % 16 sı bayan futbolunun özendirilip teşvik edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Çalışmaya katılanların %62 si, kendi kızlarının kendilerinden futbol oynama isteğinde bulunduğu olumlu yanıt verebileceklerini ifade etmişlerdir.

Çocuk Tribünü Uygulaması, kız çocuklarını futbol heyecanının içine çekip onların futbola olan ilgilerini arttırabilmektedir. Çocuk tribününe katılan kız çocuklarının geleceğin bayan sporcuları ve seyircileri olabileceği ve Çocuk Tribünü'nün Türkiye'de bayan sporcu ve seyirci sayısının artmasında önemli etkileri olabileceği söylenebilir.

Ülkemizde yıllardır profesyonel olarak futbol oynanmasına karşın diğer ülkelerle kıyaslandığında sağlıklı bir futbol kültürü hala oluşturulamamıştır. Araştırmanın amaçlarından bir diğeri de , Çocuk Tribünü Uygulamasının çocukların futbol bilgilerinin artmasına ve ülkemizde ortak bir futbol kültürü oluşumuna katkısının olabirliğini araştırmaktır.

Çalışmaya katılan çocukların % 64 ü Çocuk Tribünü Uygulamasına katılması ile futbol hakkında yeni bilgiler öğrendiğini belirtirken, çocukların % 56 sı futbola olan ilgisinde artış olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca çocukların % 61 i kendilerine Bursaspor forması yada başka bir resmi ürününü almayı düşündüklerini ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan yetişkin taraftarların % 75 i Çocuk Tribünü Uygulaması ile çocukların futbol eğitimi içersine alınabileceğini ve ülkemizde ortak futbol kültürü oluşturabileceğini belirtirken, yetişkin taraftarların % 65 Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların futbol bilgilerinde artışlar olabileceğini ifade etmiştir. Taraftarların % 65 i uygulamaya katılan çocukların futbola olan ilgilerinde artış olabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca taraftarların % 68 i uygulamaya katılan çocukların Bursaspor'a olan ilgilerinin artacağını ve böylece Bursaspor'un resmi ürünlerini alacaklarını düşünmektedir.

İnan' ın (2007), yaptığı araştırmada Türkiye'nin 13 ilinde 18 stadyumda 3790 kişiye ulaşmış ve taraftarlara tuttıkları takımları sormuştur. Taraftarların % 75 lik bir

kısmı Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş kulüplerini desteklediklerini ifade etmişlerdir, %25 lik bir taraftar grubu diğer 15 takımı desteklerini belirtmiştir. Aynı araştırmada taraflara taraftarı oldukları kulübün lisanslı ürünleri alıp almadıkları sorulmuş, taraftarların % 80 i kulübünün resmi ürünlerini almadıklarını belirtmiştir.

Çocuk Tribünü Uygulamasının, çocukların futbol bilgilerinde olumlu artışlar sağladığı, çocukların bilinçli birer taraftar olarak yetişmelerine etki ettiği gözükmektedir. Uygulamanın, Organizasyona katılan çocukların kendi şehrinin takımına olan ilgisini artmasında ve gelecek yıllarda şehrinin takımını desteklemesinde aynı zamanda bilinçli bir taraftar olarak yetişip kulübünün lisanslı ürünlerini alarak kulübüne destek olmasında olumlu etkileri olabileceği görülmektedir. Çocuk Tribünü Uygulamasının çocuklar üzerinde yapabileceği bu etkilerle Türkiye'deki futbol kültürünün gelişmesine önemli katkısının olacağını ifade edebiliriz.

Ülkemizde çoğu alanda olduğu gibi futbol alanında da kalite konusunda istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Ülkemizde yetişen sporcuların, antrenörlerin, yöneticilerin, gazetecilerin ve polislerin bir çoğu yeterli eğitim almadan futbol şöleninin içersine girmektedir. Bu durum başta şiddet ve küfür olmak üzere bir çok problemi beraberinde getirmektedir. Daha nitelikli sporcular, hakemler, gazeteciler , spor yöneticileri yetiştirmek kuşkusuz çocuklarımızı eğitmekle ve çocukların ilgilerini futbola ve spora çekmekle olacaktır. Araştırmanın amaçlarından bir diğeri de, daha nitelikli spor adamlarının yetişmesinde Çocuk Tribünü Uygulamasının katkısının olabirliğini araştırmaktır.

Çocukların % 56 sı Çocuk Tribünü Uygulamasına katılmasının futbola olan ilgisinde artışlara neden olduğunu belirtirken çocukların % 26 sı bu konuda kararsız kalmıştır. Çocukların % 49 u sporla ilgili bir meslekle ilgilenmek istediklerini belirtirken, çocukların % 29 u çocuk bu konuda kararsız olduklarını belirtmektedir. Ayrıca çocukların % 64 ü Çocuk Tribünü Uygulamasına katılması ile birlikte futbol hakkında yeni bilgiler öğrendiğini belirtmiştir. Çalışmaya katılan yetişkin taraftarların % 65 i Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların futbola olan

ilgilerinde olumlu artışlar olabileceğini belirtmiştir. Çocuk Tribünü Uygulamasının tüm Türkiye'ye yayılması durumunda daha fazla çocuk futbolun içersine çekilecek ve futbol eğitimi içersine alınabilecektir. Bu durum oluştuğunda, geleceğin futbolcuları, teknik direktörleri, hakemleri, polisleri, gazetecileri bu çocukların içersinden çıkma ihtimali yükselecektir. Taraftarların % 74 ü Çocuk Tribünü Uygulamasının yurttta yayılması ile, daha nitelikli spor yöneticilerinin, % 66 sı daha nitelikli seyircilerin ve taraftar gruplarının, % 66 sı Fair Play ve futbol bilgisi olarak daha nitelikli futbolcuların, % 69 u daha nitelikli teknik direktörlerin, % 71 i futbol ve taraftar psikolojisi açısından daha bilgili ve nitelikli polislerin, % 68 i daha nitelikli spor gazetecilerinin ve % 65 i futbol bilgisi ve psikolojisi olarak daha nitelikli futbol hakemlerinin yetişebileceği belirtmişlerdir.

Çocuk Tribünü Uygulamasının, gelecek yıllarda futbol bilgisi yüksek futbolun tabanından gelmiş ve daha nitelikli spor adamlarını görmemize katkısının olabileceği söylenebilir.

Çocuk Tribünü uygulaması daha çok çocuğu ve aileyi futbolun içine çekebilmekte ve onları futbol heyecanına ortak etmektedir. Türkiye'deki kulüplerin en büyük sorunlarından biri stadyumlardaki seyirci azlığı sıkıntısıdır. Araştırmanın amaçlarından bir diğeri de bu sıkıntının aşılmasında Çocuk Tribünü Uygulamasının katkısının olabirliğini araştırmaktır.

Çalışmaya katılan çocukların % 66 sı gelecek yıllarda Bursaspor'un maçlarını sürekli takip etmek istediklerini belirtirken, % 24 ü bu konuda kararsız kalmıştır. Çalışmaya katılan kız çocuklarının % 69 u Bursaspor'un maçlarını sürekli takip etmek istediklerini bildirmişlerdir. Ayrıca çocukların % 64 ü ailesine ve arkadaşlarına Bursaspor maçlarına gitmeleri için tavsiyede bulunacaklarını belirtmişleridir. Çalışmaya katılan yetişkin taraftarların % 78 i Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların Bursaspor'a olan ilgilerinde artış olacağını ve gelecek yıllarda Bursaspor'u daha sık ve dikkatli takip edebileceklerini belirtmişlerdir. Yetişkin taraftarların % 49 u mevcut durumda Bursaspor Kulübünün sezonluk seyirci ortalamasının diğeri Anadolu kulüplerine göre daha fazla olmasında

3 yıldır uygulanan Çocuk Tribünü Uygulamasının sonuçlarının da etkisi olduğunu belirtirken taraftarların % 28 i bu konuda kararsız kalmıştır. Taraftarların % 80 i Türk Futbolunda var olan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine, Çocuk Tribünü Uygulaması ile futbol maçlarına gelen çocukların gelecek yılların taraftarları olarak olumlu katkısının olacağını düşünmektedir.

İnan' ın (2007) nin çalışmasında, 3790 taraftara maça gitmediğinde nedenlerini sormuş, taraftarların % 30 u tribünlerdeki küfür ve şiddet olaylarını neden olarak göstermiştir. Aynı çalışmada çalışmaya katılanların % 75 i Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe takımlarını desteklediklerini ifade etmişlerdir. Bu iki tespit gösteriyor ki özellikle Anadolu şehirlerindeki takımların stadyumlarının boş kalmasının iki önemli sebebi, stadyumlardaki şiddet ve küfür eylemleri ile kendi şehirlerindeki yaşayan insanların Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş kulüplerini desteklemeleridir.

Çocuk Tribünü Uygulaması hem tribünlerdeki şiddet eylemlerinin azalmasına etki ederek hem de organizasyona katılan çocukların şehrinin takımına küçük yaşta ilgi duymasını sağlayıp onların geleceğin taraftarları olmalarına etki ederek stadyumlardaki seyirci azlığı probleminin çözümüne katkı sağlayabilir.

Ülkemizdeki sporcu sayısı azlığı kulüplerin ve ülke insanının ortak sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Çocuk Tribünü Uygulaması çocukları erken yaşta futbol heyecanının içine çekmekte ve onları futbolla tanıştırmaktadır. Araştırmanın amaçlarından bir diğeri Çocuk Tribünü Uygulamasının ülkemizdeki sporcu sayısı azlığı probleminin çözümüne katkısının olabilirliğini araştırmaktır.

Çalışmaya katılan çocukların % 72 si herhangi bir futbol okulunda yada futbol kulübünde futbol oynamak istediklerini belirtirken, % 19 u bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yetişkin taraftarların % 54 ü Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların sporu sevip spora başlayabileceğini belirtmiş, ayrıca taraftarların % 72 si bayan futbolcu sayısının gelecek yıllarda artmasında uygulamanın etkili olabileceğini ifade etmiştir.

Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların futbola olan ilgilerinde artışlar olduğu ve futbol bilgilerinde olumlu değişiklikler olduğu araştırmanın sonucunda gözükmemektedir. Çocuk Tribünü Uygulaması çocukları spor oynamaya teşvik edebilir ve ülkemizdeki sporcu sayısının artışına katkılar sağlayabilir diyebiliriz.

Araştırma sonucunda verilerin analiz edilmesi ile aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1. Çocuk Tribünü Uygulamasının Türk futbolundaki küfür ve şiddet eylemlerinin azalmasında, daha fazla çocuk ve bayan seyirciyi tribünlere çekerek ve çocukları küçük yaşta futbolla tanıştırmak onları futbol eğitiminin içine alarak etkisinin olabileceği söylenebilir.
2. Çocuk Tribünü Uygulamasının, Türk futbolundaki bayan seyirci ve futbolcu azlığı probleminin aşılmasında, kız çocuklarını küçük yaşta futbolla tanıştırmak onların futbola olan ilgilerini arttırıp kız çocuklarının geleceğin bayan seyircileri ve futbolcuları olmasında katkısının olabileceği söylenebilir.
3. Çocuk Tribünü Uygulamasının, Türk Futbol tribünlerindeki seyirci azlığı probleminin aşılmasına, organizasyona katılan çocukların şehrinin takımına ilgi duymasını sağlayıp onların geleceğin futbol taraftarları olmasına katkı sağlayarak ve bunun sonucunda gelecek yıllarda daha dolu tribünler olmasına etki ederek katkısının olabileceği söylenebilir.
4. Çocuk Tribünü Uygulamasının Türk Sporundaki sporcu sayısının artmasına, çocukları erken yaşta futbolla tanıştırmak onların futbola olan ilgilerinin artmasını sağlayarak ve çocukların spora başlama isteklerinde artışlar sağlayıp ve çocukların geleceğin sporcuları olmalarına etki ederek katkısının olabileceği söylenebilir.
5. Çocuk Tribünü Uygulamasının, Türkiye’de daha sağlıklı futbol kültürü oluşmasına ve daha nitelikli spor adamları yetişmesine, organizasyona katılan çocukların gelecek yıllarda futbol hakkında daha bilgili ve ilgili nesiller oluşmasına katkı sağlayarak ve organizasyona katılan çocukların ilgililerini futbolla ilgili mesleklere çekmesiyle katkısının olabileceği söylenebilir.

6. Tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemleri çocuklara rağmen devam etmesi durumunda çocukların bu davranışları örnek almaları ve uygulamaları tehlikesi oluşacaktır. Bu durumda küfürlerin ve şiddet eylemlerinin çocuklar üzerinde sosyal ve psikolojik açıdan olumsuz etkileri olabileceği unutulmamalıdır.

5.2. Öneriler

Çocuk Tribünü Uygulamasının, tribünlerdeki küfür ve şiddet eylemlerinin azaltılmasında etkili olabileceği, daha nitelikli taraftar gruplarının oluşmasına katkı sağlayabileceği, daha dolu ve içinde günümüze göre daha fazla çocuk ve bayanların olduğu stadyumlar için bir başlangıç çalışması olabileceği araştırmanın sonuçlarındandır. Bu sonuçlar ortadayken Türkiye'deki tüm futbol kulüplerine çocukları futbol tribünlerine çekebilecek çalışmalar yapmaları için çağrıda ve öneride bulunmaktayız.

Çocuk Tribünü uygulamasının, ülkemizde daha nitelikli spor adamları yetişmesine ve sporcu sayısının artmasına katkısının olabileceği araştırmanın sonuçlarındandır. Bu sonuçlar ortadayken en başta T.F.F. olmak üzere tüm spor örgütlerine, ülkemizdeki her ilde Çocuk Tribünü Uygulaması gibi organizasyonlar yapmaları için öneride bulunmaktayız.

Konuyla ilgili daha sonra yapılması için önerilecek çalışmalar;

1. Çocuklara, Çocuk Tribünü Uygulamasına katılmadan önce ve sonra iki ayrı test yapılarak uygulamadan ne derecede etkilendikleri ölçülebilir.
2. Çocuk Tribünü Uygulamasına katılacak çocukların organizasyondan olumsuz etkilenmemeleri için alınabilecek önlemler hakkında çalışmalar yapılabilir.
3. Ülkemizdeki futbol kulüplerinin, eğitimcilerin ve ailelerin Çocuk Tribünü Uygulamasına bakış açılarını ölçmek amacıyla çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

ACET, M. (2001) . **Futbol Seyircisini Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler**. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

ACET, M. (2006) . **Sporda Saldırganlık ve Şiddet**. İstanbul: Morpa Yayınları.

AFYON, A. , TUNÇ, A. (1997) . **Beden Eğitimi ve Spor Tarihi**. Konya : Damla Yayın Evi.

AMMAN, T. (1999). **Sporda Sosyal Bilimler**. Ankara: Alfa Yayınları.

APAYDIN, A. (2000). **Futbola Giriş**. Bursa : Akmat Akmoğlu Matbaacılık.

ARACI, H. (1999). **Okullarda Beden Eğitimi**. Ankara : Bağırhan Yayınevi.

ARGAN, M. , KATIRCI, H. (2002). **Spor Pazarlaması**. Ankara : Nobel Yayıncılık.

ARMAĞAN, İ. (1981). **Sporun Toplumbilimsel Temelleri**, Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Dergisi, Yayın No: 4, İzmir.

Çoluk Çocuk. (2004). Aylık Anne Baba Eğitim Dergisi, S. 53, Sayı.36, Ankara: Nurol Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.S.

BAŞARAN, İ. E. (1978). **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Bilim Matbaası.

BİLLİG, M. (2002). **Banal Milliyetçilik**. İstanbul: Gelenek Yayınları.

BULAÇ, A: Futbol ve İktidar, Zaman Gazetesi, 18 Haziran (2002).

CAN, C: Fair Play İlkeleri, Fanatik Gazetesi, 29 Mart (2003).

CAN, C: Taraftarın Etik İlkeleri, Fanatik Gazetesi, 12 Nisan (2003).

ÇELİK, O. (2007). **Türkiye’de Futbol Şiddeti ve Polisin Holiganizme Bakış Açısı.**

Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

ÇEPE, K. (1992). **Futbol Müsabakalarında Seyircilerin Saldırganlıkları ve Şiddet**

Sebepleri Üzerine Bazı Araştırmalar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü.

DEMİRAY, K.(1998). **Türkçe Sözlük.** İstanbul: Milliyet Yayınları.

DOĞAN, İ. (1999). **Türk Futbolunda Potansiyel İstanbul Ruhu ve Şiddet.**

Düşünen Siyaset Dergisi, Sayı:1, Sayfa:73-85. İstanbul.

ERDEMLİ, A.. (1996). **İnsan Spor ve Olimpizm.** İstanbul: Sarmal Yayınevi.

ERDOĞAN, İ. (1997). **İletişimde Egemenlik Mücadeleye Giriş.** Ankara: İmge

Yayınevi

ERKAL, M. (1982). **Sosyolojik Açıdan Spor.** İstanbul: Filiz Kitapevi.

ERSEN, E. (2002). **Spor Ortamında Seyirci Şiddetinin Sergilenmesi Bağlamında Bazı**

Özel Durum Değişkenleri, I. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi Bildirileri. Ankara: Sim Matbaacılık.

Fenerden Bir İlk: Çocuk Tribünü, <http://www.ilginhaber.com/161_fenerden-bir-ilk:-cocuk-tribunu....html > adresinden 15. 02. 2008 tarihinde alınmıştır.

FİŞEK, K. (1980). **Spor Yönetimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

FİŞEK, K. (1983). **Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

GALEANO, E. (2002). **Gölgede ve Güneşte Futbol**. İstanbul: Can Yayınları.

GÖKÇE, A. (1991). **Sporda Erdemlik: Fair Play**, Türk Alman Kültür Diyalogu Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu, İstanbul: Maya Matbaası.

GÜVEN, Ö. (1999). **Futbol Topu İle Oynamanın Bazı Kültürlerdeki Benzer Görünümleri ve Tarihsel Gelişimine Ait Bilgiler**, Düşünen Siyaset Dergisi, Sayı: 2, Ankara: Ersan-Er Yayıncılık.

HUIZINGA, J. (1995). **Homo Ludens/Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme(1938)**. Çev: Mehmet Ali Kılıçbay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İdmanda Misafir Var,

<<http://www.ligtv.com.tr/Takim.aspx?t=10&r=1&p=7&hid=27603>>

adresinden 10. 01. 2008 tarihinde alınmıştır.

İKİZLER, C. , KARAGÖZOĞLU, C. (1997). **Sporda Başarının Psikolojisi**. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

İNAN, T (2007). **Türkiye'deki Futbol Kulüplerinin Gişe Gelirlerini Arttırmaya Yönelik Uygulamalarının İncelenmesi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

JARVIE, G. (2003). **Internationalism and Sport in the Making of Nations**, Department of Sport Studies, Stirling-UK, University of Stirling.

KARAGÖZOĞLU, C. (1997), **Futbol Seyircisinde Saldırganlık Eğilimleri**, Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Bağırhan Yayınevi.

KARASAR, N. (2000). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayınevi.

KAYAOĞLU, A. (2000). **Futbol Fanatizmi, Sosyal Kimlik ve Şiddet: Bir Futbol Takımının Taraftarlarıyla Yapılan Çalışma**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KILCIGİL, E. (1998). **Sosyal Çevre ve Spor İlişkileri**. Ankara: Bağırhan Yayınevi

KONGAR, E. (2004). İntihar ve Futboldaki Seyirci Şiddeti Nasıl Önlenir, <http://www.kongar.org/aydinlanma/2002/298_Intiharlar_ve_Seyirci_Siddeti_Nasil_Onlenir.php> adresinden 10. 03. 2008 tarihinde alınmıştır.

KOTAN, R. (2004). **Profesyonel Futbol Takımı Taraftarlarının Fair Play Anlayışları**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.

KÖKNEL, Ö. (2000). **Bireysel ve Toplumsal Şiddet**. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

KURU, E. (2000). **Sporda Psikoloji**. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Yayınları.

KÜÇÜK, V. (1997). **Sporda Yönlendirmenin Yeri ve Önemi: Futbol Örneği**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

Morpa Spor ansiklopedisi. (1999). Cilt 4, İstanbul: Kültür yayınları.

- MUTLU, K. (2000). **Sporda Şiddet Platformu**. Ankara: GSGM Yayınları.
- ORHUN, A. (1992). **Fair Play Okul Sporunda Bir Eğitim İlkesidir**, Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Ulusal Kongresi Bildirileri, Ankara: Onlar Ajans.
- ÖNAL, A. (1998). **Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş**. Konya: Atlas Yayın Evi.
- ÖNCÜ, H. (1994). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Matser Basım San. Ve Tic. Ltd. Şti.
- ÖNVER, M. (2002). **Dünyada Ve Türkiye’de Bayan Futbolunun Gelişimi ve Türkiye’de Bayan Futbolunun Psiko-Sosyal Boyutu**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- ÖZBEK, O. (1999). **Sporda Etik Dışı Davranış Alanları ve Etik tükeler**, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı 4, Ankara.
- ÖZDAMAR, K. (2002). **Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi**. Eskişehir: Kaan Kitabevi
- ÖZKÜÇÜK, M. (1999). **Sevgili Futbol Sever**, TFF Yayını, Sayı: 2, İstanbul.
- ÖZTÜRK, F. (1998). **Toplumsal Boyutlarıyla Spor**. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- PARTAL, M. ve KILCIGİL, E. (2003). **Süper Ligde Oynayan Bir Futbol Takımı Taraftarlarının Şiddete Neden Olan Tahrik Olma Unsurları Üzerine Bir Araştırma**. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı: 2, Ankara.
- RAMAZANOĞLU, F. (2004). **Seyircilerde Görülen Saldırganlık Davranışları ve Önlenilmesi**, Ankara: Bıçaklar Kitapevi.

SONER, B.(2006). Tepükten Futbola, Çağdaş Gazeteciler Cemiyeti Bursa Şubesi,
< <http://www.cgdbursa.org/cagdas200306icerik.asp?Artid=10> > adresinden
16. 02. 2008 tarihinde alınmıştır.

T.C. Anayasa. (1982). Madde 59

T.F.F. Çocuk Tribünü, <<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=267&ftxtID=3974>>
adresinden 15.06.2008 tarihinde alınmıştır.

TFF nin Tarihçesi, <<http://www.tff.org/default.aspx?pageID=293>> adresinden
25. 02. 2008 tarihinde alınmıştır.

TALİMCİLER, A. (2003). **Türkiye'de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi.** İstanbul:
Bağlam yayıncılık.

Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak
Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/63, 113,
138, 179, 228) Esas Numaralı Meclis Araştırılması Komisyonu Raporu,
< <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956.pdf> > adresinden
05. 01. 2008 tarihinde alınmıştır.

TEKİN, H. (1977). **Ölçme ve Değerlendirme.** Ankara: Mars Matbaası.

TİRYAKİ, Ş. (2000). **Spor Psikolojisi Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama.** Ankara:
Eylül Kitap ve Yayınevi.

TOKLUCU, M. (2001). “**Taraftarın Senle...**”. İstanbul: İletişim Yayınları.

TÜMER, S. (2001). **Gençleri Spora Yönlendirmede Ailenin Etkisi.**
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.

Türk Dil Kurumu Resmi Web Sitesi, <www.tdk.gov.tr> adresinden 12. 02. 2008 tarihinde alınmıştır.

ÜNLÜCAN, Ç. (1998). **Türk Futbol Seyircilerinde Saldırganlık ve Nedenleri.** Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

VOİGT, D. (1998). **Spor Sosyolojisi.** Çev: Ayşe Atalay. İstanbul: İletişim Yayınları

YALMAN, A. , BAYRAK, C. , ERDOĞAN, T. , ADA, S. , DAGLI, A. , ERGÜN, M. , HOSGÖRÜR, V. , SÜMBÜL, A. , TAN, S. (2001). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş.** Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yavru Kartallar Cumhuriyeti Kutladı,

<<http://www.bjk.com.tr/tr/haberler.php?hno=11146&xl=yazi>> adresinden 10. 03. 2008 tarihinde alınmıştır.

YETİM, A. (2000). **Sosyoloji ve Spor.** Ankara: Topkar Matbaacılık

YILDIRAN, İ. (1992). **Sporda Fair Play Kavramının Tarihsel Boyutları, Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri,** Ankara: Onlar Ajansı.

YILDIRAN, İ. (2002). **Fair Play: Kapsamı, Türkiye 'deki Görünümü ve Geliştirme Perspektifleri, 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi,** Antalya.

YILDIZ, M. (2004). **Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Yapısının Şiddete Etkisi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

YURDAKUL, R. (2001). **Ana-Baba El Kitabı.** Adana: Nobel Kitabevi.

EKLER

Araştırmada kullanılan envanterler aşağıdaki listede belirtilmiştir.

EK-1 ocuklara Uygulanan Araştırma Formu

EK-2 Yetişkin Taraftarlara Uygulanan Araştırma Formu

EK-3 Bursaspor Kulübünden Alınan Belge

EK- 1. Çocuklara Uygulanan Araştırma Formu

**ÇOCUK TRİBÜNÜ UYGULAMASININ ÇOCUKLAR VE FUTBOL
TARAFTARLARI ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI İÇİN
DÜZENLENEN ARAŞTIRMA FORMU**

Sevgili çocuklar;

Bu çalışmada, **Çocuk Tribünü uygulamasının, Çocuklar Üzerine Etkilerinin** araştırılması amaçlanmaktadır. Sizin araştırma formundaki sorulara vereceğiniz gerçekçi cevaplar var olan problemlerin doğru tespit edilmesini sağlayarak doğru çözümler üretmemizi kolaylaştıracaktır. Araştırma formundaki soruları cevaplandırırken kendi görüşlerinize en yakın olduğuna inandığınız cevap seçeneğine (1, 2, 3,) rakamlarından uygun olanı koyunuz.

1-Yaşınız: **8-9** [] **10-11** [] **12-13** [] **14-15** []

2-Cinsiyetiniz: **Erkek** [] **Bayan** []

3- Daha önce Bursaspor maçlarına geldiniz mi? **Evet** [] **Hayır**[]

Yargılara dair yanıtınız	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
Puan değeri	1	2	3

Puan

Değişken

	1) Çocuk Tribünü uygulaması içersinde tekrar bulunmak isterim.
	2) Çocuk Tribünü uygulamasına katılmamla birlikte futbola olan ilgimde artış oldu.
	3) Herhangi bir futbol okulunda ya da kulübünde futbol oynamak isterim.
	4) Stadyumdaki taraftarların söylediği küfürler ve şiddet eylemleri beni rahatsız ediyor.
	5) İleriki yıllarda Bursaspor maçlarını sürekli takip etmek isterim.
	6) Ailemden beni Bursaspor maçlarına tekrar götürmeleri için istekte bulunabilirim.
	7) Stadyumda yaşadıklarımı ailemle ve arkadaşarımla paylaşabilirim.
	8) Kendime Bursaspor'un formasını ya da başka bir ürününü almayı düşünüyorum.
	9) Aileme ve arkadaşarıma Bursaspor maçlarına gitmeleri için tavsiyede bulunabilirim.
	10) Bursaspor maçını izlemem esnasında futbol hakkında yeni bilgiler öğrendim.
	11) Gelecek yıllarda sporla ilgili bir meslekle(hakemlik, futbolculuk, spor gazeteciliği, teknik direktörlük) uğraşmak isterim.

Çalışmaya Katıldığınız İçin Teşekkür Ederiz.

EK-2. Yetişkin Taraftarlara Uygulanan Anket Formu

**ÇOCUK TRIBÜNÜ UYGULAMASININ ÇOCUKLAR VE FUTBOL
TARAFTARLARI ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI İÇİN
DÜZENLENEN ARAŞTIRMA FORMU**

Değerli futbolseverler;

Bu çalışmada, **Çocuk Tribünü Uygulamasının Çocuklar Ve Futbol Taraftarları Üzerine Etkilerinin** araştırılması amaçlanmaktadır. Sizin araştırma formundaki sorulara vereceğiniz gerçekçi cevaplar var olan problemlerin doğru tespit edilmesini sağlayarak doğru çözümler üretmemizi kolaylaştıracaktır. Araştırma formundaki soruları cevaplandırırken kendi görüşlerinize en yakın olduğuna inandığınız cevap seçeneğine (1, 2, 3,) rakamlarından birini koyunuz. **Cevaplarınızın olması gerekeni değil, var olan durumu yansıtması beklenmektedir.** Bu bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacak olup, gizli tutulacaktır.

1.Yaşınız: 20-25 [] 25-30 [] 30-40 [] 40 ve üzeri []

2.Cinsiyetiniz: Bay [] Bayan []

3. Eğitim Durumunuz: İlköğretim [] Lise [] Üniversite []

Lisans Üstü (Y. Lisans&Doktora) []

Yargılara dair yanıtınız	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
Puan değeri	1	2	3
Puan	Değişken		
	1) Çocuğumun ya da küçük yaştaki yakınımın Çocuk Tribünü Uygulaması içersinde bulunmasını isterim.		
	2) Stadyumdaki Çocuk Tribünü , benim küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmamı engeller.		
	3) Çocuk Tribünü uygulaması, stadyumlardaki küfür ve şiddet olaylarını azaltabilir.		
	4) Türk Futbolundaki bayan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine, Çocuk Tribünü Uygulaması ile futbol maçlarına gelen kız çocuklarının geleceğin taraftarları olarak katkısı olabilir.		
	5) Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların, futbola olan ilgilerinde artış olabilir.		
	6) Taraftarların Söyledikleri küfürlerin ve yaptıkları şiddet eylemlerinin, çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olabilir.		
	7) Taraftarların Söyledikleri küfürler ve yaptıkları şiddet eylemleri, çocukları futbol sevgisinden ve stadyumlardan uzaklaştırabilir.		
	8) Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocuklar, ileriki yıllarda Bursaspor maçlarını daha sık ve dikkatli edebilir.		
	9) Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocuklar, Bursaspor'a olan ilgilerini arttırarak Bursaspor Kulübünün resmi ürünlerini alabilir.		

	10) Bursaspor Kulübünün sezonluk seyirci ortalamasının, diğer Anadolu kulüplerine göre fazla olmasında Çocuk Tribünü Uygulamasının verdiği sonuçların etkisi olabilir.
	11) Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların futbol bilgilerinde artış olabilir.
	12) Çocukların küfür ve şiddet eylemlerine karşı açtıkları pankartlar ve söyledikleri sloganlar taraftarların küfür ve şiddet eylemlerinde bulunmasını engelleyebilir.
	13) Stadyumlarda daha fazla bayan ve çocuk seyirci olması durumunda, futbol maçlarındaki küfür ve şiddet eylemleri azalabilir.
	14) Çocukların stadyumlarda spor sevgisi ile aşılması durumunda, çocuklar spora başlayabilir ve olası kötü alışkanlıklardan uzaklaşabilir.
	15) Türk Futbolunda var olan seyirci azlığı probleminin gelecek yıllarda çözümlenmesine, Çocuk Tribünü Uygulaması ile futbol maçlarına gelen çocukların geleceğin taraftarları olarak katkısı olabilir.
	16) Çocuk Tribünü Uygulaması ile maçlara gelen çocukların futbol eğitimi içersine alınabilir ve ortak futbol kültürü oluşturula bilinir.
	17) Çocuk Tribünü Uygulamasına katılan çocukların sporu sevip spora başlayabilir ve sporcu sayısında artış olabilir.
	18) Çocuk Tribünü Uygulaması ile maçlara gelen kız çocuklarının futbol oynamak için isteklerinde artış olabilir ve bu çocuklar geleceğin bayan futbolcuları olabilirler.
	Çocuğunuzu, kardeşinizi ya da küçük yaşlardaki yakınlarınızı futbol maçına getirdiğinizde;
	19) Sizden tekrar maça gitme isteğinde bulunmaktadırlar.
	20) Stadyumda yaşadıklarını arkadaşları ve diğer aile bireyleri ile paylaşmaktadır.
	21) Sizden herhangi bir Bursaspor ürününün (forma, atkı vs) kendisine alınmasını istemektedir.
	22) Bursaspor'a ve futbola olan ilgilerinde olumlu bir artış gözlemledim.
	Çocuk Tribünü Uygulamasının tüm Türkiye'ye yayılması durumunda, geleceğin futbol seyircilerinin, spor yöneticilerinin, futbolcularının, teknik direktörlerinin, hakemlerinin, polislerinin ve gazetecilerinin bu çocuklar içersinden çıkacağını varsayarsak;
	23) Daha nitelikli spor yöneticileri yetişebilir.
	24) Daha nitelikli futbol seyircileri ve taraftar grupları oluşabilir.
	25) Fair Play ve futbol bilgisi olarak daha nitelikli futbolcular yetişebilir.
	26) Daha nitelikli teknik direktörler yetişebilir.
	27) Futbol ve taraftar psikolojisi açısından daha bilgili ve nitelikli polisler yetişebilir.
	28) Daha nitelikli spor gazetecileri yetişebilir.
	29) Daha nitelikli futbol hakemleri yetişebilir.

Çalışmaya Katıldığınız İçin Teşekkür Ederiz

EK-3. Bursaspor Kulübünden Alınan Belge

BURSASPOR KULÜBÜ DERNEĞİ
1963

Bursaspor Kulübü Derneği

Kuruluş: 01.06.1963
Kod No: 1601013
Bakanlar Kurulunun
10.11.1995 Gün ve
95/7520 Sayılı Kararı ile
Kamile Yararına Dernektir.

Adres

Vakıfköy Orhan Özselek
Tesisleri
16375 Yıldırım
BURSA / TÜRKİYE
Tel:0(224) 353 00 92 (4 Hat)
Fax:0(224) 353 00 99
www.bursaspor.org.tr
bursaspor@bursaspor.org.tr

Atatürk Stadyumu

Tel:0(224) 225 55 15-17
Fax:0(224) 225 55 18
stadyum@bursaspor.org.tr

Katlı Otopark

Tel:0(224) 221 76 91
Fax:0(224) 224 54 55
otopark@bursaspor.org.tr

Bursastore Altıparmak

Tel:0(224) 224 48 28
Fax:0(224) 224 48 28
bursastore@bursastore.com

Bursastore Şehreküstü

Tel:0(224) 220 95 96
Fax: 0(224) 220 95 96
www.bursastore.com
bursastore@bursastore.com

Tel:0(224) 353 00 92 (4 Hat)
Fax: 0(224) 353 00 99
dergi@bursaspor.org.tr

Mobil Haber Servisi

Tel:0(224) 225 44 39
www.teamsah.net
teamsah@teamsah.net

Tarih:05.02.2007

İLGİLİ MAKAMA

Türkiye ilk kez kulübümüz tarafından 2005 yılında başlatılan 300 koltuk kapasiteli Çocuk Tribünü uygulaması, seçilen pilot bölgedeki okullarla işbirliği çerçevesinde yürütülmekte ve aşağıda belirtilen amaçlarla halen devam etmektedir.

- Şiddetin ve küfürün önlenmesi,
- Çocukların ve bayanların maçlara gelmesinin sağlanması,
- Çocuklara Bursaspor sevgisini küçük yaşta aşlamak,
- Taraftar sayısını arttırmaktır.

2005-2006 sezonundan itibaren Çocuk Tribününün sponsoru Durmazlar Makina'dır. Çocukların ulaşım masraflarını ücretsiz olarak karşılamaktadırlar.

Osman Nuri BIÇER
Genel Müdür